

Sammen med denne sag foretoges:

14) Forespørgsel nr. F 13:

**Forespørgsel til statsministeren og økonomi-
ministeren:**

»Hvad kan regeringen oplyse om den seneste udvikling omkring etableringen af euroen, dennes betydning for den fremtidige økonomiske stabilitet og beskæftigelse i Europa, og hvilke overvejelser det giver for Danmarks fremtidige placering i det europæiske økonomiske samarbejde?«

Af Jacob Buksti (S), Charlotte Antonsen (V), Lene Espersen (KF), Holger K. Nielsen (SF), Susanne Clemensen (CD) og Elisabeth Arnold (RV).

(Forespørgslen anmeldt 19/11 98. Fremme af forespørgslen vedtaget 25/11 98).

Begrundelse

Formanden:

Ordføreren for forespørgerne til forespørgsel nr. F 13, hr. Jacob Buksti.

Jacob Buksti (S):

Jeg er sikker på, at alle partier i denne sal er stærkt optaget af at følge udviklingen omkring etableringen af euroen og løbende se på dennes betydning for den fremtidige økonomiske stabilitet og beskæftigelse. Derfor ser vi også frem til at høre, hvilke overvejelser det giver for Danmarks fremtidige placering i det europæiske økonomiske samarbejde.

Første næstformand (Birte Weiss):

Ordføreren for forespørgerne til forespørgsel nr. F 12, hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tillad mig allerførst at udtrykke min uforbeholdne glæde over, at en del partier her i Tinget en uges tid efter, at Dansk Folkeparti havde bedt om at få en forespørgselsdebat om euro-samarbejdet, udtrykte samme ønske. Det glæder os, at vi dermed er en lang række partier, der i dag ønsker en debat om Danmarks forhold til euroen.

At statsministeren er tilhænger af euroen, har været velkendt længe, faktisk helt tilbage fra 1992, hvor statsministeren gik til kamp for at få Maastrichttraktaten uden forbehold godkendt også af Danmark.

Det, der er nyt, er derfor ikke, at statsministeren er sprunget ud som jasier i forhold til euroen. Det, der er nyt, er, at statsministeren nu har taget fat på debatten om, at vi skal have en ny folkeafstemning, som skal fjerne det danske forbehold.

Statsministeren gjorde sig tidligere på året til talsmand for udtrykket »før, under og efter regeringskonferencen«. Det var udtryk for, at statsministeren vil give befolkningen det indtryk, at forbeholdene over for EU-samarbejdet for Danmarks vedkommende stod fast både før, under og efter Amsterdam-regeringskonferencen. Men i dag kan vi desværre konstatere, at det, der hed »efter regeringskonferencen« havde en forbløffende kort levetid.

Et andet udtryk, som statsministerens har gjort sig til talsmand for, er: »Så længe jeg« – altså statsministeren – »har noget at skulle have sagt, står forbeholdene fast.«

Kan man tage statsministerens nye udtryk om forbeholdene som udtryk for, at statsministeren ikke længere mener at have noget at skulle have sagt? Er statsministeren i EU-spørgsmålet nu fuldstændig i lommen på hr. Anders Fogh Rasmussen og Venstre, som jo længe har givet udtryk for et ønske om at fjerne den danske krone til fordel for euroen?

Statsministerens række af løftebrud er desværre talrige, og på EU-området er det nu desværre heller ingen undtagelse.

I Dansk Folkeparti finder vi det trist, at den danske regering dermed har lagt sig på en kurs, hvor man ønsker at gå ind i det største særskilte integrationsprojekt i EU's historie. Og vi føler, at befolkningen har krav på ren besked om, hvad den danske regering i virkeligheden arbejder for: at fastholde den danske krone eller at opgive vores nationale valuta til fordel for EU's enhedsvaluta, og vi har ønsket denne forespørgselsdebat her i dag for at få den afklaring, og vi håber, at debatten vil give os den.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg vil indledningsvis takke ordførerne for alle de partier, der har stillet disse forespørgsler om Danmark og euroen. Det er jo en debat, som jeg meget gerne ser at Folketinget nu tager fat på, og jeg er glad for, at det er lykkedes os her op mod jul at finde tid til at starte debatten.

Jeg håber, vi kan få en god og konstruktiv debat, og jeg håber naturligvis specielt, at vi kan få en debat om indholdet og ikke en debat om debatten, for nu er der virkelig god grund til at sige: Lad os se på, hvad der er indeni, lad os se på, hvad det politiske og det økonomiske indhold af eurosamarbejdet er, og hvad det betyder for os.

Med det håb vil jeg gerne tage fat på mit og efterfølgende økonomiministerens bidrag til debatten.

Om kun godt 3 uger begynder 11 EU-lande en afgørende ny fase i deres samarbejde. Så sent som for et år siden var der faktisk tvivl om, hvorvidt sådan et samarbejde ville komme i gang, men nu er det rent faktisk en realitet: 11 lande slår sig nu sammen i et økonomisk samarbejde om en fælles valuta.

Det har vi ikke set tidligere, og derfor er det helt naturligt, at vi i Danmark lige nu standser op og vurderer vores situation, vurderer, hvad det betyder for Danmark.

Vi taler jo om nogle af de lande, som gennem århundreder har haft afgørende betydning for Danmark, og vi taler om nogle af de lande, som Danmark også i moderne tid er tættest forbundet med. Det gælder Tyskland, det gælder Frankrig, det gælder Beneluxlandene, og det gælder Finland, for nu bare at nævne nogle af de nærmestliggende lande.

Mange danskere har familie eller gode bekendte i disse lande, og engagerede folketingsmedlemmer har også bekendte i disse lande, er jeg helt sikker på, og den danske kultur er tæt forbundet med kulturen i disse lande.

Økonomisk er det klart, at det også er lande, der har afgørende betydning for os. Alene vores samhandel med eurolandene udgør vel knap halvdelen af hele vores udenrigshandel. Det betyder simpelt hen meget, hvad den gruppe lande foretager sig.

Det er klart, at store lande har en tendens til helt naturligt at rette deres problemer indad. Det kan vi ikke tillade os. Vi skal både løse vores spørgsmål indadtil og udadtil. Det gælder især mindre lande, hvis velfærd i meget høj grad er afhængig af evnen til at eksportere, evnen til at dygtiggøre sig og evnen til at eksportere igen. Alt det er helt afgørende for vores beskæftigelse, for vores stabile økonomiske udvikling, for den velfærd, vi alle sammen ønsker os.

Jeg synes også, at jeg har lov til indledningsvis at sige, at historien med al ønskelig tydelig-

hed viser, at små lande som Danmark har det allerbedst med stabile valutakurser i et godt, stabilt internationalt valutasamarbejde.

Lad mig gøre et par historiske bemærkninger, så vi kan sætte vores debat om euroen ind i en lidt længere sammenhæng. Siden Anden Verdenskrig har Danmark faktisk deltaget i det mest forpligtende valutasamarbejde, der eksisterede på det pågældende tidspunkt; frem til begyndelsen af 1970'erne deltog vi i Bretton Woods-valutasamarbejdet. Det var et globalt og meget ambitiøst valutasystem, der hjalp med til at lette genopbygningen af økonomierne efter krigen og sikre udviklingen af handel, vækst og beskæftigelse.

Bretton Woods-systemet brød sammen i begyndelsen af 1970'erne. Men for at sikre fortsat valutarisk stabilitet i Europa, oprettede en række EU-lande som bekendt det såkaldte valutasinglesamarbejde. Også her var Danmark med.

I 1979 etablerede det daværende EF EMS-samarbejdet, det europæiske monetære samarbejde, og det samarbejde har holdt indtil i dag, hvor de 11 eurolande efter nytår går ind i et nyt fælleseuropæisk valutasamarbejde.

Det er lige så klart, at også EMS-systemets nyere historie har vist os, at man ikke endnu har fået opbygget et samarbejde, der er tilstrækkelig robust i forhold til den meget stærke valutaspekulation. Som bekendt brød EMS-systemet reelt sammen i 1992-93; man valgte at udvide båndet, som det hedder, plus/minus 15 pct.

Men jeg synes, vi har lov til at konkludere én ting for Danmark: Uanset ændringerne viste det os, at det europæiske valutasamarbejde på ny har en styrke, og uanset at den internationale finansielle krise har bredt sig som ringe i vandet i løbet af 1998 – fra Sydøstasien, fra Rusland til Latinamerika – så har vi også set her, at Europa står som den stabile ø i det oprørte globale ocean.

Europa – det er der ikke tvivl om for mig og for Danmark – er dermed blevet bedre rustet til at dæmme op for spekulationspres end før. EU-landene har kvalificeret sig til ØMU-samarbejdet, har styrket deres økonomier under forberedelsen til ØMU'en og til euromedlemskabet. Vi har tilsvarende forberedt os, og vi har tilsvarende styrket vores økonomi, sådan som det er velkendt, når vi ser på de såkaldte konvergenskriterier.

Vi har vist, at vi ved at styrke vores sunde økonomi, gøre den så stærk og robust som mu-

lig, har fundet det mest effektive svar over for spekulanternes forsøg på at ryste vores valuta.

Vi har i Europa, føler jeg, fulgt den rigtige linje. Og med den finansielle krises forløb i erindring er det helt afgørende, at vi holder fast i, hvad vi godt ved er det rigtige. Hvis vi ønsker at stabilisere grundlaget for en fortsat udvikling af vores velfærdssamfund, er der brug for at have et stærkt valutasamarbejde i Europa. At isolere os, at løsne båndene, at løsne samarbejdet er ikke vejen. Vejen frem er at trække på samme hammel, samordne og samarbejde mellem landene om vores økonomiske politik frem for at arbejde imod hinanden og risikere at eksportere arbejdsløshed til hinanden.

Vi så, hvor galt det kunne gå under den anden oliekrise specielt i 1978-79. Her så vi netop, at resultatet af mangel på samarbejde blev en ny massiv vækst i arbejdsløsheden, og det ønsker regeringen ikke at bidrage til. Vi føler i regeringen et dybt ansvar for beskæftigelsens udvikling, arbejdsløshedens bekæmpelse. Og vi ved af smertelig erfaring fra 1970'erne, hvor galt det kan gå, hvis vi ikke deltager aktivt i et fornuftigt samarbejde. Derfor skal vi være med. Derfor skal vi hele tiden vurdere: Hvad er bedst for Danmark?

Den faste kronekurs er og bliver en hjørnesten i regeringens økonomiske politik. Målet har været at sikre lave renter, lav inflation og stabile valutaforhold. Det er nu en gang godt for forbrugerne og for opsparingen og for investeringerne. Det øger handelen, og det fremmer simpelt hen også en god beskæftigelsesudvikling. En sådan fast kronekurspolitik kan indimellem virke fristende for nogle. Men al erfaring viser, at resultatet er negativt for små lande, hvis man bevæger sig væk fra den faste valutakurs og den faste kronekurs for Danmarks vedkommende.

Jeg skal ikke nævne nogen navne, men blot sige, at en af vore nærmeste naboer har gjort smertelige erfaringer på feltet, og min hollandske kollega f.eks. vil givet bekræfte, at efter devalueringerne af den hollandske gylden i starten af 1980'erne tog det næsten 10 år, inden den hollandske rente på ny var så lav som den tyske rente. Jeg synes, at netop sammenstillingen med Holland og erindringen om, at også Holland i dag står som en meget stærk økonomi med god beskæftigelse og lav arbejdsløshed også sammenlignet med Danmark, er et godt eksempel på, hvad der tjener et land i Europa bedst.

Tallene for Danmarks økonomi viser uden for enhver tvivl, hvad vi alle sammen godt ved: Fastkurspolitikken har tjent os godt, og det tjener os fortsat godt, at vi altid søger det mest forpligtende internationale samarbejde også på valutakurspolitikområdet. Derfor er regeringen også umådelig tilfreds med aftalen om ERM II, som det hedder på teknisk dansk, eller om et tæt samarbejde mellem de nye eurolande og Danmark.

Når så euroen starter den 1. januar 1999, står Danmark uden for. Det har den danske befolkning besluttet, og det respekterer vi naturligvis, sådan som vi hidtil har sagt det, og som vi også gør fremover. Men det er jo ikke det samme som at sige, at vi ikke skal diskutere, hvad konsekvenserne er, og det er jo heller ikke det samme som at sige, at vi ikke skal diskutere: Hvad er fordele og ulemper ved at stå inden for eller uden for?

Med aftalen har regeringen sikret, at vi kan videreføre den danske fastkurspolitik, når euroen starter. Den ny ERM II får de samme snævre udsvingsbånd på plus/minus 2,25 pct., som vi havde i EMS-systemet frem til 1993. Med ERM II-aftalen respekterer vi formuleringen fra det nationale kompromis fra 1993. I det nationale kompromis »Danmark i Europa« hedder det nemlig i linjerne om det danske ØMU-forbehold:

»Danmark må – også når andre EF-lande eventuelt går over i 3. fase – deltage i et nært valutasamarbejde i EF«.

Dermed har regeringen faktisk også fastholdt de grundfæstede principper for dansk valutakurspolitik: fastkurspolitikken og det forpligtende internationale samarbejde. Faktisk har jeg ikke set nogen med respekt for sig selv, der for alvor har ønsket, at vi brød med vores valutapolitiske grundsætninger, som vi har fulgt i en periode, der efterhånden strækker sig over mere end 40 år.

Og som jeg antydede det før, når alt det er sagt, skal vi selvfølgelig have modet til og også ansvaret for at diskutere og debattere de danske ØMU-forbehold i dag. Regeringen og de andre partier bag det nationale kompromis har givet befolkningen et klart tilsagn. De danske forbehold kan kun ændres af befolkningen ved en folkeafstemning. Sådan er det, og sådan bliver det. Regeringen har naturligvis den samme respekt for den kendsgerning som alle andre her i salen. Men ØMU-forbeholdet har som alle andre vigtige beslutninger omkostninger – både

politiske og økonomiske – dem skal vi også kunne diskutere.

De politiske konsekvenser er der selvsagt megen diskussion om, men det er vel sandsynligt, at forbeholdet i visse situationer kan betyde, at Danmark får mindre gennemslagskraft, især når EU-landene drøfter økonomiske spørgsmål. Faktisk ser vi en tendens til allerede nu, at eurolandene styrker deres debat. Vi kender ikke svaret endnu. Vi kender ikke konklusionen endnu. Men tendensen er der.

På det økonomiske felt er den danske rente selvfølgelig vigtig for vores investeringer, for vores beskæftigelse. Lad mig sige det også her: ØMU-forbeholdet kan ses på den danske rente. Det er vores vurdering, at det kommer til at koste en renteforskel. Hvor stor den bliver, hvor langt den rækker, kan ingen dømme om på nuværende tidspunkt. Men en forskel bliver der i disfavør for Danmark.

Med ERM II har Danmark meldt klart ud til omverdenen: Vi holder fast i vores fastkurspolitik, men det ændrer ikke ved, at den danske valutakurspolitik fortsat er et nationalt anliggende.

Udviklingen i dette efterår, da den finansielle krise var på sit højdepunkt, illustrerede mere end så meget andet, hvad der kan opfattes som prisen for at stå uden for: Når spekulationerne for alvor går i gang og den finansielle krise for alvor begynder at ramme os i Europa, ja, så går det normalt ud over de lidt mindre landes valutaer, så flygter man over i de store, sikre valutaer, og det presser selvsagt de små landes valutaer, også selv om økonomierne er i orden.

Det har der været en tendens til, det har vi set; vi har lige mærket suset af fuglene fra de finansielle markeder, og en forudsætning for, at det ikke gik værre, var selvfølgelig, at vi havde den stærke økonomiske politik.

Hvis jeg skal gøre det op, tror jeg alligevel, at vi også her ser konsekvensen af vores placering lige nu. Vi måtte forhøje renten. Vi oplevede et pres på kronen i september. Nu er vi kommet igennem på en fornuftig måde. Det er ikke til at komme uden om, at sådan et pres vil vi opleve for lande, der har den placering, som vi har.

Hvor stor en eventuel merrente der bliver tale om, er i et betydeligt omfang også op til os selv. Det kommer meget an på, hvor dygtige vi er til at fastholde vores stramme økonomiske politik og dermed vores evne til at overbevise omverdenen om, at der er styr på økonomien.

Derfor skal vi holde fast i den stabilitetsorienterede økonomiske politik og den aktive beskæftigelsespolitik, som vi jo har gjort det siden 1993.

Når euroen så starter, vil de internationale investorer nøje vurdere de enkelte eurolandes offentlige finanser. Dermed er eurolandenes betalingsbalance ikke af samme betydning for investorerne, når de skal vurdere landenes kreditværdighed. Danmark er ikke i den situation; vi har en anden placering. Både vores betalingsbalance og vores valutapolitik vil tiltrække sig de internationale investorers fulde opmærksomhed.

Vi må derfor være med til fortsat at fastholde vores ambitioner i den økonomiske politik, og vi må overbevise vores omverden om, at det også er tilfældet i årene fremover.

Jeg har som en af medforfatterne til det nationale kompromis stadig den største respekt for ØMU-forbeholdene; det er uden for diskussion. Men som jeg sagde det indledningsvis: Forbeholdet udelukker naturligvis ikke, at vi i lyset af de forandringer, der er sket, siden det nationale kompromis blev indgået, må tage bestik af den ny situation.

Den samme debat ser vi i øvrigt så småt komme i gang i andre EU-lande, vi ser den blomstre i Storbritannien, og vi ser, at den så småt er på vej i Sverige.

Jeg forbeholder mig naturligvis til enhver tid friheden til at diskutere ØMU-spørgsmål åbent og direkte. Det kan føre til en folkeafstemning, som jeg allerede har sagt det, men den skal ikke komme, før tid er. Vi har tid nok. Vi skal tage debatten med sindsro og med åbenhed. Og det er helt afgørende for regeringen, at den danske befolkning er velunderrettet – har følt, at når tiden kommer, er den også grundigt informeret og har haft lejlighed til og mulighed for at sætte sig ordentligt ind i tingene, har fået vurderet og har fået vejret fordele og ulemper.

Derfor er det ikke her og nu og i dag, at vi skal beslutte hverken folkeafstemning eller tidspunkt for folkeafstemning. Først skylder vi befolkningen ordentlig, redelig oplysning om euroen, fordele og ulemper.

Og dernæst skal vi have en bred folkelig debat om alle de store spørgsmål, der melder sig: Hvad betyder euroen for Danmark? For danske virksomheder? For den enkelte borger? Hvad betyder det danske forbehold for Danmarks placering i det europæiske økonomiske samarbejde? Hvordan tackler vi inden for det euro-

pæriske samarbejde de globale, finansielle udfordringer?

Vi ser det i regeringen som en pligt at få sat gang i oplysningen og i debatten. Denne forespørgselsdebat i dag er det første skridt på vejen, og regeringen vil selvsagt følge op løbende med oplysningsmateriale. Vi har allerede fremlagt de første dele deraf, og vi vil selvfølgelig fortsætte dermed.

Vi vil gøre vort til, alt hvad vi kan, at få en god seriøs debat i de kommende år om Danmarks fremtidige forhold til euroen. Det vil være i Danmarks interesse, og det skylder vi sandelig danskerne.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg er glad for forespørgselsdebatten, fordi den giver mulighed for at orientere Folketinget om statussen for ØMU-processen. Debatten vil også give os mulighed for at drøfte de udfordringer, ØMU'en vil skabe, både over for eurolandene og for landene uden for euroområdet.

Jeg vil gerne indlede med ligesom statsministeren at understrege, at det er vigtigt med oplysninger og debat om euroen og om konsekvenserne for Danmark ved at stå udenfor.

Lad mig med det samme slå fast, at vi står på tærsklen til en meget stor begivenhed – en af de største ændringer i Europa, siden Fællesskabet blev skabt – med indførelsen af den fælles valuta, euroen. Det vil fremme et stærkere økonomisk-politisk samarbejde i EU, og de første tegn ser vi allerede, selv om euroen ikke rigtig er startet endnu.

Der er kommet øget fokus på den europæiske pengepolitik i forhold til den førte finanspolitik og den økonomiske udvikling. Det gælder også samordningen af eurolandenes politikker på en række områder, bl.a. med en øget indsats med hensyn til strukturforbedringer på de europæiske arbejdsmarkeder, det gælder de finansielle markeder, og det gælder produktmarkederne.

Drøftelserne og konversionen af den økonomisk-monetære politik vil primært foregå i Euro-11-gruppen, som den hedder, og i Den Europæiske Centralbank. Ingen af stederne er Danmark af gode grunde repræsenteret, og det er en af de umiddelbart synlige konsekvenser, som Danmark må leve med uden for euroen.

Betydningen af koordinationen af pengepolitikken i Europa ses allerede. Renten er historisk lav, og der blev, som vi alle husker, den 3. december i år gennemført en koordineret rentenedsættelse blandt eurolandene. Andre, herun-

der Nationalbanken og dermed Danmark, fulgte med, og den udvikling viser, at den allerede etablerede Europæiske Centralbank vil få stor betydning i Europa på linje med den betydning, den amerikanske centralbank har i USA.

Lad mig kort give en status for etableringen af euroen: ØMU-processen er i dag så langt fremme, at eurolandene stort set kun mangler at fastlægge de bilaterale omregningskurser mellem de 11 eurolandes nationale valutaer og euroen, dvs. hvor mange D-mark eller hvor mange franske francs eksempelvis man kan få for en euro. Disse kurser vil derefter være uforanderlige i forhold til hinanden, og beslutningen vil blive truffet på et møde mellem EU's økonomi- og finansministre den 31. december 1998, hvor eurolandenes ministre deltager.

Desuden vil der den samme dag blive fastlagt det forhold, der skal være imellem den danske krone og euroen. Omregningskurserne vil blive offentliggjort så hurtigt som muligt samme dag, så den finansielle sektor og virksomhederne kan nå at forberede sig, inden markederne åbner den 4. januar 1999.

EU's økonomi- og finansministre er netop blevet enige om en rapport til Det Europæiske Råd i Wien om Fællesskabets eksterne repræsentation i spørgsmål af særlig interesse for ØMU'en. Rapporten foreslår, at formanden for Den Europæiske Centralbank deltager i G7-møderne, og den fælles repræsentation i G7 for EU's økonomi- og finansministre skal ligge hos formanden for det Ministerråd, der bliver kaldt Økofin, altså Økonomi- og Finansministerrådet. Hvis formandskabet er hos et ikkeeuroland, vil euro-11-formanden repræsentere.

Hvad betyder euroen så for den fremtidige økonomiske stabilitet og beskæftigelse i Europa? Jo, som jeg allerede har sagt, vil der ske en øget koordination, og det stærkere økonomisk-politiske samarbejde i EU ses faktisk allerede i Euro-11. Det er jo også en af ideerne bag Den Økonomisk-Monetære Union at opnå en bedre samordning af de økonomiske politikker, således at man undgår tidligere tiders uheldige sammensætning af økonomierne.

F.eks. så vi i første halvdel af 1990'erne, at finanspolitikken i Tyskland og andre lande var for slap. Årsagen hertil var, at genforeningen i Tyskland førte til det, man kalder en ekspansiv finanspolitik. Som modvægt til det førte man en for stram pengepolitik, hvor renterne var meget høje, og det smittede af på renterne i de andre

EU-lande, også Danmark, og de høje renter skadede væksten og beskæftigelsen.

Vi kender også til, og statsministeren nævnte det også, devalueringer på vore eksportmarkeder, altså at lande, som vi eksporterer til, devaluerer deres valutaer, fordi de har ubalance i deres økonomi. Dermed sker der en eksport af arbejdsløshed til Danmark, og det er alle i EU enige om ikke er løsningen, hverken for det enkelte land eller for EU.

Med ØMU'en tilstræber man, at finanspolitikken er sund, så man får den lavest mulige rente og lav inflation, og samtidig skal der føres en aktiv arbejdsmarkedspolitik. Den økonomiske politik i de 11 eurolande skal gennemføres efter de principper, der er indeholdt i Den Økonomisk-Monetære Unions tredje fase; det sker ikke af sig selv, det har vi kunnet følge gennem forberedelsen op til tredje fase. Det kræver en aktiv indsats i eurolandene selv og i landene uden for euroen.

En økonomi i eurolandene, der er i overensstemmelse med principperne i traktaten, i Den Økonomisk-Monetære Union, i stabilitets- og vækstpagten og i retningslinjerne for beskæftigelsen, vil skabe bedre balance og overskud på de offentlige budgetter og bringe gælden ned. Dermed får man det, der er hele ideen, nemlig bedre manøvre muligheder for at føre konjunkturpolitik, når konjunkturerne svinger, og det kan man så gøre via finanspolitikken.

Det er vurderingen i EU, at det er det bedste grundlag for en stabil økonomisk vækst og en varig høj beskæftigelse. Den politik er i høj grad blevet fulgt i de seneste år, og det har ført til, at der i EU er blevet skabt 1,7 millioner nye job. Det betyder, at arbejdsløshedsprocenten i EU for første gang siden 1992 er faldet til under 10 pct. Vi er enige i, at det naturligvis fortsat er en alt for høj ledighed, men også i EU er kurven nu knækket.

Euroen vil endvidere fjerne valutabarriererne i det indre marked mellem eurolandene, og den fjerner også vekselomkostningerne, og det øger prisgennemsigtigheden. Euroen vil således gøre det vanskeligere at skjule, at varer har forskellige priser i forskellige dele af EU, virksomhederne i euroområdet vil derfor i et vist omfang blive tvunget til at reducere prisforskellene landene imellem, og en sådan større prisgennemsigtighed vil give større konkurrence og lavere prisstigninger.

Indførelsen af euroen vil også medføre store forandringer på kapitalmarkederne. Eurolande-

nes kapitalmarkeder vil ikke være adskilt af forskellige valutaer, og derfor må det også forventes, at euroen vil få en dominerende rolle på de europæiske finansielle markeder og blive en europæisk ankervaluta. Det betyder, at euroen overtager D-marken og de øvrige store kernevalutaers position på de internationale finansielle markeder. Euroen vil komme til at spille en rolle som en ny international hovedvaluta på de globale finansielle markeder, og det er forventningen, at euroen næst efter dollaren bliver den største internationale valuta. Det er også forventeligt, at nye euroobligationer vil give meget dybe likvidserier, som erfaringsmæssigt er meget attråværdige for investorer og derfor giver lavere rente.

Alle lande, også lande uden for EU, har således en klar interesse i, at ØMU-projektet kommer godt fra start, og det er min vurdering, at det vil blive tilfældet. Det skyldes ikke mindst konsolideringen af de offentlige budgetter, den lave inflation og de historisk lave renter, der er skabt i EU gennem de senere år i forbindelse med forberedelsen af tredje fase af ØMU'en. Som nævnt sænkede centralbankerne i eurolandene i sidste uge deres styrende renter til 3 pct., og kun Italien har nu en højere kort rente, nemlig 3,5 pct.

Landene uden for euroområdet skal tage stilling til, hvordan deres valutapolitik skal være i forhold til euroen, og her har Storbritannien, Sverige, Grækenland og Danmark valgt forskellige strategier. Da Danmark i 1982 valgte fastkurspolitikken, var det især af hensyn til hurtigt at få nedbragt renten, og få skabt ro omkring kronekursen, og i opfølgning heraf har Danmark valgt en stabilitetsorienteret økonomisk politik og gennemførelsen af strukturelle reformer for at understøtte den politik, bl.a. for at nedbringe inflationen og få sunde offentlige finanser. Fra dansk side har man altså valgt en langsigtet strategi af hensyn til kronekurs, rente, inflation og beskæftigelse.

Både Sverige og Storbritannien prøvede i årene 1990-1992 at føre fastkurspolitik, men det blev opgivet i efteråret 1992, og årsagen var, at de finansielle markeder ikke havde tillid til den økonomiske politik i de to lande. Da Sverige og Storbritannien ikke kunne opretholde en fastkurspolitik, valgte de i stedet at lade deres valutaer flyde, og valget af flydende kurser var således for de to lande det næstbedste efter en mislykket fastkurspolitik. Erfaringer har vist, at lande med inflationsmål – altså lande, der sty-

rer valutaen efter inflationsmålene, som Sverige og Storbritannien gør – har mindre stabile valutakurser og inflationsrater på kort og mellem-lang sigt end lande med fastkurspolitik.

For Danmarks vedkommende vil fastkurspolitikken fortsætte over for euroen, og det vil ske inden for det nye valutaarrangement ERM II med et snævert udsvingsbånd omkring kronens centralkurs over for euroen på plus/minus 2,25 pct.

Danmark har stor samhandel med eurolandene, og de tætte finansielle bånd gennem kapitalmarkederne til eurolandene gør, at den økonomiske og finansielle situation i eurolandene er af afgørende betydning for den danske økonomi. Derfor er det selvfølgelig vigtigt for Danmark og andre lande uden for euroen, at eurolandene fastholder en økonomisk politik, der sikrer en fortsat lav rente og stabil vækst.

Nogle af de økonomiske omkostninger blev synlige her for kort tid siden med den internationale krise i efteråret. Det er bemærkelsesværdigt, at det pres, der kom på den norske og den svenske krone, svækkede dem, så de stadig er svækkede. Der kom også pres på den danske krone, men vi klarede presset, som statsministeren beskrev det, og det er jo også interessant at notere sig, at forholdene i Finland, Irland, Italien, Spanien, Portugal – ja, alle de kommende eurolande – var helt stabile, uanset den uro, der var på det finansielle marked, og uanset at euroen ikke er etableret på nuværende tidspunkt. Det er ikke en drøm, det er en faktisk oplysning, som alle kan kontrollere.

De politiske omkostninger ses tydeligt af, at det har reduceret Danmarks indflydelse i det økonomisk-politiske samarbejde i EU at stå uden for euroen. Det har selvfølgelig stor betydning, at Danmark ikke deltager i det forum, hvor drøftelserne af den økonomisk-politiske koordination i EU især foregår for tiden. Danmark er heller ikke medlem af de organer i Den Europæiske Centralbank, der fastlægger den fælles pengepolitik, men Danmark skal selvfølgelig alligevel fortsat søge at være med til at sætte den politiske dagsorden i Europa. De politiske og økonomiske konsekvenser, der følger af, at Danmark står uden for euroen, er selvfølgelig centrale i de overvejelser, regeringen gør sig om Danmarks fremtidige placering i det europæiske økonomiske samarbejde.

Regeringen vil fortsætte sine bestræbelser på at gøre sin indflydelse gældende på de forskellige områder af det økonomisk-politiske samar-

bejde i EU, og herudover er det helt afgørende, at vi tilrettelægger den økonomiske politik efter, hvad der er bedst muligt, selv om vi står uden for euroen. Det vil ske gennem fastholdelse af den valutapolitik, vi har ført i mere end 15 år.

Man kan sige, at Danmark på sin vis har praktiseret det, ØMU'en går ud på, i mere end 15 år. Når man fastlægger en fastkurspolitik, følger der nemlig også krav om en bestemt stabilitetsorienteret økonomisk politik og struktur-reformer på en lang række områder i vort samfund.

Der næst er det regeringens absolutte mål at minimere omkostningerne – eller sagt på en anden måde: fjerne unødvendige barrierer for erhvervslivet. Netop det behandler Folketinget jo et lovforslag om for tiden, nemlig det forslag, der handler om, at man kan føre regnskab, bogføre og udstede aktiekapital i euro for ikke at komme i en dårligere konkurrencesituation end udenlandske virksomheder.

Regeringen vil desuden styrke oplysningen om euroen i de kommende år. Det indgår bl.a. i finanslovaftalen for 1999, for det mener vi borgerne og virksomhederne har behov for og krav på. Det er vigtigt med mere oplysning, som også kan danne grundlag for den debat om euroen, som regeringen synes er vigtig.

I dag har Økonomiministeriet og regeringen udgivet en pjecce »Danmark uden for euroen«. Den oplyser om nogle af de konsekvenser for danske virksomheder, den finansielle sektor, forbrugerne og lovgivningen, der vil følge på grund af euroens introduktion, og pjecen besvarer også nogle af de mest almindelige spørgsmål, som stilles. Bag pjecen ligger en mere fylldig rapport af samme navn, som blev udsendt i marts i år. Der er desuden oprettet en euro-hotline i Økonomiministeriet, og her kan borgerne få oplysninger af både mere generel art og mere speciel art.

Torsdag i sidste uge udgav Økonomiministeriet desuden sin årlige rapport om Danmarks deltagelse i det økonomiske samarbejde i EU. Den er tykkere og ikke så nemt tilgængelig som pjecen, men den analyserer en række af de økonomiske og politiske udfordringer, som Danmark og EU i øvrigt står over for i de kommende år.

Der forberedes en række korte pjecer, der skal give information om euroen, Danmarks situation uden for euroen og hvordan tingene i øvrigt kommer til at fungere i euroområdet.

Regeringen håber, det kan bidrage til en god og fornuftig debat i de kommende år.

Første næstformand (Birte Weiss):

Ordføreren for forespørgerne til F 13, hr. Jacob Buksti.

Jacob Buksti (S):

Jeg vil gerne takke statsministeren og økonomiministeren for deres grundige redegørelser.

I Socialdemokratiet anser vi det for vigtigt at følge med i udviklingen i det økonomisk-monetære samarbejde i Europa, herunder specielt mellem de 11 eurolande, og løbende vurdere konsekvenserne for dansk økonomi, velfærd og beskæftigelse. På vores seneste kongres slog vi derfor også fast, at vi ønsker en debat med befolkningen om konsekvenserne af vores placering i forhold til ØMU'en: Hvad betyder det at stå udenfor, og hvad vil det betyde at være med?

En debat om ØMU'en må selvfølgelig også komme ind på det danske ØMU-forbehold, og her vil jeg indledningsvis slå fast, at Socialdemokratiet står inde for, at der kommer en folkeafstemning, hvis Danmarks forhold til ØMU'en skal ændres. Men jeg vil også gerne understrege, at vi hverken kan eller vil lægge os fast på en dato på forhånd.

Jeg ved godt, at nogle partier gerne ser forbeholdet afskaffet så hurtigt som muligt, mens andre vil have det mejslet i runer og have det til at gælde til evig tid. For Socialdemokratiet er det vigtigt at tage debatten med befolkningen, før vi drager konklusionen, ikke omvendt. Vi respekterer forbeholdene, og det er alene vælgernes afgørelse, om nogle af dem skal ændres. Det kan godt være, det opleves besværligt, og det kan godt være, at nogle opfatter det som en klods om benet, men i så fald er demokratiet en klods om benet.

Når Socialdemokratiet nu har besluttet at gå aktivt ind i en debat om ØMU'en, skyldes det ikke mindst, at det er en anden ØMU, vi står over for i dag, end vi gjorde i 1992, samt at Amsterdamtraktaten indebærer et helt andet grundlag for det europæiske samarbejde, også inden for ØMU'en. I 1992 var EU domineret af borgerlige regeringer, deres bud på fremtiden bestod af oplæg til sociale nedskæringer og lavere lønninger, og det kan jeg godt forstå at folk fandt var bekymrende. Men det er en helt anden økonomisk politik, der præger EU-landene i dag, hvor 13 ud af 15 EU-lande er socialde-

mokratisk ledede. For godt en måned siden underskrev de socialdemokratiske finansministre i EU deres bud på fremtidens økonomiske politik i ØMU'en, og her er beskæftigelse, velfærd og miljø omdrejningspunktet.

I 1992 blev ØMU'en kritiseret for, at hensynet til beskæftigelsen ikke var prioriteret højt nok, og der blev også udtrykt frygt for, at det ville kræve sociale nedskæringer, hvis Danmark skulle leve op til ØMU'ens krav. Danmark er det bedste bevis på, at man godt kan fastholde og forbedre velfærden, selv om man følger ØMU'ens konvergenskrav. Det har Danmark nemlig gjort siden 1995, og på samme tid har vi fastholdt og moderniseret velfærdssamfundet, så Danmark i dag fremhæves som et eksempel for de øvrige EU-lande.

Kritikken af den manglende fokus på beskæftigelsen kom også fra Socialdemokratiet, og det er grunden til, at vi arbejdede så aktivt for at få beskæftigelsen placeret centralt i Amsterdamtraktaten, hvilket som bekendt lykkedes. Der er i dag en helt anden fokus på beskæftigelsen i EU, også i ØMU'en. Amsterdamtraktaten styrkede det samarbejde om beskæftigelsen, som allerede er trådt i kraft, og EU's regeringschefer har ved flere lejligheder slået fast, at et vigtigt mål med ØMU'en også er at fremme beskæftigelsen. Det skete således bl.a. på topmødet i Cardiff i juni i år.

Vi oplever også nu, at beskæftigelsen har høj prioritet blandt de 11 ØMU-lande, og i praksis vil vi givetvis se, at en stor del af beskæftigelsespolitikken vil blive besluttet i Euro-11-Rådet, hvor Danmark ikke er med. Derfor er det en politisk pris at betale ved at stå uden for ØMU'en, at vi ikke kan deltage fuldt ud i udformningen af EU's beskæftigelsespolitik. Det er et af de områder, Socialdemokratiet mener det er vigtigt at diskutere med befolkningen, især fordi vi netop tillægger beskæftigelsesudviklingen i både Danmark og EU afgørende betydning.

Økonomiministeren har redegjort for, at der også er en økonomisk pris. Den danske økonomi er stærk, og vi kan sagtens klare os uden for ØMU'en, men vi skal selvfølgelig diskutere prisen for at stå uden for med befolkningen. Derfor er det også positivt, at regeringen her i dag har lagt op til at informere borgere og virksomheder om euroen.

Til sidst skal jeg på vegne af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at det valutariske samarbejde i Europa går ind i en ny fase med etableringen af eurosamarbejdet for de 11 EU-medlemslande fra 1. januar 1999.

Der er derfor behov for at fastholde og videreføre en grundig og nuanceret debat om indholdet af eurosamarbejdet og konsekvenserne for bl.a. Danmark.

Folketinget opfordrer regeringen til løbende at fremlægge oplysninger og vurderinger om eurosamarbejdets udvikling, herunder at belyse fordele og ulemper for Danmark i forhold til forskellige former for tilknytning til eurosamarbejdet.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 10).

Første næstformand (Birte Weiss):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt bede hr. Jacob Buksti forklare, hvad det er, man nu mener med ordene en ny fase. Jeg forstod på hr. Jacob Buksti, at man åbenbart vil gå ud og sige, at nu er det ligesom en eller anden helt anderledes økonomisk-monetær union, en helt anden euro end den, vi tog stilling til ved folkeafstemningen i 1993.

Har jeg forstået det rigtigt, at man nu vil lave det, jeg havde faktisk nær sagt fupnummer, at man vil til at kalde den tredje fase, som starter den 1. januar 1999, og som var præcis det, vi tog stilling til ved folkeafstemningen i 1993, for noget helt nyt, som vi ikke tidligere har taget stilling til? Er det den kabale, som ligger i den vedtagelse, Socialdemokratiet nu har fremsat?

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg er noget forundret over den vedtagelse, som Socialdemokratiets ordfører fremsætter nu, i betragtning af at statsministeren lige har været heroppe og sige, at det, det gælder om nu, er at diskutere indhold, nu skal vi diskutere indhold. Hvor er indholdet henne? Hvor er de offensive krav til beskæftigelsespolitik, som Socialdemokratiet ynder at flage med ved officielle lejligheder? Hvor er indholdet i den politik henne? Det, vi hører, er, at Danmark kommer til at stå uden for en diskussion om beskæftigelsespoli-

tikken. På hvilken måde? Er det i Rådet, man diskuterer beskæftigelsespolitik? Hvor er indholdet?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg mangler også lidt klarhed fra Socialdemokratiet. Jeg vil gerne spørge hr. Jacob Buksti, om hr. Jacob Buksti er enig med statsministeren, der den 13. november sagde til Børsens Nyhedsmagasin, at den vigtigste udenrigspolitiske opgave for statsministeren er at sikre, at vi ikke står alene i denne sag. Jeg har omformuleret det lidt for ikke at citere direkte her, men jeg kan godt læse det direkte citat op. Det er måske lidt vanskeligere at forstå, så det er derfor, jeg har valgt at sige det på den måde, jeg gør her.

Men hvad med folkeafstemningen? Hr. Jacob Buksti var inde på det. Skal vi have en folkeafstemning, skal vi have en folkeafstemning i nyere tid? Er hr. Jacob Buksti enig med udenrigsministeren, der i dag siger, at vi skal have den i år 2001? Lad os få et klart bud, lad os få en klart bud til befolkningen i denne sag.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg vil bare sige til hr. Keld Albrechtsen, at det er fuldstændig rigtigt, at det er en ny fase, og at den starter den 1. januar 1999. Det nye – som jeg håber også er gået op for hr. Keld Albrechtsen – er, at i 1992 havde vi en masse borgerlige regeringer, men i 1998 har vi en masse socialdemokratiske regeringer. Det var det, jeg understregede, og det opfatter vi i hvert fald ud fra en socialdemokratisk synsvinkel som noget rimelig interessant.

Fru Pernille Frahm spørger: Hvor er indholdet? Ja, indholdet i hele den beskæftigelsespolitik, som vi sammen med andre har fået slået fast i Amsterdamtraktaten, og som vi arbejder efter, er på et klart socialdemokratisk grundlag. Men vi står jo uden for Euro-11-Rådet, og jeg tror, at selv fru Pernille Frahm vil indrømme, at de beslutninger, som træffes med hensyn til koordinering af den økonomiske politik, også har konsekvenser for beskæftigelsen; det går jeg da ud fra. Og eftersom der træffes beslutninger i Euro-11-Rådet, opnår vi altså, at vi kommer til at stå uden for det organ, hvori en række afgørende beslutninger om noget af det, vi opfatter som værende mest afgørende, træffes.

Til fru Charlotte Antonsen: Jamen jeg er fuldstændig enig med statsministeren, og det er jeg

meget tryk ved i denne sag. Det er den vigtigste opgave, og hvis det er sådan, at der skal ændres noget, kommer der en folkeafstemning. Regeringen har mig bekendt ikke taget stilling til, hvornår der i givet fald skal være en folkeafstemning, eller hvornår man skal drage konklusionen efter denne debat om, hvorvidt der skal være en folkeafstemning.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne spørge hr. Jacob Buksti, om han er enig med statsministeren i, at der kommer en folkeafstemning om ØMU'en om et par år, og om hr. Jacob Buksti er enig i den formulering, at det for nærværende er den vigtigste sag at tage stilling til, og at der skal komme en ny folkeafstemning, fordi Socialdemokratiet allerede nu har lagt sig fast på målet at forsøge at få ophævet det forbehold, vi har over for ØMU'en – det forbehold, som statsministeren ellers lovede os stod fast før, under og efter regeringskonferencen, det forbehold, om hvilket statsministeren har sagt, at så længe han havde noget at skulle have sagt, blev der ikke pillet ved forbeholdene.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne bede hr. Jacob Buksti helt præcist bekræfte, at den såkaldte nye fase, der træder i kraft den 1. januar, helt præcis er den tredje fase, som vi vedtog ved folkeafstemningen den 18. maj 1993 at Danmark ikke skal deltage i, og at det altså er fejlagtigt, når man nu fra socialdemokratisk side forsøger at fremstille det, som om det, der sker den 1. januar 1999, er noget helt nyt, som vi i virkeligheden aldrig har taget stilling til. Jeg vil godt bede hr. Jacob Buksti trække den juleleg tilbage og bekræfte over for befolkningen, at vi tog stilling i maj 1993.

Jeg vil også godt spørge, når nu hr. Thulesen Dahl er inde på det, om hr. Jacob Buksti er enig i det, som statsministeren sagde i tv-afslutningsdebatten umiddelbart før valget. Da sagde statsministeren om de fire forbehold:

»Dem vil der ikke blive rørt ved, så længe jeg har noget at skulle have sagt i politik.«

Det var statsministerens ord til den danske befolkning i tv-afslutningsdebatten, og nu kan vi selvfølgelig senere i debatten spørge statsministeren, om han stadig mener det, han gav et løfte om til befolkningen. Men nu spørger jeg altså hr. Jacob Buksti.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Da jeg efterlyste indholdet i beskæftigelsespolitikken, henviste hr. Jacob Buksti til Amsterdamtraktaten. Vi har jo undervejs, især i kampagnen op til folkeafstemningen fået at vide, at den overhovedet ikke havde noget med ØMU'en at gøre, og at den ikke gik til angreb på Danmarks ØMU-forbehold. Det er altså en politik, der ligger uden for ØMU'en, men som Danmark ved at have anerkendt Amsterdamtraktaten åbenbart er en del af alligevel.

Men hvad er det for nogle offensive krav, som Socialdemokratiet vil komme med i beskæftigelsespolitikken? Når der henvises til socialdemokratiske regeringer i Europa, vil jeg godt spørge, om hr. Jacob Buksti føler sig dækket ind af f.eks. den politik, Tony Blair fører i Storbritannien. Der er jo forskel på socialdemokrater – heldigvis da.

Og så lyder hr. Jacob Bukstis svar, som om hr. Jacob Buksti er meget ivrig efter, at vi skal med i ØMU'en. Vil det sige, at hr. Jacob Buksti er uenig med sin statsminister?

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg må indrømme, jeg synes, det er fuldstændig guddommeligt at høre på, at jeg bliver tillagt synspunkter, jeg ikke har.

Man bliver ved med at spørge om det samme, på trods af at jeg har svaret, fordi man ikke vil høre, hvad det er jeg siger. Jeg skal gerne gentage: Ja, jeg er enig med statsministeren i de udtalelser, som jeg blev spurgt om, til Børsens Nyhedsmagasin. Jeg er enig med statsministeren i, at det er et af de vigtigste problemfelter, vi skal tage stilling til. Jeg er også enig med statsministeren i, at hvis det skal ændres, skal vi have en folkeafstemning. Det håber jeg er gået ind på lystavlen.

Så vil hr. Kristian Thulesen Dahl gerne lægge mig den formulering i munden, at Socialdemokratiet allerede har lagt sig fast på en målrettet holdning, hvor vi siger ja. Hvordan kan det være, at vi ikke må have lov til at tage en diskussion og så konkludere? Hvordan kan det være, at vi straks skal kortslutte diskussionen ved på forhånd at lægge os fast på, hvad vi vil? Det er da en diskussion om formaliteter og ikke om indhold. Der er ikke nogen, der har lagt sig fast på en eller anden målrettet kurs. Vi har sagt, at vi bliver nødt til at have den her diskussion

først, og så må vi drage en konklusion, når vi er kommet til det punkt.

Hr. Keld Albrechtsen skal altså prøve at høre, hvad jeg siger. Det er da fuldstændig rigtigt, som hr. Keld Albrechtsen siger, at den fase, som starter 1. januar 1999, er den fase, man tog stilling til med folkeafstemningen, men det benægter jeg heller ikke. Det, jeg siger, er, at den måde, vi bedømmer udviklingen på, selvfølgelig er præget af, hvad det er for en politisk holdning, hvad det er for en ideologi, der ligger bag den politik, der vil blive ført. Vi socialdemokrater må da om ikke andet så tro på, at det betyder noget, at 13 af landene er socialdemokratisk ledet. Det kan godt være, der er andre i salen, der ikke mener, at det betyder noget, men det mener vi det gør.

Derfor er jeg fuldstændig fuld af fortrøstning om, at den diskussion kommer vi til at tage på et rimeligt afslappet plan.

Hvorvidt jeg er enig med statsministeren i, at forbeholdene vil der ikke bliver rørt ved? Jamen jeg er igen enig med statsministeren. Der bliver ikke rørt ved dem, før vi har fået den her diskussion og den danske befolkning i givet fald har diskuteret det og besluttet, hvad der skal røres ved.

Til fru Pernille Frahm: Jamen nu blander fru Pernille Frahm igen tingene sammen.

Første næstformand (Birte Weiss):
Den røde lampe betyder, at taletiden er slut.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):
Så må vi gemme det til senere. Så bliver jeg først skudt bagefter.

Første næstformand (Birte Weiss):
Jeg kan meddele, at der allerede er indtegnet så mange, at der bliver flere runder, og de vil blive afviklet sådan, at der er tre ad gangen, hvorefter hovedordføreren får mulighed for at svare.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):
Det er da rart at høre, at den socialdemokratiske ordfører er enig med statsministeren.

Jeg risikerer så det ene øje her. Når jeg nu vil stille følgende spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører, kan det godt være, at det vil blive opfattet som retorisk:

Er hr. Jacob Buksti også enig med udenrigsministeren? Han er jo altså en ikke ubetydelig

repræsentant for regeringen, især ikke i denne sag om euroen, og udenrigsministeren har i dag sagt, at man vil have en folkeafstemning om euroforbeholdet i år 2001. Men det er måske blot retorisk. Altså ordføreren er vel helt enig i, at vi skal have afstemningen i år 2001, men at man ikke nu vil fastsætte en dato.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Man behøver vel ikke at være særlig synsk for at forudse, at vi i eftermiddag får præsenteret to slags partier her i Folketinget – og så Kristeligt Folkeparti.

Altså den ene slags partier er dem, der kun kan se fordele ved et ØMU-samarbejde, og den anden slags partier er dem, der kun kan se ulemper ved et ØMU-samarbejde, og så er der også Kristeligt Folkeparti, som egentlig gerne vil være med til at have en diskussion om tingene, og som måske stadig væk er lidt i tvivl.

Vi har nu konstateret, at hr. Jacob Buksti er enig med statsministeren og sandsynligvis også med økonomiministeren, og derfor vil jeg gerne spørge hr. Buksti: Er der kun fordele? Kunne der også være en pris ved et medlemskab? Er det det rene lykkeland? Sådant lyder jo det, man får beskrevet. Er der sådan indbygget en garanti mod økonomiske problemer, hvis man lever op til de her konvergenskriterier? Hvad opstår der, hvis der er en gruppe lande, som mener, at de konvergenskriterier på et tidspunkt er for skrappe, eller nogen måske slet ikke formår med de hjemlige politiske flertal at leve op til dem osv.? Hvor ligger risiciene? Og er det ikke også trods alt et lille problem, at vi ved at melde os ind i ØMU'en giver afkald på et reguleringsinstrument, hvis situationen i Danmark udvikler sig mere positivt eller mere negativt end i de andre lande? Det er trods alt sådan, at man har nogle økonomiske skruer at skrue på, og her får vi altså en af skrueerne, en af knapperne, låst fast. Kunne der ikke være enkelte problemer indimellem?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Til hr. Jacob Buksti: Danmark har i dag et forbehold over for ØMU'ens tredje fase. Det ligger fast. Vi kan debattere alt, hvad vi vil, og Dansk Folkeparti deltager meget gerne i debatten om euroen, men når Socialdemokratiet nu går i brechen for, at diskussionen skal medføre en ny folkeafstemning, så er det jo, fordi Socialdemo-

kratiet lige præcis er startet bagvendt på den her debat, startet med at fastlægge konklusionen, nemlig at man vil af med forbeholdet, man vil kvitte kronen til fordel for euroen, og så dækker man det ind under, at man skal have en debat om det.

Det er jo derfor, jeg spørger den socialdemokratiske ordfører, om han kan bekræfte enigheden i det udsagn, som statsministeren kom med til Ritzaus Bureau den 27. oktober, hvor statsministeren sagde: Jeg har sagt, at vi får en folkeafstemning om ØMU'en om nogle år.

Hvad skal vi med en folkeafstemning, hvis ikke det er, fordi Socialdemokratiet har lagt sig fast på, at forbeholdet skal afskaffes?

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg skal først bare sige til fru Pernille Frahm, at det er meget let at rode det hele sammen, altså Amsterdamtraktat og ØMU, men man kan jo ikke skille det ad. Jeg tror, fru Pernille Frahm må erkende, at uanset om hun skiller dem fuldstændig ad, og det var det, vi diskuterede, så får de beslutninger, der træffes i ØMU'en, konsekvenser for beskæftigelsen. Det tror jeg ikke der er nogen der kan hævde ikke er tilfældet.

Derfor vil beslutninger i ØMU'en få konsekvenser for det afgørende og højt prioriterede område, som vi fuldt og helt arbejder for i Amsterdamtraktaten efter de regler, der er fastlagt der.

Og hvad indholdet er? Ja, jeg kan henvise til det oplæg, som kom fra de socialdemokratiske finansministre her for nylig, og hvori der lægges op til en økonomisk politik, som minder om den, vi har ført her i Danmark. Der lægges vægt på høj beskæftigelse, en aktiv arbejdsmarkeds-politik, en styrket uddannelses- og efteruddannelsesindsats, en skattereform, hvor miljøskatter har høj vægt, og en generel opbakning til velfærdssamfundet. Det er den type holdninger, som er afgørende for os til vurdering af, hvad projektet i givet fald udvikler sig til.

Til fru Charlotte Antonsen: Jamen jeg kan sige, at jeg er enig med regeringen i, at nu tager vi diskussionen, og så må vi bagefter konkludere, hvilken holdning vi skal have.

Hvad udenrigsministeren har sagt i dag, skal jeg ikke gøre mig klog på, for jeg har ikke talt med udenrigsministeren. Jeg siger bare, at mig bekendt har regeringen ikke ændret holdning til

det her, og det er det afgørende. Derfor er jeg helt enig med regeringen på det her punkt, og det er jeg sådan set helt tryk ved.

Til hr. Ole M. Nielsen: Der er fordele og ulemper. Hvis det var sådan, at der kun var fordele, var der jo ingen grund til at tage diskussionen. Det er jo præcis en vurdering af fordele og ulemper, og hver især må så, afhængig af hvor man står politisk, gøre op, om man mener, at fordelene eller ulemperne vejer tungest. Klart. Men jeg tror også, hr. Ole M. Nielsen bliver nødt til at erkende, at vi altså lever i en international verden, hvor tingene hænger sammen, og hvor almindelig økonomisk sammenhæng ikke er afhængig af, om man er med i det ene eller det andet forum.

Til hr. Thulesen Dahl vil jeg bare sige, at det jo er fuldstændig guddommeligt – og det gør det altså svært, når det er sådan – at hr. Thulesen Dahl siger, at Socialdemokratiet har startet diskussionen bagvendt. Det må være, fordi hr. Thulesen Dahl ikke har hørt, hvad jeg har sagt.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Vi må altså konstatere, at med de meldinger, som hr. Jacob Buksti nu fremkommer med, er den socialdemokratisk-radikale regering altså simpelt hen ved at løbe fra de valgløfter, som den i en meget klar form gav befolkningen forud for folketingsvalget i marts.

Den sagde dengang, at der ikke ville komme folkeafstemning i den kommende valgperiode, at der ikke ville komme en folkeafstemning, så længe statsministeren overhovedet havde noget at skulle have sagt. I det hele taget ville der ikke blive pillet ved de fire danske undtagelser.

Det var den melding til befolkningen, som den siddende regering blev valgt på ved folketingsvalget i marts, og nu kan vi altså konstatere, at det varede – ja hvor langt tid varede det? – 9 måneder eller sådan noget. Nu har vi altså en fuldstændig ny politik, der i realiteten går ud på, at man vil til at forberede en afskaffelse af den danske undtagelse.

Jeg synes, man skal sige de her ting rent ud, som de er, og så må vi tage den politiske kamp. Det skal siges klart til befolkningen, at regeringen på dette punkt, desværre såmænd også på adskillige andre punkter i den seneste tid, har sveget sine valgløfter.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

I og med hr. Jacob Buksti nu har fremført synspunktet to gange, går jeg ud fra, at der ikke er tale om en fortalelse, når hr. Jacob Buksti fra denne talerstol siger, at grunden til, at Socialdemokratiet nu er positiv over for, at Danmark skal med i euroen, er, at 13 af de europæiske lande har socialdemokratiske, socialistiske regeringer, og at den politik, de skal føre, er man er enig i.

Der har vi dokumentationen for, hvad det er man har tænkt sig at bruge euroen til, nemlig som et politisk redskab og ikke som en markedsmechanisme, og jeg kan kun undre mig over, at partier som Venstre og De Konservative ønsker at fremme en proces, som betyder, at hr. Jacob Buksti og socialisterne i de 13 andre lande skal til at misbruge en valuta til at manipulere Europa i en socialistisk retning.

Men tak til hr. Buksti for så præcist i dag at have slået fast, at nu er man tilhænger, for nu skal euroen misbruges til at føre socialistisk politik. Det er et prisværdigt klart udsagn, og jeg håber, det giver både Venstre og De Konservative overordentlig dybe panderynker.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg har også et opklarende spørgsmål til hr. Jacob Buksti, som jo var ved at svømme hen af henrykkelse over, at der nu er 13 socialdemokratiske regeringer i EU.

Det drejer sig om det her med, hvad det egentlig er vi diskuterer i dag. Vi diskuterer euroen, etableringen af en fælles mønt, og dermed også etablering af ØMU'ens tredje fase. Jeg vil gerne bede hr. Jacob Buksti bekræfte, at når det drejer sig om etablering af den fælles mønt og ØMU'en, så er der, når vi taler pengepolitik, ikke sket nogen som helst form for ændringer på det tekniske plan, siden dengang hvor det først og fremmest var konservative regeringer, der gennemførte dette projekt med Maastrichtraktaten.

Jeg vil altså bede hr. Jacob Buksti bekræfte, at der overhovedet ikke på nogen som helst punkter, når vi taler pengepolitik og pengepolitiske målsætninger, p.t. er tale om et skifte. Derimod er der tale om, at man har haft held til i Amsterdamtraktaten at indføre et kapitel, der handler om beskæftigelse. Men det er en helt anden diskussion, der egentlig ikke har noget at gøre med euroen.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Til fru Lene Espersen: Jamen jeg skal gerne bekræfte, at der ikke er sket nogen tekniske ændringer. Klart. Men det er jo heller ikke det, jeg siger. Det, jeg siger, er, at når vi nu er optaget af at tage debatten på en anden led, end da vi diskuterede det i 1992, er det jo, fordi vi synes, verden ser anderledes ud.

Det er ikke sådan, at vi nødvendigvis er positive, vi vil bare gerne have lov til at tage debatten. Mange vil heroppefra lægge mig i munden, at jeg har sagt, jeg er positiv over for det.

Det kan godt være, jeg er positiv over for det, men jeg vil gerne have lov til at tage debatten først. Det er det, det handler om.

Det er da endnu en gang fuldstændig guldommeligt, at en hr. Keld Albrechtsen virkelig bekræfter topmålet af hykleri i denne løftebruddiskussion, som vi er udsat for, nemlig at det er et løftebrud fra den nuværende regerings side, at den vil tage en debat.

Mig bekendt er der ikke nogen, hverken statsministeren eller økonomiministeren eller for den sagt skyld udenrigsministeren, som har sagt en bestemt dato, og så vidt jeg hørte det, som hr. Keld Albrechtsen sagde, skulle løftebruddet bestå i, at man tager en afstemning tidligere i denne valgperiode. Men det er der da ikke nogen, der har sagt noget om. Det eneste, vi har sagt, er, at vi vil tage en debat. Hvis det at tage en debat er løftebrud, så er jeg sikker på, at der er mange, som kommer til at bryde løfter både nu og i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen selvfølgelig kan man tage debatten, vi skal tage debatten, og jeg synes, det er bedre end det mummiespil, vi har været vidne til i de sidste år.

Men så er det, jeg godt vil spørge hr. Buksti, hvorfor man så ikke kan sige det, som det er, og som alle her i landet ved det er, nemlig at regeringen, Socialdemokratiet, statsministeren og udenrigsministeren er enige om, at vi skal af med forbeholdene.

Det er jo politikken. Statsministeren sagde selv klart for nylig, at han vil stemme ja, hvis der kommer en folkeafstemning.

Lad os dog droppe det her mummiespil og melde klart ud. Hvorfor indrømmer de ikke det, som alle ved de går efter, nemlig at få fjer-

net denne undtagelse? Det synes jeg kunne være ærligt spil.

Og i forlængelse af det: Når regeringen siger, at vi skal have folkeafstemningen på det rigtige tidspunkt, hvad er det så, den mener? Så mener den jo i virkeligheden, at det er, når meningsmålingerne viser et klart flertal for et ja.

Synes hr. Buksti ikke, det er lidt pinligt, at dansk Europapolitik i virkeligheden bestemmes af meningsmålingerne? For det er sandheden i det.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Med hr. Bukstis seneste besvarelser synes jeg, forvirringen må være total.

På den ene side siger hr. Buksti, at han er enig med statsministeren i et og alt. På den anden side siger hr. Buksti, at han ikke nødvendigvis er positiv over for at fjerne de danske forbehold; den debat, vi først skal have, må afgøre det.

Når vi så her fra talerstolen kan stå med citater fra dagspressen, som ikke på nogen måde er draget i tvivl, ikke på nogen måde er med-delt os er fejlagtige, hvor statsministeren klart siger, at han vil stemme ja til, at forbeholdet bliver fjernet, senest illustreret efter det ugentlige ministermøde tirsdag den 17. november i år, hvordan harmonerer det så ifølge hr. Buksti med, at han er enig med statsministeren, men at han i øvrigt ikke nødvendigvis er positiv over for fjernelsen af det danske forbehold?

Det hænger ikke sammen, og derfor vil jeg da ligesom hr. Holger K. Nielsen opfordre hr. Buksti og Socialdemokratiet til at melde rent ud, sige det, som det er, lade være med det mummespil, klart sige, hvad Socialdemokratiet ønsker, så vælgerne kan forholde sig til det. De skal sige det klart, hvis de tør.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Hr. Buksti konstaterede, at vi lever i en international verden. Det har jeg også bemærket, og det er jeg i øvrigt vældig godt tilfreds med. Hr. Buksti siger også ja til, at der er både fordele og ulemper.

Det er helt fint, at hr. Buksti så opgør fordelene til at veje tungere end ulemperne, det gør jeg nok også, men jeg synes alligevel, det havde været rart, om hr. Buksti kunne nævne bare et par ulemper ved det snævre valutasamarbejde.

Kan vi få nogle eksempler på, at der kunne være nogle enkelte risici og problemer ved at indgå i et fasttømret valutasamarbejde?

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Det er til hr. Ole M. Nielsen: Det er der da masser af eksempler på. Vi har jo forbeholdet, fordi den økonomisk-politiske strategi, som er lagt fra starten, kan føre til problemer, hvis man koordinerer på alle leder og kanter. Det er da klart. Det synes jeg ikke der behøver være nogen diskussion om.

Men tilbage til hr. Holger K. Nielsen og for den sags skyld også til hr. Thulesen Dahl: Jeg synes, denne diskussion er absurd. Når det er sådan, man siger, at vi ikke diskuterer indhold – og problemet er, at vi ikke diskuterer indhold – hvad er det så, diskussionen handler om? Alle mulige formuleringer, citater og sådan nogle ting, ikke noget som helst, der har med det her at gøre. Hvorfor skal jeg stå heroppe og sige, at det, vi vil, er at anbefale et ja, når det, vi siger, er, at vi vil have en debat og så vil vi have lov til at konkludere.

Så spørger hr. Holger K. Nielsen, og det synes jeg er fantastisk interessant, om det nu ikke er meningsmålingerne, som bestemmer det her.

Hr. Holger K. Nielsen forestiller sig, hvad det vil medføre for den danske valuta, hvis vi får en folkeafstemning – når vi måtte få den – som ender med et nej. Det har jo ikke noget at gøre med, om vi skal sidde og manipulere med befolkningen eller ej. Det er simpelt hen bare et spørgsmål om almindelig økonomisk ansvarlighed, forstået på den måde, at hvis man ikke – jeg siger, hvis man ikke – er i stand til at overbevise befolkningen om det fornuftige i at gå ind i ØMU'en, så er der jo ingen grund til at lave en folkeafstemning, for så er vi udenfor. Det burde da ikke være så svært at forstå.

Hvorfor kan vi ikke tage debatten løbende? Det bør da være en almindelig demokratisk ret – også for befolkningen – at tage den debat. Jeg må tilstå, at jeg ikke forstår det.

Det er også til hr. Kristian Thulesen Dahl, der siger, at vi ikke tør. Jo, vi tør godt, men vi vil gerne have lov til at tage debatten. I andre sammenhæng bryder der nærmest folkeligt oprør ud, hvis nogen mener, at vi ikke har taget debatten. Nu er det nærmest sådan, at det er et problem, hvis vi ikke på forhånd konkluderer, hvad vi vil.

Jeg synes, man skulle prøve at gå ind på indholdet, og jeg kunne da godt tænke mig at spørge hr. Holger K. Nielsen: Mener SF, at fastkurspolitikken er en fordel for Danmark?

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Mig bekendt har vi lige indgået en aftale om fastkurspolitik, så svaret er ja, det har vi jo lavet en aftale om, som formentlig er positiv for Danmark. Men er hr. Jacob Buksti ikke enig i, at det er en vigtig del af indholdet i det her, om Danmark deltager eller ikke deltager? Det er jo det, vi sidder og diskuterer her. Er det ikke ret afgørende? Er det ikke en ret afgørende del af indholdet, om vi skal være med eller ikke skal være med?

Så kan jeg ikke forstå forundringen over, at vi gerne vil diskutere, om der skal være en folkeafstemning eller ikke skal være en folkeafstemning.

I øvrigt synes jeg, det er ganske svært at diskutere indhold, når man ikke får nogen klare meldinger om, hvordan holdningen er, og hvad det er for et indhold. Det eneste, jeg har fået, er en reference til Amsterdamtraktaten, og så vil jeg gerne høre: Hvad er det for dele af den offensive beskæftigelsespolitik, som er i Amsterdamtraktaten, Danmark er afskåret fra at deltage i, fordi vi står uden for ÖMU'en? Er der noget som helst? Så vidt jeg kan se: Ingenting!

Og begejstringen for de socialdemokratiske regeringer. Jamen jeg kan da godt forstå, man er glad for, at vennerne kommer til fadet, men der er da stadig væk en forskel på Tony Blair og Poul Nyrup. Og er det ikke sådan, at den fælles mønt og den fælles bank skal være uafhængig, selv af socialdemokratisk politik?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Altså hr. Buksti medgiver selvfølgelig, at der kan være nogle ulemper og nogle risici ved at indgå i et sådant valutasamarbejde – det er jo derfor, vi har forbeholdene, siger hr. Buksti – men jeg fik bare ingen eksempler.

Det er jo en kendsgerning, at socialdemokrater ikke er helt så bekymrede, som de var engang, over at indgå i sådan en slags samarbejde. De var bekymrede, da vi fik forbeholdene, eller også var det rent mummiespil dengang, men lidt længere tilbage var de meget bekymrede for at indgå i noget sådant.

Jeg synes, det er utroværdigt, at man overlader vurderingen af alle ulemperne til nogle af partierne og selv kun kan huske alle fordelene. Sådan som det allerede har udviklet sig, hvor alle står fast på hver deres og slår hinanden i hovedet, kalder jeg det dårlig nok en debat. Der er ingen, der risikerer at blive klogere af den slags debatter her: men det er man alligevel sådan indimellem blevet.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Fru Pernille Frahm spørger, om det ikke er vigtigt, om Danmark er med eller ej. Jo, det er vigtigt, og det er jo præcis derfor, vi skal diskutere det. Jeg må tilstå, at jeg er sådan lidt i vildrede med, hvad det egentlig er, vi diskuterer, men jeg skal efter bedste evne – og det er ikke sikkert, det rækker – sige: Jo, det er afgørende, om Danmark deltager eller ikke deltager. Det er også afgørende, hvad konsekvenserne er af, at Danmark deltager eller ikke deltager. Det er jo derfor, vi skal have startet debatten!

Hvad Danmark er afskåret fra? Danmark er ikke afskåret fra noget som helst. Pointen er bare, at tingene hænger sammen. Det ved jeg godt at fru Pernille Frahm ikke rigtig accepterer, men det gør de altså.

Det er sådan, at når man træffer beslutninger med hensyn til den økonomiske politik, så får det konsekvenser for beskæftigelsen, og sådan har det altid været. Uanset hvordan og hvorledes fru Pernille Frahm i øvrigt definerer paragrafferne, så er det sådan, og derfor er det kun et spørgsmål, om vi vil have fuld og hel indflydelse på det eller ej. Vi må gøre plusser og minusser op. Det er så også til hr. Ole M. Nielsen.

Jeg mener ikke, at jeg står heroppe og reklamerer med nogen som helst form for særlige goder; det mener jeg egentlig ikke jeg har gjort. Jeg har stillet nogle problemer op, specielt med beskæftigelsen, for den tillægger vi stor betydning.

Der er ulemper, og ja, der er bekymringer, som der er, når man laver en økonomisk politik, der baserer sig på stabilitet og alene stabilitet, for hvis man ikke har styr på den økonomiske politik, kan det i en række situationer føre til øget arbejdsløshed. Det er jeg sikker på at nogle af dem, der siger nej, vil sige ja til, og det er derfor vi har forbeholdet. Det, jeg præcis sagde, var bare, at det er afgørende, at vi vurderer det her i lyset af den udvikling, der sker. Det er bare det, vi bare gerne vil have lov til.

Det er bare sådan en stiltfærdig bemærkning om, at det, vi gerne vil have lov til, er at debattere med befolkningen.

Første næstformand (Birte Weiss):

Ordføreren for forespørgerne til F 12, hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg er enig med hr. Buksti, for at begynde med det, i én ting, og det er, at debatten allerede nu er absurd.

Det er jo fuldstændig absurd, at når Dansk Folkeparti og en række andre partier ønsker en debat om euroen, er det totalt umuligt at få det, som socialdemokrater runder rundt og siger i landet efter ministermøder, i forsamlingshuse osv., ind her, hvor debatten jo virkelig burde finde sted, nemlig på folkestyrets arbejdsplads, Folketinget.

For at nævne et helt andet eksempel end euroen, f.eks. det toldfri salg, som vi jo ikke har til debat i dag, oplever vi der, at statsministeren efter ministermødet i dag melder ud, at man nu vil kigge på den sag, mens økonomiministeren er fuldstændig hardliner og ikke vil tage debatten overhovedet.

Er det, vi i virkeligheden har at gøre med her, at regeringen ikke kan finde sine ben i EU-debatten, uanset om det så er en sag om det toldfri salg, eller det er en sag om euroforbeholdet? Jeg er bange for det, og derfor får vi nogle forskellige signaler rundtomkring. Vi får nogle signaler efter et ministermøde, men vi får ikke signaler her i Folketingssalen, men her bør signalerne jo også gives.

Det har været nævnt flere gange, at der er både fordele og ulemper ved at have et forbehold, ved at stå uden for eurosamarbejdet, og selvfølgelig er der det.

Det, som vi desværre har oplevet indtil nu, er, at regeringen, og også statsministeren og økonomiministeren i deres svar her i dag, kun har fokuseret på de ulemper, som de ser der er for Danmark ved at have forbeholdene. De har overhovedet ikke gjort sig nogen som helst anstrengelse for at nævne en eneste af de fordele, der jo er ved, at Danmark står udenfor.

Det siger sig selv, at skal det blive vellykket, forudsætter det en meget, meget stærk ikke bare økonomisk, men også politisk integration af de lande, der deltager, og en af de fordele, der naturligvis er for Danmark ved ikke at være en del af eurosamarbejdet er, at vi forøger vores

politiske handlefrihed, og det er altså ikke kun et spørgsmål om, hvorvidt vi skal revaluere eller devaluere kronen, det rækker langt videre.

De økonomer, som ser på eurosamarbejdet længere udefra, kan vurdere det mere objektivt, og de er jo enige i, at en vellykket møntunion forudsætter en langt større samordning af den økonomiske politik end den, der i dag finder sted blandt EU-landene.

En af grundene til, at vi fra Dansk Folkeparti side også finder, at der er usikkerhed forbundet med eurosamarbejdet, som vi naturligvis ikke kan anbefale Danmark at tilslutte sig, er jo, at det måleår, man har etableret, nemlig 1997, for, hvilke lande der kunne deltage i eurosamarbejdet, har tilladt fiflerier fra de enkelte landes side, for at de kunne komme ind i samarbejdet.

Vi fik allerede tilbage til den 15. maj 1998 et notat fra Økonomiministeriet, der redegjorde for nogle af de fiflerier, der er foregået. Det angår både Portugal og Sverige, det angår Frankrig, men det angår sandelig Italien, hvor man jo fik lov til indføre en eurosat, en særlig skat, i 1997, som man kunne bruge til at vise, at man nu var kvalificeret til at deltage i euroen. Sådan nogle bestræbelser og det, at man tillader sådan nogle engangsindtægter, for at landene kan kvalificere sig, er jo ikke noget, der øger tilliden til det her samarbejde.

En anden ting, som er problematisk, når vi nu indholdsmæssigt diskuterer euroen, er den verserende debat, der er om, hvorvidt Den Europæiske Centralbank skal fungere uafhængigt eller den skal være politisk styret. Vi har jo til vores gru set, at netop de her nye socialdemokrater, der er kommet til magten rundtomkring i Europa, barsler med, at Den Europæiske Centralbank ikke skal være uafhængig, men nemlig politisk styret.

Senest, og det er jo bare her i november måned, har vi set både den tyske finansminister Oskar Lafontaine og også den franske kollega Dominique Strauss-Kahn udtale, at man nu skal bruge rentevåbnet. Man skal diskutere renteni-veauet. Sagt med andre ord skal man politisk prøve at styre Den Europæiske Centralbank, hvad der jo ikke varsler om en tillid til euroen.

Alligevel lægger statsministeren og regeringen op til, at vi skal have en ny folkeafstemning om euroen allerede om godt 2 år. Man har med andre ord besluttet sig. Uanset hvad man siger herinde, så ligger det klart med det, der er sagt uden for det her hus, at vi skal have en debat,

som medfører en ny folkeafstemning med henblik på at ophæve forbeholdet.

Det er regeringens strategi. Man har sagt det tydeligt: Forbeholdet skal fjernes, man skal have en ny folkeafstemning. Hvis ikke man allerede nu både fra udenrigsministerens side og fra statsministerens side sagde, at vi skulle have en ny folkeafstemning, eller hvis ikke man ønskede at fjerne det danske forbehold, hvorfor i alverden skulle man så ønske en ny dansk folkeafstemning? Så var der ingen som helst grund til allerede nu at lægge sig fast på, at vi allerede om godt 2 år skal have en ny folkeafstemning.

Kampagnen er sat i gang. Statsministeren rejser rundt og arbejder for at fjerne kronen. Et eksempel, jeg har nævnt tidligere i debatten i en kort bemærkning, er jo, at statsministeren efter ministermødet tirsdag den 17. november klart sagde, at han anbefalede et ja til at fjerne det danske forbehold – et ja til euroen og et nej til kronen.

Regeringen accepterer også i den forbindelse, at der er iværksat en, må jeg sige, usmagelig kampagne både fra Europa-Parlamentets side og også fra EU-Kommissionens side. EU-Kommissionen er jo talsmand for EU og dermed jo i virkeligheden også talsmand for den danske regering på EU-plan. Man har accepteret, at der fra deres side gøres nogle grelle forsøg på at manipulere befolkningen til at ønske euroen i stedet for kronen.

Lad mig give et konkret eksempel. Europa-Kommissionen har udgivet et materiale, der hedder »Vi bygger Europa«. I »Vi bygger Europa« skriver man om EU og eurosamarbejdet. Man henvender sig i »Vi bygger Europa« til 4.-5. klasser i den danske folkeskole. Hvad skriver man bl.a. på side 24 i den her publikation fra EU-Kommissionen? Man skriver:

»Du får euroen i lommen og i tegnebogen om senest 5 år. Indtil da må du fortsætte med at bruge den valuta, du er vant til at bruge – nemlig danske kroner – til at købe ting og serviceydelser, men efter den 1. januar 2002 skal du veksle dine sparepenge til euroer. Det vil bankerne gøre gratis. Hvis du om 5 år har lønnet arbejde, vil du få din løn udbetalt i euroer. Du vil kunne købe det samme for dem, som for den valuta du kender i dag. Med euroen i hånden kan du nemt rejse til de andre EU-lande, som jo også vil bruge euroen, for at sammenligne priser og købe det du vil. I øvrigt bliver det billi-

gere, for du skal ikke længere betale gebyr for at veksle dine danske kroner til en anden valuta.«

Det er det materiale, som regeringen accepterer, at en embedsmandskommission sender ud til brug for folkeskolens 4.-5. klasser.

Man har efterfølgende selvfølgelig, efter at bl.a. Dansk Folkeparti har kritiseret det her materiale, udsendt et rettellesark, hvor Kommissionen da lige gør opmærksom på, at der er vist et eller andet med, at Danmark slet ikke er med i den her euro. Men man man accepterer højt og flot, at selve brochuren skal bruges til folkeskolens 4.-5. klasser. Vi synes, det er usmageligt.

Eller hvad med den brochure om facts om euroen, program for oplysning af EU-borgere, hvor der bl.a. står, at Danmark og Det Forenede Kongerige har fået lov til at vente med at tage stilling til euroen. Nej, vi har ikke fået lov til at vente med at tage stilling til euroen, vi har taget stilling til euroen, og vi har sagt nej tak til euroen.

Vi synes, det lugter langt væk af sammen-spisthed. Vi synes, det lugter langt væk af, at eliten som sædvanlig vil prøve at bondefange befolkningen. Man bruger i millionvis af borgernes egne penge på ensidigt at præge eurodebatten i Danmark til fordel for, at vi skal skrotte det danske forbehold. Man fortæller ikke om fordele og ulemper, man fortæller alene om ulemperne.

Den argumentation, som bruges, kunne i øvrigt lige så godt være brugt for år tilbage for, at den danske krone skulle være afskaffet til fordel for D-marken. Det gjorde man ikke, og det er selvfølgelig, fordi der ligger noget langt dybere i det at have en egen valuta i forhold til både det symbolske og det substansielle, når man ønsker at være en selvstændig nation.

Må jeg afslutningsvis sige om det forslag til vedtagelse, som regeringspartierne, har jeg forstået, har fremsat, og som jeg har en tanke om at der nok vil være et flertal der ønsker at stemme igennem, at jeg synes, det er pinligt. Jeg synes, det er pinligt, at man under en debat som den, vi har i dag, med det i mente man siger uden for huset, vil komme her med et forslag til vedtagelse, der er det mest intetsigende, man overhovedet kan forestille sig at skrive ned på et stykke papir, og i håb om, at der er nogen, der vil besinde sig, og at vi kan få en vedtagelse, der betyder noget, så vil Dansk Folkeparti stille følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at 11 EU-lande fra 1. januar 1999 fjerner deres nationale valutaer til fordel for euroen, samt at den danske befolkning har truffet beslutning om, at Danmark ikke skal fjerne sin egen valuta – kronen – til fordel for euroen, fastslås det,

- at dansk tilslutning til euroen alene kan ske efter forudgående dansk folkeafstemning,
- at euroen indebærer en høj grad af ikke blot økonomisk integration for de deltagende lande, men også en høj grad af politisk integration,
- at der i europrojektet er ubelyste risici, som kan gøre det til en fordel for Danmark at stå uden for samarbejdet,
- at der mellem Danmark og eurolandene er indgået en valutaaftale, samt
- at Folketinget ikke ser nogen grund til at foreslå afholdt en ny folkeafstemning om Danmarks forhold til euroen.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 11).

Første næstformand (Birte Weiss):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det drejer sig om en enkelt detalje fra hr. Kristian Thulesen Dahls tale, nemlig vedrørende den pjece eller de pjecer, som er udsendt af, jeg tror det er af EU-Kommissionens informationskontor.

Jeg vil gerne spørge, om hr. Kristian Thulesen Dahl er klar over, at den enkelte skole suverænt bestemmer, hvilket materiale den vil lægge frem for sine elever, og at den enkelte skolebestyrelse kan drøfte det og beslutte, at sådan noget materiale skal man ikke lægge frem, og at man kan tage noget andet materiale og lægge frem.

Forestiller hr. Kristian Thulesen Dahl sig virkelig, at vi skulle sidde her i Folketinget og udøve censur dels over for de enkelte skolers beslutninger og dels over for det materiale, som et informationskontor under enten Parlamentet eller Kommissionen ønsker at fremstille?

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Thulesen Dahl fremdrog, og med rette, den brochure, der hedder »Vi bygger Europa«, som EU-Kommissionen har udsendt, og som er fyldt med en masse propaganda og løgnagtigheder, bl.a. omkring dansk deltagelse i ØMU'en og euroen, men hr. Thulesen Dahl fik sagt, det var Dansk Folkeparti, der havde afsløret det. Vil hr. Thulesen Dahl ikke være venlig at bekræfte, at det var Fremskridtspartiet, der den 13. november i samarbejde med Ekstra Bladet fik afsløret, at den publikation var på gaden, og at Dansk Folkeparti ikke har den mindste andel i det?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Må jeg sige til fru Elisabeth Arnold, at man jo kan kalde det censur, eller hvad man vil. Jeg synes faktisk, at Kommissionen som EU's redskab, som landenes embedsmandsstab, har en forpligtelse til at orientere loyalt, neutralt, objektivt. Jeg mener faktisk, at Kommissionen begår en alvorlig fejl, og jeg mener, at landene begår en meget alvorlig fejl, når vi tillader, at der er en embedsmandsstab i EU, som kører sit sololøb i forhold til, hvad den politisk vil.

Jeg mener, Kommissionens magt, Kommissionens rolle i EU-samarbejdet, er eklatant forkert, og derfor mener jeg selvfølgelig ikke, det er Kommissionens opgave at agitere til fordel for euroen over for den danske befolkning. Jeg mener ikke, det er Kommissionens opgave at pådutte den danske befolkning noget som helst. Jeg mener, Kommissionen lige så vel som Folketinget bør respektere, at den danske befolkning har valgt ikke at være en del af eurosamarbejdet fra den 1. januar 1999.

Vil fru Elisabeth Arnold ikke bekræfte, at i det materiale, som Kommissionen har udsendt her, og i de øvrige informationspjecer, den laver, som de kalder dem, respekterer Kommissionen ikke den neutralitet? Der er Kommissionen et redskab til fordel for, at Danmark skal skrotte sit forbehold. Det synes vi er uværdigt for samarbejdet. Det mener vi faktisk ikke bør være Kommissionens rolle.

At skolerne selv kan bestemme, at de ikke vil tage imod pjecen, er noget helt andet. Selvfølgelig skal skolerne selv kunne bestemme, om de vil bruge pjecen eller ej, men der vil være skoler, der bruger den her pjece over for 4.-5.-klasselever, en pjece, hvor der direkte står usandheder i om Danmarks forhold til euroen. Det

synes jeg også fru Elisabeth Arnold sammen med Dansk Folkeparti burde tage afstand fra.

Til hr. Kim Behnke: Jo flere der ønsker at medvirke til at afsløre de ting, der bliver lavet rundt omkring, jo bedre.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg må forstå hr. Kristian Thulesen Dahls svar sådan, at han ikke har tillid til, at den enkelte skole og dens skolebestyrelse har mod og mandshjerte til at sige: Vi ønsker ikke denne pjece. Eller: Vi ønsker denne pjece. Det ønsker hr. Kristian Thulesen Dahl at vi skal fastlægge ved et eller andet centralt diktat herinde fra Folketinget. Det var en meget interessant oplysning.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg vil godt bede om en afklaring på, hvad Dansk Folkeparti egentlig forstår ved det danske sprog. Det ord, som jeg er interesseret i at få en mere klar definition af, er det ord, der hedder forbehold. Jeg vil godt bede hr. Kristian Thulesen Dahl bekræfte, at når Dansk Folkeparti fremover tager forbehold i en sag, så drejer det sig om, at man eviggyldigt og i al fremtid har sagt nej til det.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Ja, der er en god balance i eftermiddagens debat. Først havde vi et parti, som kun kunne se fordele eller i hvert fald ikke kunne huske nogen ulemper, selv om de så skulle være der et eller andet sted, og nu har vi så et parti, som kun kan se ulemper ved et tæt økonomisk samarbejde og en euro til den tid.

Jeg sætter stor pris på idealisme, og jeg tror da egentlig også, at hr. Kristian Thulesen Dahl repræsenterer idealisme, når han sådan fastholder danskheden. Det er vel også derfor, partiet hedder Dansk Folkeparti.

Men jeg vil alligevel spørge, om ikke det kunne tænkes, at der var enkelte i hvert fald økonomiske fordele ved sådan et valutarisk samarbejde. Eller er det helt sikkert kun ulemper alt sammen?

I tilfælde af at der skulle være økonomiske fordele ved at gå ind i sådan et samarbejde og altså dermed en pris for at stå udenfor, hvor meget må det så koste i formindsket udvikling

af levestandarden f.eks. at stå uden for et tæt europæisk samarbejde?

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg vil bare spørge hr. Kristian Thulesen Dahl, om det ikke er rigtigt, at det danske forbehold er formuleret på den måde, at Danmark meddeler nu, at vi ikke deltager i ØMU'ens tredje fase, sådan at fru Lene Espersens misforståelse kan blive oplæret.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne forsøge at forklare det endnu en gang til fru Elisabeth Arnold. Vi kan da sagtens have tillid til nogle skolebestyrelser, der sidder rundt omkring, nogle skolelærere, der skal finde ud af, hvilket materiale de vil udbyde til eleverne, til 4.-5. klasserne, men det, der er afgørende er, hvad det er for et materiale, de bliver budt, hvad det er for et undervisningsmateriale, der bliver lagt på bordet foran dem.

Ønsker vi, at offentlige midler bliver brugt til, at EU-Kommissionen sidder fuldstændig ensidigt og argumenterer over for 4.-5.-klasserne, hvis nogle folkeskolelærere ønsker at bruge materialet til fordel for euroen og til ugunst for det danske forbehold? Eller ønsker vi, at det undervisningsmateriale, som vi lægger på bordet for offentlige kroner, er noget undervisningsmateriale, som hr. Ole M. Nielsen flere gange har forsøgt at påpege under debatten, er objektivt og skildrer både fordele og ulemper ved forskellige situationer?

Jeg og Dansk Folkeparti ønsker det sidste. Vi ønsker ikke, at offentlige midler skal blive brugt til ensidigt at propagandere for en politisk holdning, som fru Elisabeth Arnold muligvis har, og som socialdemokrater har gået rundt og givet udtryk for på det seneste.

Så vil jeg sige til fru Lene Espersen, at jeg kan bekræfte det, fru Pernille Frahm siger. Men jeg vil godt sige: Helt ærligt, det er altså 5 år siden, at den danske befolkning besluttede ikke at være en del af det eurosamarbejde, der starter fra den 1. januar 1999.

Det, om man skal have sin egen valuta eller ej, er noget meget fundamentalt. Det er faktisk ikke sådan noget, man den ene dag lige går og laver om til den næste dag. Hvis man skal opgive den selvstændighed, der ligger i at have egen valuta, er det noget, der virkelig kræver nogle overvejelser, der virkelig kræver noget af

et land. Og når man for 5 år siden har truffet beslutning om, at vi ikke ønsker at være en del af eurosamarbejdet, er det godt nok kort tid efter at komme og sige, at nu skal vi om 2 år have en folkeafstemning. Jeg har forstået, at De Konservative på de meldinger, der i hvert fald er tilgået dagspressen – det kan være, at man vil trække i land her ligesom Socialdemokraterne – at man ønsker en afstemning om vores forbehold hellere i går end i morgen.

Så må jeg sige til hr. Ole M. Nielsen, at jeg sagde faktisk i mit ordførerindlæg, at der selvfølgelig både var fordele og ulemper, og jeg efterlyste, at regeringen også kom med nogle af fordelene ved at have et forbehold.

Og jeg vil godt sige, at lige så vel som der i årevis har været den situation, at vi i forhold til Tyskland har haft et anderledes renteniveau, kan der selvfølgelig også opstå den situation, at vi vil have et anderledes renteniveau i forhold til eurolandene.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Der bliver mere og mere forvirring om, hvad det egentlig er, Dansk Folkeparti mener om det danske forbehold. Før hørte vi hr. Kristian Thulesen Dahl sige, at den danske befolkning havde taget stilling til det spørgsmål. Det var den formulering, som hr. Kristian Thulesen Dahl brugte. Derfor kan man ikke drage anden konklusion end, at det lød, som om det var en endegyldig beslutning, man havde taget.

Nu hører vi hr. Kristian Thulesen Dahls argument være, at der kun er gået 5 år. Jeg vil så godt bede hr. Kristian Thulesen Dahl bekræfte, at Dansk Folkepartis politik på det her område altså går ud på, at der skal gå en vis årrække, før den danske befolkning overhovedet må få lov til at tage beslutning om det her igen. Uanset om det er 80 eller 90 pct. af befolkningen, der ændrer holdning, skal der gå en vis årrække, det er Dansk Folkepartis holdning på forbeholdsområdet.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KR):

Jo, men jeg fik alligevel ikke rigtig noget svar på, hvad det måtte koste, og hvor det var, at man skulle spare, hvis nu det skulle koste noget at stå udenfor. Det eneste sted, jeg sådan helt kontant husker, Dansk Folkeparti vil spare, for Dansk Folkeparti er jo ikke sådan noget skatnægterparti, der vil spare alle steder, er det,

der har været behandlet tidligere her i dag, og det er på de fremmede. Dem vil man i hvert fald spare noget på, og det er jo tilsyneladende helt uanet, hvad der kan spares, ved at vi holder dem ude eller smider dem, vi har, ud, eller hvordan det nu skal være. Men efterlønnen, f.eks., vil man jo ikke spare på. Hvis det nu er en økonomisk ulempe at stå udenfor, og det vil man da ikke afvise at det kunne være, hvor vil man så spare? Det har jo en pris. Altså vores holdninger skal betales på en eller anden måde. Det synes jeg er meget regulært.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Så fru Lene Espersen ikke er et sekund i tvivl: Dansk Folkeparti ønsker ikke nogen folkeafstemning om forbeholdet over for euroen.

Vi går ikke ind for, at den danske mønt skal skrotes til fordel for euroen, og vi kan ikke se noget som helst nyt i forhold til, da befolkningen traf sin beslutning om, at vi ikke skulle være med i euroen på nuværende tidspunkt, og derfor er der overhovedet ikke nogen grund til at tage en ny folkeafstemning.

Grunden til, at vi har forespørgselsdebat i dag, er, at Socialdemokratiet har folk, der rejser rundt og siger, at vi skal have en folkeafstemning i år 2001. De tør ikke sige det herinde i salen, hvor det bliver referatført, men de siger det alle mulige andre steder.

Så må jeg sige til hr. Ole M. Nielsen, at jeg ikke er sikker på, at det kommer til at koste noget. Jeg siger, det kan ske, at det kommer til at koste noget. Vi ved det jo ikke.

Jeg nævnte i mit ordførerindlæg nogle konkrete ting, der gør, at jeg mener, at der er en usikkerhed omkring europrojektet. Jeg nævnte den politiske indflydelse, der er ved at ske i forhold til Den Europæiske Centralbank. Jeg nævnte de forskellige ting, som skaber usikkerhed omkring europrojektet, og at man for det mesteår, der hedder 1997, der var afgørende for, hvilke lande der kunne træde ind i eurosamarbejdet, har tilladt, hvad Dansk Folkeparti mener er fiflerier, og derfor ved vi jo ikke, hvad det kommer til at medføre.

Men vi siger fra Dansk Folkeparti åbent og ærligt, at det kan medføre et andet renteniveau end i andre lande, og lige så vel som det jo i årevis har været sådan, at der har været et renteniveau i Tyskland og et andet renteniveau i Danmark, så kan man selvfølgelig lave nogle udregninger ud fra det. Men vi aner ikke noget

som helst i dag om, hvor det niveau kommer til at ligge. Derfor aner vi heller ikke noget som helst om, hvor mange penge det kommer til at koste Danmark ikke at være med i euroen i givet fald, men til gengæld bevarer vi den politiske frihed, der ligger i at have egen valuta.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg vil godt, inden vi kommer alt for langt ud, bede hr. Thulesen Dahl dokumentere, hvad det er for nogle socialdemokrater, der rejser rundt i landet og siger, at vi skal have en folkeafstemning i år 2001. Det synes jeg gerne jeg vil høre, for jeg mener ikke, jeg kender nogen af dem, men det kan godt være, jeg har overset det.

Og så synes jeg egentlig, at det var et noget fattigt svar, hr. Thulesen Dahl gav til hr. Ole M. Nielsen, for selv om hr. Thulesen Dahl åbenbart ikke mener, han kan gøre op, hvad det koster at stå udenfor, og samtidig altså åbenbart heller ikke engang vil have debatten om det, så kan hr. Thulesen Dahl da godt sådan forsøge at of-fentliggøre, hvor meget hr. Thulesen Dahl vil acceptere, at det i givet fald koster. Det var sådan, jeg opfattede hr. Ole M. Niensens spørgsmål. Hvor stort et velfærdstab, hvis der er et, vil hr. Thulesen Dahl og Dansk Folkeparti acceptere, og hvad vil man så i øvrigt stille op med det?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg synes, det er påfaldende, at den sidste pind i den vedtagelse, som Dansk Folkeparti har foreslået her: »at Folketinget ikke ser nogen grund til at foreslå afholdt en ny folkeafstemning om Danmarks forhold til euroen«, viser, at Dansk Folkeparti ikke vil have nogen folkeafstemning om det her spørgsmål – Dansk Folkeparti, som i tide og utide beder om folkeafstemninger om Danmarks flygtningepolitik, og som beder om folkeafstemninger om alle mulige andre ting. Men på det her område vil man absolut ikke have nogen folkeafstemning.

Man har heller ikke tillid til, at de danske skolebestyrelser og de danske folkeskoler selv kan sortere, hvilket materiale de vil udlevere til deres elever. Jeg synes ærlig talt, det er meget lidt tillid at vise den danske befolkning, når man siger, at de ikke skal udsættes for en folkeafstemning om det her spørgsmål. Det synes jeg var lidt af en afsløring.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jamen jeg vil også godt have en helt klar bekræftelse på, hvad det er, Dansk Folkeparti vil spise den danske befolkning af med.

Først sagde hr. Kristian Thulesen Dahl, at den danske befolkning allerede havde taget stilling til forbeholdene. Nu kan man selvfølgelig sige, at mennesker dør, og andre fødes, så på et eller andet tidspunkt er der i hvert fald et helt nyt kuld, der ikke har fået lov til at tage stilling til det, men det er så en mere teknisk diskussion. Det var det første, hr. Kristian Thulesen Dahl sagde.

Så sagde hr. Kristian Thulesen Dahl, at der ikke er gået tid nok. Det var den næste forklaring, vi fik.

Den tredje forklaring, vi fik, var, at Dansk Folkeparti faktisk slet ikke ønsker en folkeafstemning.

Så vil jeg godt bede hr. Kristian Thulesen Dahl bekræfte, at Dansk Folkeparti ikke mener, den danske befolkning er i stand til at tage nogen som helst form for standpunkt igen på de her spørgsmål. Dansk Folkeparti vil ikke på noget som helst tidspunkt give den danske befolkning mulighed for at få en folkeafstemning om et af de fire forbehold, uanset hvor stor en del af befolkningen der ønsker at få en sådan folkeafstemning.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Må jeg først sige til hr. Jacob Buksti, at jeg med direkte citater flere gange i dag har forsøgt at få hr. Buksti til at bekræfte, efter at han havde holdt sit ordførerindlæg, at statsministeren har sagt, at vi skulle have en folkeafstemning om et par år. Et par år! Det kan ikke læses meget anderledes end det, der hedder 2001, vel? »Om et par år«! Det ville hr. Buksti ikke forholde sig til. Nu prøver vi så endnu en gang. Nu kan det være, det bliver anderledes.

Så siger hr. Ole M. Nielsen suppleret lidt af hr. Jacob Buksti: Hvad vil Dansk Folkeparti acceptere af velfærdstab, som man formulerer det? Jamen jeg er ikke sikker på, at vi får noget velfærdstab. Jeg har forsøgt at sige, at selv om det måske kommer til at koste noget på renten, hvad vi jo ikke ved, om det gør, så får vi noget andet. Vi får noget politisk frihed. Vi får det, at vi i højere grad kan betragte Danmark som et selvstændigt, suverænt land. Det har også noget med et velfærdssamfund at gøre. Derfor kan

det ikke gøres op, som hr. Ole Nielsen forsøger at gøre det op.

Men jeg har forsøgt at sige fordomsfrit, at selvfølgelig vil der, når euroen er trådt i kraft, kunne laves analyser, der viser, at det både kan være en fordel for Danmark, og det kan være ulempe for Danmark, alt efter hvilken side man ser på af mønten. Det har jeg sagt til hr. Ole M. Nielsen. Vi vil gerne være med til at dykke ned i begge former for diskussion. Det, der bare har været kendetegnet indtil nu, er jo, at regeringsapparatet, som er dem, der sidder med ressourcerne, og som kan lave rapporterne, analyserne, efter vores opfattelse meget ensidigt, også her i dag i fremlæggelsen fra statsministerens og økonomiministerens side har fokuseret på den ene side og ikke på den anden side, nemlig kun på de ulemper, der måtte være for Danmark.

Så må jeg sige til fru Elisabeth Arnold og vel i virkeligheden også til fru Lene Espersen: Det skal være skåret ud i pap, at Dansk Folkeparti ønsker ingen folkeafstemning om Danmarks mønt, om, at vi skal afskaffe kronen til fordel for euroen. Så er der ingen tvivl om det. Det har ikke noget at gøre med, om vi er bange for en folkeafstemning, fordi vi tror også, at befolkningen er enig med os i det her synspunkt.

Men det, det jo i virkeligheden handler om både for fru Elisabeth Arnold og også for fru Lene Espersen ligesom for alle andre unionsivrige mennesker her i det her Folketing, er, at man ønsker at tage folkeafstemninger, indtil man får sin vilje. Og det, det i virkeligheden handler om, er, at man i bund og grund ikke respekterer, selv om man påstår, man gør det, at den danske befolkning har taget stilling til fordel for kronen og til ulempe og ugunst for euroen.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg bliver nødt til at konstatere, at hr. Thulesen Dahl ikke kunne dokumentere noget som helst, men at hr. Thulesen Dahl kunne manipulere med udtalelser i stil med den her manipulation, som er fra Børsens Nyhedsmagasinet: »ØMU-afstemning i 2001«.

Det er åbenbart det eneste, hr. Thulesen Dahl har læst af den her artikel, for hvis hr. Thulesen Dahl går ind og læser, hvad statsministeren egentlig siger, vil han se, at statsministeren bliver spurgt: »Du lægger op til en debat i et par år om ØMU-forbeholdet. Kan vi konkludere, at vi i hvert fald ikke får en afstemning før 2001?«.

»Ja, det er der ikke noget, der tyder på. Som landet ligger lige nu, så er der ikke noget, der tyder på det«.

Hvordan er det en bekræftelse af, at man får en afstemning i 2001? Det er jo det, statsministeren siger vi ikke får.

Så jeg vil gerne høre hr. Thulesen Dahl, hvad det er for nogle socialdemokrater, som rejser land og rige rundt og agiterer for, at vi skal have en folkeafstemning i 2001, og som ikke tør sige det her.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jamen jeg synes bare ikke, fru Lene Espersen fik rigtigt svar på sit spørgsmål fra hr. Kristian Thulesen Dahl på det her med, at tider skifter og nye kuld vokser op, som aldrig får lov til at tage stilling til ØMU'en.

Derfor vil jeg gerne bede hr. Kristian Thulesen Dahl bekræfte: Er det ikke sandt, at hvis man først er med i ØMU'en, så har man netop ikke nogen chance for at forholde sig til, om man vil være med eller ej, og det gælder både børn og børnebørn og oldebørn og andre nye kuld, der vokser op?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Det er jo helt rigtigt, at man jo ikke kan gøre det op sådan i kroner og øre, også af den enkle grund, at vi jo ikke kender fremtiden. Vi ved jo ikke, hvad den vil bringe. Jeg gør det ikke. Det er muligt, hr. Thulesen Dahl eller Socialdemokratiet kender fremtiden. Tilsyneladende gør de jo, for den ene side mener jo, at der kun er ulemper, og den anden, at der kun er fordele.

Jeg kender ikke fremtiden. Jeg vil i høj grad være med til at betale for frihed. Jeg synes, frihed virkelig er værd at betale for. Jeg synes bestemt også, internationalt samarbejde og solidaritet er værd at tale for og betale for, især hvis det kan gøre verden bedre og sikrere, og det kan det jo normalt, og det tror jeg det kan.

Så det er sådan set det, det handler om for mig: Er vi villige til hver især at betale for vores holdning? Hvor meget vil vi betale for den, når vi skal ud og betale en velfærdsregning på grund af vores holdning for eller imod?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil godt kvittere for det ikkesvar, jeg fik fra hr. Kristian Thulesen Dahl. Det er helt klart, at

Dansk Folkeparti ikke ønsker en folkeafstemning om dette spørgsmål, fordi de ikke tror, at den danske befolkning er i stand til at træffe en kvalificeret afgørelse.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne lige have lov til at starte bagfra, for det er altså noget pærevrøvl, fru Elisabeth Arnold kommer med her i dag. Jeg ved ikke, hvad der er sket, men det er det altså.

Selvfølgerlig kan befolkningen træffe et valg, og selvfølgelig vil befolkningen også træffe et valg, hvis det er sådan, at et flertal her i Folketinget, som der jo er lagt op til, beslutter, at vi i år 2001 tager en ny folkeafstemning om Danmarks forhold til euroen. Jeg tror på, og Dansk Folkeparti tror på, at den debat, der så vil komme i befolkningen, og den afstemning, der vil komme, vil resultere i et klokkerent nej til at skrotte den danske krone og dermed et ja til den frihed, den selvbestemmelsesret, der ligger i at have sin egen valuta. Det er jeg overbevist om. Vi har i Dansk Folkeparti meget stor tillid til befolkningen.

Det, vi siger, er der jo intet nyt i. Men den dagsorden, som fru Elisabeth Arnold forsøger at sætte, er en helt anden: at vi tager folkeafstemninger, indtil vi får vores vilje. Indtil befolkningen er banket på plads og stemmer, som vi ønsker det, tager vi en ny folkeafstemning, altså indtil befolkningen har fattet det. Det er det, fru Elisabeth Arnold lægger for dagen, og det grundsyn på folkeafstemninger har vi ikke i Dansk Folkeparti.

Så må jeg sige til hr. Jacob Buksti, som nævner Børsens Nyhedsmagasin: Jeg har henholdt mig til f.eks. det, som hr. Poul Nyrup Rasmussen, altså landets statsminister, formanden for det parti, som hr. Buksti repræsenterer, sagde efter et ministermøde her i sidste måned. Jeg refererede, at han har sagt: Vi får en folkeafstemning om ØMU'en om nogle år. Og det kan jeg ikke tolke på anden måde, end det er at give efter over for Venstres krav om, at vi skal have en folkeafstemning i år 2001.

Hr. Buksti kan så mene, at det er forkert. Han kan mene, at det har Socialdemokratiet ikke sagt, for Socialdemokratiet vil nemlig ikke forholde sig til det, uagtet at vi kan se sådan nogle citater. Jeg kan jo kun beklage, at hr. Buksti ikke i højere grad vil forholde sig til det.

Til hr. Ole M. Nielsen: Vi er villige til at betale for Danmarks frihed. Det er vi. Jeg er bare

ikke sikker på, at det kommer til at koste i forhold til euroen. Vi er på mange andre områder villige til at betale, og kommer det også til at koste noget, at vi står uden for euroen, koste noget at få den politiske frihed, som vi dermed har som land, og koste noget at beholde den danske krone, den danske valuta, så vi har en selvstændighed i forhold til valutaen, jamen så er vi også villige til det.

Og så til fru Pernille Frahm: Jeg kan fuldstændig bekræfte det, fru Pernille Frahm sagde.

Formanden:

Hr. Buksti for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jamen jeg skal bare konstatere, at der var ingen dokumentation. Der var ingen dokumentation af det, hr. Thulesen Dahl har stået og sagt heroppefra: at socialdemokrater rejser rundt i Kongeriget og siger, at vi skal have en folkeafstemning i år 2001. Der var ingen dokumentation. Men det viser med al ønskelig tydelighed, hvad det er for en gang plat, der kører i den her debat for at få den fuldstændig afsporet fra det, som burde være indholdet. Det er bare en konstatering.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Bare kort: Det lykkes ikke for hr. Buksti at forsøge at afspore debatten. Det lykkes ikke hr. Buksti at stå her på talerstolen og undlade at svare på det, som statsministeren har været ude at sige, ved at henholde sig til, at det ikke foregik i et forsamlingshusovre i Jylland. Det er jo i virkeligheden det, hr. Buksti gav udtryk for her fra talerstolen for et øjeblik siden.

Jeg savner den debat, som Socialdemokratiet siger de starter ude omkring, om, at vi skal have en folkeafstemning om ØMU'en om et par år, som man formulerer det, for at fjerne det danske forbehold. Jeg savner, at den ærlighed, det klarsyn og den klare melding også kommer ind i en debat som den, vi har i dag.

Charlotte Antonsen (V):

Nytårsaften ved midnat fastlåser 11 af EU-landene deres valutaer i forhold til euroen, og som det allerede er blevet nævnt af regeringen – og her mener jeg faktisk, regeringen har været meget ærlig i sit referat af, hvad der er ved at ske i Europa – så er det en meget enestående begi-

venhed, eller som økonomiministeren betegne-
de det: det er historisk set det vigtigste, der er
sket i EU, siden EU blev startet.

Det er klart, at der er tale om en meget vigtig
politisk beslutning, men det er også klart, at der
er tale om en skelsættende beslutning også set
fra et dansk synspunkt, og det er det, vi skal
drøfte i dag.

Det, der sker nytårsnat, er, at der ikke læn-
gere kan spekuleres mod tyske D-mark, finske
mark, italienske lire, franske franc, belgiske og
luxemburgske franc, hollandske gylden, spans-
ke pesetas, portugisiske escudos, irske pund
og østrigske schilling.

Med andre ord er spekulanterne pludselig i
en situation, hvor noget af det eneste, man kan
spekulere imod i Europa, er den danske krone.
Det er deri, risikoen består, og det er det, vi
fra Venstres side føler regeringen ikke i til-
strækkelig grad har orienteret befolkningen om.

Vi mener faktisk modsat den socialdemokra-
tiske ordfører, hr. Buksti, at regeringen ikke ale-
ne er forpligtiget til at forklare, hvilken situa-
tion vi har bragt os selv i ved at stå uden for
euroen, men også at regeringen er nødt til at
angive en løsningsmulighed. Og løsningen i
denne her sag er, at Danmark kommer med i
euroen. Det er den måde, hvorpå vi kan sikre
den danske krone, og det er den måde, hvorpå
vi kan sikre stabilitet i den danske økonomi.
Det mener jeg at man godt kunne gøre lidt mere
ud af at forklare.

Jeg har ikke behov for så meget på den ene
side og på den anden side, som hr. Buksti - i
hvert tilfælde i forslaget til vedtagelse - lægger
op til. Jeg synes, at der er behov for handling,
og at vi nu skal være opmærksomme på, at ti-
den er inde. Altså, det sker her om 3 uger - som
statsministeren også sagde det - og derefter er
den danske krone i en meget ubehagelig situa-
tion.

Der er ikke nogen i dag - hverken økonomi-
ministeren eller statsministeren - der kan gar-
rantere, hvor den danske krone befinder sig den
4. januar, hvor det er første børsdag, og det er
mandag. Det er ingen i dag, der kan garantere
noget som helst om den danske valutakurs, for
det er Den Europæiske Centralbank, der fast-
lægger den. Vi aner ikke, om spekulanterne al-
lerede den første dag vil undersøge, hvad det er
for en aftale, som vi har lavet med Den Euro-
pæiske Centralbank.

Den aftale, vi har lavet med Den Europæiske
Centralbank, er jo også behæftet med megen

usikkerhed. Det er jo ikke ligesom i gamle dag
med EMS'en, som statsministeren også gjorde
meget rede for, hvor man havde Nyborgaftalen,
som jo forklarede, hvordan man i takt med, at
valutakurserne svingede i forhold til den fælles
fastsatte ramme, skulle gribe ind fra Fællesska-
bets side. Det er jo det, der er usikkerhed om i
dag. Vi ved ikke, om den danske valutakasse
skal være helt tom, før vi får hjælp. Vi ved ikke,
hvor længe Den Europæiske Centralbank vil
hjælpe os, hvis den danske krone kommer ud i
en krise.

Så det er en meget usikker situation, og den
eneste måde, hvorpå vi kan bringe os i sikker-
hed igen, er ved at give danskerne den folkæf-
stemning, så de får en mulighed for at sige ja til
euroen, og så vi kan afskaffe den valutakurs-
usikkerhed, som i endnu højere grad vil være
der efter midnat nytårsaften.

Det er klart, at der er nogle økonomiske pro-
blemer forbundet for den enkelte dansker ved
at stå udenfor. Det drejer sig selvfølgelig først
og fremmest om en forhøjet rente. Det er jo den
risikopræmie, man betaler, ved at der er større
usikkerhed ved kronen end ved de andre kur-
ser. Vi har også for nylig set beregninger fra
Økonomiministeriet på, at vi får et lavere brut-
tonationalprodukt, vi får højere arbejdsløshed,
vi vil få færre investeringer, fordi tredjelandes
virksomheder vil foretrække at placere sine in-
vesteringer i eurolande frem for i Danmark. Så
vi får en hel masse konkrete økonomiske pro-
blemer, som går ud på over den enkelte dan-
sker.

Vi har jo i modsætning til den svenske krone
og det britiske pund valgt ikke at lade den dan-
ske krone flyde frit. Hvis man spekulerer mod
det britiske pund eller den svenske krone, kom-
mer der jo ikke en europæisk centralbank og
hjælper spekulanterne, ligesom der gør i den
danske situation. Og dér vil jeg så sige, at det er
en ulempe, vi selvfølgelig har påført os selv.

Her er jeg så enig med regeringen i, at det er
det bedste, vi kan gøre, når vi nu er i den situa-
tion, at vi ikke kan være fuldgyltige medlem-
mer i euroen. For selvfølgelig er vi enige i fast-
kurspolitikken, som har været ført siden 1982,
og vi mener ikke, at man løser nogen økonomi-
ske problemer i Europa ved at devaluere. Så det
er klart, at vi skal have en fastkurs, men det in-
debærer altså også en risiko. Der er ikke bare
tale om en aftale som i EMS'ens tid, hvor vi er
solidariske, og hvor Den Europæiske Central-
bank kommer os til hjælp ud i det blå.

Vi har selv valgt at sige nej til et samarbejde på det her område, og så accepterer de faktisk vores nej, og så kan vi altså ikke få en så god situation, som vi ellers kunne have fået. Og vi kan heller ikke få en så god situation, som vi havde historisk inden EMS'en brød sammen, som statsministeren også var inde på tidligere.

Det er klart, at denne økonomiske afmatning, der er tegn på i Danmark i øjeblikket, jo vil få endnu større konsekvenser for vores økonomiske situation end normalt. Det er jo ikke længe alene et spørgsmål mellem oppositionen og regeringen om, hvordan man tolker den danske økonomi. Det kan selvfølgelig være interessant nok, men det, der kommer til nu, er også, at de internationale spekulanter, finansmarkedet, kapitalmarkedet, vil følge med en lup, hvad der sker i Danmark, for at se, om der er en interessant mulighed for at spekulere mod kronen og dermed få en let gevinst.

Den økonomiske afmatning og de økonomiske negative tendenser, som vi allerede ser tal på – betalingsbalancen går i underskud formentlig i de næste 3 år, flere af de store danske virksomheder kommer ud med dårlige resultater, investeringerne i industrien er faldende, beskæftigelsen er vigende bortset fra i byggeriet – er jo langt værre i en situation, hvor vi ikke er sammen med de andre i fastkurssamarbejdet, og derfor er der altså med det, der indtræffer nytårsnat, netop op over, at vi kommer sammen med de andre, at vi genskaber stabiliteten.

Der er ikke behov for et for eller imod. Der er behov for, at regeringen tager fat om sagen og siger, hvad regeringens synspunkt er. Det har jeg også mærket mig – bl.a. i Børsens nyhedsmagasin for en måned siden – at statsministeren har været inde på, og jeg har været glad for de meldinger, der i dag er kommet fra udenrigsministeren, som vi allerede har drøftet lidt, hvor han faktisk erkender, at afstemningen om EU-forbeholdet på dette område kommer senest i år 2001.

Det, der selvfølgelig så kunne være interessant at få at vide i dag – nu har jeg forsøgt med den socialdemokratiske ordfører, nu jeg vil også gerne spørge statsministeren – er: Hvad mener statsministeren om afstemningsdatoen? Er statsministeren enig med sin udenrigsminister i det meget fornuftige i, at folkeafstemningen kommer senest i år 2001?

Det ville være klogt, og det ville også være en lettelse for den danske befolkning at få klar besked, om afstemningen er på vej. Det ville give

os god tid til at få en åben og ærlig debat, så man ikke føler, at euroen kommer snigende ind på den enkelte dansker som en tyv om natten. Lad os da få åbenhed i den her diskussion. Lad os sige sandheden.

Det har været drøftet – det har især været Dansk Folkeparti, der har rejst den diskussion i forbindelse med forslaget til vedtagelse – om de danske borgere har sagt ja eller nej til euroen.

Jeg vil godt lige minde om, at det, de danske borgere har sagt nej til, var Maastrichttraktaten, og det er immervæk 6 år siden, at der blev sagt nej. Jeg synes, at man skylder den danske befolkning at spørge den en gang til. Nu kan vi i højere grad se, at der er en pris for at stå udenfor. Det har vi bl.a. økonomiministeriets beregninger for. Det, vi ikke kender svaret på, er, hvor mange tusinde kroner danskerne er villige til at betale for, at der på deres plastickort står kroner i stedet for euro.

Jeg tror ikke, og det tyder de seneste meningsmålingerne heller ikke på, at der stadig væk er et flertal i den danske befolkning, der ønsker at opretholde et forbehold, som kun er til ulempe for os selv. Der er jo ingen fordele. Der er ingen frihed i den situation, vi står i nu, men vi kan hver eneste nat frygte for, hvad der sker på kapitalmarkedet. Der er intet godt at hente.

Til sidst, og det er i virkeligheden det, jeg synes er det værste i den her diskussion, er der det, at Danmark ikke længere er et fuldgældigt medlem af det politiske samarbejde i Unionen.

Det er helt klart, at det er på det politiske område, Unionen rykker i øjeblikket. Det er dér, der virkelig sker noget. Jeg er fuldstændig enig med hr. Jacob Buksti i det paradoks, som den socialdemokratiske ordfører ærligt fremstillede, at netop sammenhæng mellem beskæftigelse og økonomisk politik jo altid har været centralt for Socialdemokratiet. Men hvorfor får det så ikke hr. Buksti til at sige, at så må vi da med her, for det er jo det, vi har ønsket os i årtier, det er det, selv skeptikere, som hr. Ivar Nørgaard har været varm fortalere for: at den store økonomiske åbenbaring kunne være, hvis man i Europa fandt på at koordinere den økonomiske og beskæftigelsespolitikken?

Nu sker det, som hr. Buksti er inde på, i Euroministerrådet, i Euro-11-gruppen. Og hvad sker der med Danmark? Vi er ikke med! Det svarer til, at man som parti ikke sidder med i Finansudvalget, men kun sidder i Arbejdsmarkedsudvalget. Den går ikke. Det hænger

ikke sammen. Lad os få de ærlige svar. Lad os få en afstemningsdato.

I Venstre mener vi, at vi skal være åbne og ærlige over for befolkningen i denne sag. Det danske forbehold bør afskaffes så hurtigt som muligt, og senest i år 2001 skal vi have en dansk folkeafstemning.

Vi vil stemme for forslaget til vedtagelsen, men vi er som bekendt ikke medforslagsstillere.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er jo dejligt at stå i den situation, at man ikke kan beskyldte Venstre for løftebrud. Venstre har jo hele vejen igennem været tilhænger af, at vi skrotdede kronen til fordel for EU's enhedsvaluta. Så langt så godt.

Jeg vil bare gerne spørge fru Charlotte Antonsen om nogle af de argumenter, som Venstre bruger for at fremme afskaffelsen af kronen til fordel for EU's enhedsvaluta: Er det ikke rigtigt, at stort set alle argumenter for mange år tilbage ligeså godt kunne være brugt til at afskaffe den danske krone til fordel for D-marken og så slutte den sammen med den tyske D-mark?

De økonomiske fordele, som bliver opstillet med euroen, er jo ikke spor anderledes i forhold til, hvordan det har været mellem Danmark og Tyskland i årevis, men det har fru Charlotte Antonsen og Venstre jo ikke foreslået, og derfor er mit spørgsmål til fru Charlotte Antonsen: Er Venstres hang til at være varm tilhænger af det her samarbejde, ØMU'en, ikke mere et udtryk for, at man generelt ønsker at fremme den politiske integration i EU og være med i alt, hvad EU kunne komme på at foreslå, end det egentlig har noget at gøre med økonomi og opstilling af talkolonner for, hvad renten bliver, og hvad renten kunne blive osv.?

Det andet, jeg gerne vil spørge fru Charlotte Antonsen om, er: Kan fru Charlotte Antonsen bekræfte, at »ØMU'en« i Nordamerika faktisk fungerer på den måde, at Canada har valgt at have sin egen valuta? Canada, som har en økonomi og en befolkningsstørrelse på kun 10 pct. af USA's, klarer sig vel egentlig ganske udmærket, ikke sandt?

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

En stor del af fru Charlotte Antonsens tale gik på at skælde ud på spekulanterne og frygten for, at spekulanterne vil angribe den danske

krone her efter nytår. Hver nat tør vi ikke lukke et øje, for hvis vi vågner om morgenen, så var der en raid fra spekulanterne mod den danske krone.

Men det eneste, der forhindrer det, er, at der i den her sal bliver ført en stabil, ordentlig økonomisk politik, for spekulanterne ser kun muligheder, når det er svage regeringer og svage parlamenter, og det er jo da i virkeligheden en gave. Det er da en gave, at spekulanterne straffer de regeringer og parlamenter, der fører en uansvarlig og dårlig økonomisk politik.

Det, fru Charlotte Antonsen så argumenterer for, er, at vi skal ind i dette euroland, hvor det ikke er spekulanter og det frie marked, men derimod alle mulige tilfældige aftaler blandt 13 socialister, der skal afgøre, hvordan og hvilken økonomisk politik der skal føres i Europa. Hvordan kan Venstre ville lægge Europas fremtid i hænderne på 13 socialister, der skal sidde og råbe og skrike ad hinanden over for Den Europæiske Centralbank? Det er da at komme fra asken i ilden.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er rimelig forstemmende, at man nu igen fra unionstilhængernes side griber til det virkemiddel, som man altid bruger, når man vil have den danske befolkning ind i et eller andet EU-projekt, nemlig at starte en skræmmeekampagne. Nu er det altså en skræmmeekampagne, der går på, at hvis vi ikke er med i euroen, ja, så kan vi praktisk talt ikke sove om natten af rædsel for, at kronen skulle bukke under. Jamen fru Charlotte Antonsen var jo næsten ude med sådanne formuleringer. Hun var næsten ude i det rene hysteri.

Men fru Charlotte Antonsen ser jo ganske bort fra, at vi allerede har betalt med masser af arbejdspladser, hvis vi endelig skal ind i den økonomiske diskussion, på grund af fastkurspolitikken. Den danske krone er i de senere måneder og det seneste års tid steget måske 5 pct. i realværdi for at holde valutakursgennemsnittet på verdensplan. Det har kostet tusindvis af arbejdspladser, men det bliver naturligvis aldrig nævnt fra eurotilhængernes side.

Jeg vil godt spørge fru Charlotte Antonsen: Kunne vi ikke få en lidt mere nuanceret debat, få den lidt mere ned på saglighedens plan? Lad os prøve at se på, hvilke konsekvenser det i virkeligheden har. Lad da være med at starte

skræmmekampagnen allerede nu. Det er rimelig hysterisk.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg er i den ejendommelige situation, at jeg næsten er enig med den forrige taler. Jeg synes også, at fru Charlotte Antonsen nærmede sig skræmmekampagnen med hastige skridt, og det er der egentlig ikke nogen grund til.

Fru Charlotte Antonsen sagde, at ingen kan vide, hvor kronen er henne om tre uger. Nej, det er fuldstændig rigtigt, men der er jo heller ingen, der kan vide, hvor euroen er henne. Vi kan jo ikke vide, hvordan det kommer til at gå. Det kan jo også være, at det bliver et humpende, vankelmodigt, usikkert samarbejde præget af forfærdelig dårlige politiske beslutninger, som giver sig udslag i svingende økonomiske forhold og alle mulige andre ting. Man skal da ikke foregøgle befolkningen en sikkerhed i euroen, som ikke kan garanteres.

Venstres ordfører sagde: Lad os få en åben debat. Ja, men så lad os få en åben debat om, at livet er usikkert. Det er usikkert, hvor kronen er om tre uger, men det er altså også usikkert, hvor euroen er. Jeg synes ærlig talt, at fru Charlotte Antonsen skylder tilhørerne her og også os andre lige at give den lille, lille plads til tvivlen.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg synes, det er vigtigt, at man har øjnene åbne for den begivenhed, der indtræffer. Jeg synes ikke, at den nye situation, vi har den 1. januar, har været særlig meget diskuteret i offentligheden. Og det er det budskab, jeg synes har været vigtigt at få frem, så vi ikke bagefter får at vide, at politikerne sagde ingenting. Vi sagde bare, at der var indgået en aftale med Centralbanken, og så var den hellige grav vel forvaret. Det føler jeg ikke er situationen.

Her vil jeg så også godt sige, at der selvfølgelig da er usikkerhed ved livet – det kan jeg jo ikke være uenig med fru Elisabeth Arnold i – men noget af det, der er vurderingen af den internationale valutakrise også fra regeringens side, er jo, at netop fordi man har eurosamarbejdet i Europa, er vi sluppet relativt billigt i forhold til den asiatiske krise osv. Så selv regeringen må give mig ret i, at der er større stabilitet inden for euroen end uden for euroen. Det hørte jeg altså også de to ministre sige i starten af debatten her i dag.

Hr. Thulesen Dahl spørger, om Venstre vil have afskaffet kronen til fordel for D-marken. Det er altså et ejendommeligt spørgsmål. Det, der er forskellen, er naturligvis, at hvis vi efter en folkeafstemning siger ja til at gå ind i ØMU'en, så sidder vi med i Den Europæiske Centralbank. Det vil sige, at vi i modsætning til, hvad vi har haft i mange, mange år, faktisk får direkte indflydelse på den danske rentepolitik. I dag er det jo sådan, at hvis man hæver eller sænker renten i Bundesbank, ja, så gør vi jo det samme enten et kvarter eller tyve minutter efter; men hvis vi siger ja, så kommer vi med om bord, og jeg tror ikke, at tyskerne ville have ladet os komme med om bord, selv om vi havde indført D-marken her i landet.

Hr. Kim Behnke skælder ud over, at der er mange socialistiske regeringer, og det må jeg sige er jeg faktisk enig med hr. Kim Behnke i. Der er alt for mange af dem. Jeg vil gøre min indsats for at vælte den, jeg er i nærheden af, og så vil jeg håbe, at tilsvarende partifæller ud over Europa vil gøre det samme. Men det, der er væsentligt i det, som hr. Kim Behnke opregner som et skræmmeeksempel, er, at Centralbanken – det er meget vigtigt for Venstre – er uafhængig af det politiske, at man netop i Centralbanken lidt ligesom i den danske centralbank skal forsøge at sikre en stabil økonomisk udvikling, og at man altså ikke skal lade sig kysse, når en socialdemokratisk finansminister fra Tyskland begynder at true med det ene og det andet. Det synes vi er meget vigtigt i den måde, man har skruet ØMU'en sammen på, og det kan så måske tage lidt af luften ud af de her 13 socialistiske regeringer.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg synes simpelt hen, at fru Charlotte Antonsen kom med to modsatrettede argumenter. Det ene var, at hvis Danmark kommer med i Centralbanken, så har vi en direkte politisk indflydelse på den danske rente. Og i næste åndedrag siger fru Charlotte Antonsen, at det stærke ved Centralbanken er, at den er fuldstændig uafhængig af politisk indflydelse.

Jeg forstår simpelt hen ikke, hvad det er for en indflydelse, Danmark vinder ved at sidde med ved et bord, hvor det er fastlagt, hvad politikken er. Hvor er den danske indflydelse henne i det? Der er da langt større indflydelse ved at stå uden for og så selv have mulighed for at beslutte, om man vil følge den eller ikke

følge den, vel vidende at det har nogle konsekvenser.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil også gerne spørge lidt til det dilemma, som fru Pernille Frahm jo helt berettiget nævner. Man har vel en europæisk centralbank, som fungerer fuldstændig uafhængigt af det politiske system, og så drejer det sig altså ikke om, hvorvidt Danmark som land får indflydelse ved, at vi er med, eller mister indflydelse, fordi vi ikke er med. For det, det medfører, er, at Danmarks nationalbankdirektør, som i øvrigt skal fungere fuldstændig uafhængigt, sidder med ved et bord, men ikke at Danmark som et led i det repræsentative demokrati sidder med ved bordet. Hvis det altså er sådan, at Venstre står fast på det, som Dansk Folkeparti meget håber Venstre står fast på, nemlig at Den Europæiske Centralbank skal fungere fri af politisk styring.

Og så spurgte jeg faktisk ikke om, om Venstre oprindeligt ville afskaffe kronen til fordel for D-marken. Det ville være et fuldstændig mærkværdigt spørgsmål at stille. Nej, det, jeg spurgte fru Charlotte Antonsen om, var, om de argumenter, som fru Charlotte Antonsen bruger, når hun i dag siger, at det er helt nødvendigt, at Danmark opgiver kronen til fordel for euroen, ikke lige så godt kunne have været anvendt til at foreslå kronen afskaffet til fordel for D-marken i Danmark. Det har noget at gøre med renteniveau, og det har noget at gøre med, om det koster. Og hvis man ser på forholdet Danmark-Tyskland, så har det jo i årevis været sådan, at der har været et rentespænd imellem Danmark og Tyskland.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Charlotte Antonsen benytter sig af samme fif, som også hr. Jacob Buksti indledte debatten med at forsøge, nemlig at fremstille det, som om der pr. 1. januar er en helt ny situation, som lige er opstået, som man næsten aldrig havde forudset, og som befolkningen da selvfølgelig må tage stilling til.

Det er ikke nogen ny situation. Det er nøjagtig den situation, som vi tog stilling til ved folkeafstemningen i 1993, den 18. maj, og som var fuldstændig forudset i Traktaten, nemlig den tredje fase. Og den 18. maj i år, da vi stemte ved en ny folkeafstemning, da var det en udtrykke-

lig og præciseret del af grundlaget for det, som befolkningen tog stilling til, hvor statsministeren utallige gange understregede, at forbeholdene står før, under og efter Amsterdam.

Det var en del af grundlaget for ganske få måneder siden, og så man skal ikke komme og sige, at nu er der pludselig som lyn fra en klar himmel dukket en helt ny situation op, som ingen havde anet ville komme.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg er altså bange for, at når vi engang skal have den her folkeafstemning om ØMU'en, at vi da kommer i samme situation, som vi var i først i 1970'erne, da vi sagde ja til EF, hvor vi sagde ja alene på grund af grisepriserne. Et ja, som jeg i øvrigt var glad for, men som blev truffet på et billigt eller for simpelt grundlag.

Derfor vil jeg gerne spørge fru Charlotte Antonsen med forbehold for, at jeg skulle have overhørt nogle bekymringer, for jeg blev forstyrret under fru Antonsens tale, om fru Antonsen har nogen som helst betænkeligheder, om der er nogle ulemper ved at indgå i sådan et snævert europæisk valutarisk samarbejde, som jeg faktisk mener er et lige så stort skridt som det beskedne skridt, vi tog i første omgang dér først i 1970'erne, som jo senere blev større.

Og med dårlige erfaringer fra tidligere ordførere, så vil jeg nødig nøjes med: Ja, der er problemer, der er risici, og der er bekymringer ved det. Jeg vil også gerne have et eksempel eller nogle få eksempler på de risici, der kan være ved beslutningen.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Til fru Pernille Frahm: Jamen det er rigtigt, at der er to dele ved det ikke at være med. Vores nationalbankdirektør vil ikke sidde med ved bordet. Det gør hun heller ikke i dag. Centralbanken er ligesom den danske centralbank uafhængig, men de er da ikke upåvirkede af, hvad der sker omkring dem. Det er jo ikke sådan, at de lukker dørene og vinduer og ingenting vil høre, men de skal reagere uafhængigt. Det var jo det, vi så, da man forsøgte at lægge pres på Den Europæiske Centralbank for at få den til at reducere renten, da gjorde de det ikke. Så har de så efterfølgende gjort det, fordi de måske har vurderet, at tiden krævede det.

Det er da klart, at den uafhængighed ikke er og ikke kan være total, ligesom den heller ikke

har været det i den tyske nationalbank, ligesom den heller ikke har været det i den danske, men jeg synes bare, det er vigtigt, at der er så stor uafhængighed, som der overhovedet kan være tale om.

Dér, hvor vi især kommer til at miste indflydelse, er på det politiske område, fordi vi ikke kommer til at sidde med i Eurorådet, hvor de 11 lande sidder og er med til at fastlægge den overordnede økonomiske politik. Her er vi ikke med, og det er dér, det store politiske problem er.

Til hr. Thulesen Dahl: Jamen altså det her med Tyskland har jo ikke noget med noget at gøre. Det har ikke noget med sagen at gøre, at vi skulle have taget den tyske D-mark i stedet for euroen. Jeg synes, det er et ejendommeligt spørgsmål. Noget af det, der er fordelene ved euroen, er jo, at den bliver en international reservevaluta.

Eurosamarbejdet er da langt mere end Tyskland, og hvis vi havde tilsluttet os D-marken, hvilket er fuldstændig absurd, så havde vi jo underlagt os den tyske politik, den tyske regering. Når vi ønsker at gå ind i Euro-11-samarbejdet, er det jo, fordi man i Europa – i 11 forskellige lande – forsøger at fastlægge nogle retningslinjer. Der er for mig at se meget stor forskel på, om man afskriver sig selv som nation, i hvert fald på det økonomiske område, eller om man sidder med ved et bord, som fastlægger Europas politik.

I forlængelse heraf vil jeg sige til hr. Ole M. Nielsen, at det, der er Venstres synspunkt, er, at det er en politisk og økonomisk nødvendighed at have et EU og have en fælles mønt. Vi er så indsnøret i hinanden økonomisk og handelsmæssigt. Danmark er en gammel handelsnation.

Vi må altså tage konsekvensen af det, der er situationen i den virkelige verden, nemlig at vores økonomier hænger sammen, og det, man så for os at se bør gøre i den situation, er at tage den politiske konsekvens af det og beslutte, at vi må drøfte disse grænseoverskridende problemer i det samarbejdsorgan, vi har, nemlig EU, i stedet for at sidde alene rundt omkring og drøfte det isoleret. Det er en politisk nødvendighed.

Selvfølgelig kan der være ulemper, selvfølgelig kan der være problemer i EU, og selvfølgelig kan der være direktiver, som vi ikke kan lide, men det er en politisk nødvendighed.

Formanden:

Hr. Thulesen Dahl for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det må i den nuværende situation være herligt at være dansk socialdemokratisk statsminister. For det, som fru Charlotte Antonsen nu siger, er jo overhovedet ikke forskelligt fra det, som den tyske socialdemokratiske finansminister, Oskar Lafontaine, har sagt, og som den franske Dominique Strauss-Kahn har sagt, om Den Europæiske Centralbank, nemlig at den skal være påvirkelig, og at der skal kunne sendes politiske signaler, som får den til at reagere.

Fru Charlotte Antonsen forsøger sådan at vakle lidt på den ene side og lidt på den anden side, men i sandhed er det jo ikke særlig forskelligt, hvad der bliver sagt fra de socialdemokrater, der sidder i Tyskland og Frankrig, og hvad Venstre nu som noget helt nyt for mig siger her i den danske debat.

Det har stået helt krystalklart for Dansk Folkeparti i debatten indtil nu, at Venstre var tilhænger af, at Den Europæiske Centralbank var helt fuldstændig uafhængig, og at man stod vagt om det princip. Nu vakler det, kan man høre på det, som fru Charlotte Antonsen siger. Det synes jeg ikke lyder godt.

Så vil jeg bare spørge fru Charlotte Antonsen, når hun den 17. november i en pressemeddelelse skriver: Det er positivt, at landets statsminister langt om længe åbent støtter afskaffelsen af den danske krone, men den positive effekt på økonomien får vi først, når datoen for folkeafstemningen er fastsat. Hvordan kan fru Charlotte Antonsen så stemme for det forslag til vedtagelse, som er fremsat, og som jo ikke nævner noget som helst om en dato?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg tror nok, jeg forstår, at der er nogle fordele ved at komme med i sådan et snævert valutærisk samarbejde. Selvfølgelig, jeg er helt enig i, at der er nogle ting at opnå.

Det, som jeg bare synes kunne være så spændende, var, om tilhængerne kunne se sådan nogle enkelte risici og ulemper ved det i stedet for bare lige at konkludere facit, altså den dér bundstreg, som gør, at vi så siger ja. Andre kommer altså til en anden bundstreg, der siger nej. At vi sådan ligesom kunne finde ud af, at

der altså er noget på debet- og kreditsiden for alle parter.

Men det er der ingen, der har nævnt endnu. Jeg har altså dårlige erfaringer med de spørgsmål, jeg stiller her, og nu desværre også med Venstres svar. Det er ikke nogle småting med, at der er nogle smådirektiver, som vi ikke rigtig kan lide. Det lever vi jo med, og det er jeg helt enig i. Jeg vil meget gerne leve med nogle smådirektiver, som jeg ikke kan lide, for at nå nogle overordnede mål.

Jeg ville bare så gerne, om man ligesom kunne indse, at der er nogle problemer. Vi er ved at blive indrulleret i et sådant samarbejde, hvor vi trods alt fastlåser den ene af de justeringsskruer, man har i den økonomiske politik. Den mister vi altså muligheden for at bruge. Kunne man ikke være bekymret over, at tyskerne åbenbart vil have mere indflydelse i Den Europæiske Centralbank, end vi synes om, og at de åbenbart er lidt mere inspireret af økonomen Keynes, som vi i øvrigt havde dårlige erfaringer med i 1970'erne, end vi synes om?

Jeg vil gerne medgive, at det ville have været en stor fordel for os i dag, hvis vi havde skullet opfylde konvergenskriterierne i 1970'erne, men sådan var det altså ikke. Men er der slet ingen ulemper, som man kunne nævne?

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg synes sådan set, at det modsætningsfyldte i fru Charlotte Antonsens argumentation om dansk indflydelse gennem Den Europæiske Centralbank stod lysende klart, og der blev også hurtigt flyttet en argumentation over i noget helt andet, nemlig Euro-X-Rådet.

Her vil jeg gerne bede fru Charlotte Antonsen bekræfte, at hvis det drejer sig om politiske beslutninger på EU-plan, er det i Ministerrådet, det foregår, hvor Danmark jo sidder med, og hvor Danmark har indflydelse og taleret og stemmeret og hele baduljen.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Til hr. Thulesen Dahl: Ja, vi ønsker en uafhængig centralbank i Europa.

Til hr. Ole M. Nielsen: Vi mener ikke, at der er nogen fordele ved at stå uden for i den nuværende situation.

Til fru Pernille Frahm: Det hedder Euro-11 i dag, fordi der er 11 lande, der går med. Det hed Euro-X indtil da. Det er sådan i EU, ligesom det

er i Danmark, at vi selvfølgelig har et beskæftigelsesforum. Her i huset er det Arbejdsmarkedsudvalget, men Arbejdsmarkedsudvalget er jo ikke meget værd, hvis vi ikke samtidig har Finansudvalget, der er med til at finansiere noget af det, som Arbejdsmarkedsudvalget gerne vil.

Så på papiret har fru Pernille Frahm ret i, at Danmark sidder med ved bordet, når vi drøfter beskæftigelse. Ja, det gør vi. Vi sidder også med, når man drøfter økonomi, men vi sidder ikke med i Euro-11-Ministerrådet, hvor man udstikker rammerne, hvor man har den første diskussion, og det er et problem, at vi dermed har mistet en stor del af indflydelsen på Europas økonomi.

Formanden:

Fru Lene Espersen som ordfører.

Lene Espersen (KF):

Jeg vil også gerne starte med at takke for de redegørelser, som vi har fået fra statsministeren som økonomiministeren. Jeg synes, de har været nyttige, og jeg synes også, det er vigtigt, at vi har en debat. Derfor var Det Konservative Folkeparti naturligvis også indstillet på at tage del i denne forespørgselsdebat, som vi i dag har om emnet.

Der skal ikke herske tvivl om, at Det Konservative Folkeparti gerne ser, at vi slipper af med vores forbehold, når det drejer sig om ØMU'ens tredje fase, når det drejer sig om euroen. Vi ser gerne, at Danmark deltager helt og fuldt, og det drejer sig såmænd om alle fire forbehold.

Men nu er det jo ikke noget, som Det Konservative Folkeparti bestemmer. Det er noget, som den danske befolkning bestemmer, og vi vil gøre vores til at påvirke befolkningen i en sådan retning, at vi kan få fjernet de fire forbehold.

Der har i det sidste år været fokus på forbedringen af ØMU'ens tredje fase, og det er ikke mindst noget, der har været fokus på på grund af den finansielle krise, der er foregået globalt. Den har medvirket til, at der er kommet fokus generelt på valutariske forhold, og her mener jeg faktisk, det er vigtigt at gøre sig klart, at den danske krone har været under pres i den fase, hvorimod de valutaer, der allerede havde signaleret, at de ville deltage i euroen, har stået stærkere. Det har stor betydning for Danmark, og derfor synes jeg, det er et af de helt overordnede og meget aktuelle argumenter for, hvorfor

vores valuta egentlig også skulle være en del af euroen.

Selv om Danmark på grund af vores forbehold altså ikke deltager fra den 1. januar 1999, er der for mig at se ingen tvivl om, at en fælles valuta kommer til at få stor betydning for Danmark. Der er i hvert fald ingen tvivl om, at den politiske indflydelse under alle omstændigheder mindskes, når man ikke deltager fuldt ud i et samarbejde, ikke kun, når vi taler euro, men i det hele taget, når man taler om at have forbehold. Hvis man står uden for, har man ikke så stor politisk indflydelse. Sådan må det nu engang være.

Jeg synes, det er væsentligt, før jeg tager fat på en argumentation om, hvorfor det er vigtigt, at vi er med i euroen, at tale lidt om, hvad det er for et arrangement, vi nu har fået, og jeg synes faktisk ikke, der er så stor grund til at være urolig på nuværende tidspunkt.

Det nye valutakursarrangement, ERM II, hvor Danmark deltager med en snæver udsvingsbåndmargin på 2,25 pct., minder meget om det, vi havde under EMS-samarbejdet. Vi støtter, at Danmark har valgt et snævert bånd, fordi vi mener, at det er med til at signalere finansiell og økonomisk ansvarlighed. Det understreger, at Danmark på trods af forbeholdet ikke har til sinds at bruge devaluering som et politisk instrument.

Vi mener egentlig også, at der bl.a. i Økonomiministeriets seneste publikation om emnet, »Danmark i det økonomiske samarbejde i EU«, på siderne 222-224 – det er mere, hvis der er nogle, der vil spørge til det – på glimrende vis fortælles, hvad det er for et arrangement, vi har fået. Vi må se i øjnene, at idet vi ikke kan være med i euroen på nuværende tidspunkt, har det været vigtigt, at vi har fået etableret den næstbedste løsning, og det synes jeg faktisk er tilfældet.

Jeg synes, vi har fået en fin aftale med de øvrige parter. Der skal dog ikke herske tvivl om, at Det Konservative Folkeparti ønsker, at Danmark helt og fuldt bliver medlem af ØMU'ens tredje fase og deltager i euroen.

Det er der flere grunde til. Jeg vil koncentrere mig om fem af dem.

For det første mener vi, at euroen forbedrer det indre marked. Den skaber prisgennemsigtighed og giver dermed forbrugerne og virksomhederne bedre vilkår via markedsmekanismer. Den letter markedsadgangen. Den laver et fælles kapitalmarked med stor volumen og fjer-

ner med andre ord de sidste barrierer for et ægte indre marked.

For det andet bliver euroen i sig selv en stærk valuta. Den bliver toneangivende i verden med stor indflydelse derpå, og det er klart, at det, at vi står uden for, gør, at vi skal betale en meromkostning i form af en højere rente for at stå uden for.

For det tredje sikrer konvergenskravene, at den økonomiske udvikling i eurolandene forbliver sund. Man sikrer lavinflation og en stabil økonomisk udvikling, og der bliver utvivlsomt en meget kort snor for finanspolitiske eventyr for de lande, der deltager, fordi lavinflation og det, at man har en stabilitets- og vækstpagt, er med til at sikre, at de pengepolitiske mål bliver nået.

For det fjerde vil det danske erhvervsliv få euroen som absolut hovedvaluta. 2/3 af al udenrigshandel foregår med EU-landene, og 50 pct. af al handel, som foretages fra Danmark, er med eurolandene. Derfor får det naturligvis stor betydning.

For det femte, og det synes jeg er væsentligt at få understreget nu, hvor det har været så stort et debatpunkt her, er det vigtigt, at Den Europæiske Centralbank er sikret total uafhængighed. Dermed skabes der nemlig tillid til de pengepolitiske målsætninger.

I den forbindelse synes jeg, det er vigtigt at understrege, at Det Konservative Folkeparti derfor også tager stærkt afstand fra de udtalelser, der er kommet fra den tyske finansminister, Oskar Lafontaine, om, at Den Europæiske Centralbank skulle til at tage beskæftigelseshensyn i rentepolitikken.

Den slags gammeldags socialistiske forslag er ødelæggende for den pengepolitiske troværdighed, og de skal naturligvis skydes ned med det samme, hvilket også er sket. Der er ingen grund til at bruge mere krudt på den sag, for Oskar Lafontaine får intet held til at gennemføre det. Centralbanken skal naturligvis være uafhængig.

Der er derfor for os ikke nogen tvivl om, at Danmark helt og fuldt bør tilslutte sig euroen, når der er et flertal i befolkningen for at fjerne forbeholdet.

Her vil jeg gerne sige til hr. Ole M. Nielsen, som har været heroppe og efterlyse, om ikke der var nogle negative argumenter, at det er der naturligvis altid. Det er selvfølgelig klart, at når man vælger at sige, at pengepolitik skal være et fælleseuropæisk anliggende, fratager man sig

også som nation muligheden for at bruge pengepolitikken.

Den økonomiske politik er fastsat på forhånd, og så må man bruge finanspolitikken, men vi mener, at det er den øvelse værd. Vi mener, den er med til at sikre større vækst og større stabilitet, end hvis man valgte at signalere, at man ville bruge pengepolitikken. Det er klart, at det selvfølgelig altid er en vurdering.

Et andet argument er alt det om lavinflation, fordi argumentet for, at man er tilhænger af lavinflation, er jo, at man har et håb om, at det skaber mere disciplin blandt arbejdsmarkedets parter. Det er med til at sikre, at man holder lønningerne i ro, hvis man på forhånd har lagt sig fast på, at der skal være prisstabilitet.

Her kan de, der er modstandere af et fastkursamarbejde, naturligvis altid sige, at man overvurderer betydningen af denne disciplin, og at det ikke er sikkert, at arbejdsmarkedets parter forstår, hvor vigtigt det er med prisstabilitet. Derfor er det selvfølgelig altid en afvejning mellem forskellige økonomiske teorier og synspunkter.

Jeg mener i hvert fald, at der med de fem argumenter, som jeg her har fremsat, ikke er nogen tvivl om, at der er langt større fordele for Danmark, end der er ulemper. Jeg mener faktisk, at de argumenter, der er imod, ikke er relevante i denne sammenhæng.

Jeg synes faktisk også, det er vigtigt at få præciseret, at vi finder, at der på nuværende tidspunkt først og fremmest er behov for en debat om ØMU'ens og euroens betydning for Danmark, og vi mener under ingen omstændigheder, at tiden nu er inde til at fastlægge et tidspunkt for en folkeafstemning om dette emne.

Vi mener naturligvis, at den danske befolkning skal spørges om det, men der er ingen, der kan forudsige, hvorledes den danske befolkning vil forholde sig til vores forbehold. Derfor synes jeg ikke, det giver mening, at vi siger, at den skal finde sted i år 2001, 2002 eller 2003. Det må jo være op til den danske befolkning at afgøre, hvornår den sag skal sættes til folkeafstemning.

Faktisk kan man jo bruge det argument, at hvis det er sådan, at vi aftaler en fast dato på nuværende tidspunkt, bliver det en sovepude for os alle sammen. Hvis vi først skal have en afstemning i slutningen af år 2001, kan vi jo komme i den skrækelige situation, at den danske befolkning allerede ved udgangen af næste år faktisk gerne vil have en afstemning, og hvad

har vi så gjort? Så har vi bundet os selv på hænder og fødder. Det er der ikke nogen som helst grund til.

Jeg synes bare, vi skal signalere til den danske befolkning, at hvis der sker nogle forskydninger i den holdning, som befolkningen har til vores forbehold også med hensyn til euroen, som helt klart vil få almindelige praktiske konsekvenser for den danske befolkning, skal vi selvfølgelig være klar til at tage en folkeafstemning om emnet, når tiden viser sig moden, og vi mener, at tiden viser sig moden, når der er et komfortabelt flertal for at ændre beslutningen.

Vi har nemlig i modsætning til Dansk Folkeparti og andre den holdning, at det er den danske befolkning, der skal beslutte det her. Det er ikke noget, hvor Folketingets partier skal bindes på hænder og fødder, og det synes jeg er vigtigt at få signaleret.

Men indtil tidspunktet for at få forbeholdet fjernet kommer, er vi tilfredse med, at regeringen signalerer vilje til, at vi de facto opfører os som et euroland. Det er jo faktisk det, vi gør, når vi binder os så stramt til Euro-11-landene ved kun at acceptere en udsvingsmargen på 2,25 pct. Vi kunne have valgt 15 pct., men vi valgte 2,25 pct. Derfor mener jeg, vi forsøger at opføre os som et euroland så godt, som vi kan, uden at vi dog har mere indflydelse på tingene, end det er tilfældet i dag. Vi kan derfor også støtte det forslag til vedtagelse, som Socialdemokratiet og De Radikale har fremsat.

Jeg synes, det er vigtigt at signalere, at vi gerne vil have en folkeafstemning. Jeg kunne måske godt ønske, at det blev sagt lidt klarere fra regeringens side, at den folkeafstemning kommer på et eller andet tidspunkt, men vi vil i hvert fald gøre vores til, at der kommer en folkeafstemning, når den danske befolkning er rede til at sige ja til at fjerne de danske forbehold.

(Kort bemærkning).

Pernille Frhm (SF):

Det er da et interessant syn på demokrati, men det er til gengæld også en meget ærlig fremlæggelse af, hvordan synet er, det her med, at man venter med at spørge om det, man gerne vil spørge befolkningen om, indtil der er et bekvemt flertal.

Hvis det nu skulle vise sig, at fru Lene Espersen tog fejl og vurderede forkert, så der var ikke det dér bekvemme flertal, og vi fik en folkeafstemning, hvor befolkningen så stemte nej end-

nu en gang, så vil fru Lene Espersen formentlig vente endnu en gang, og sådan vil hun blive ved og blive ved og blive ved og lave omkamp på omkamp på omkamp, indtil hendes synspunkt er blevet gennemtrumfet.

Det er et interessant syn på demokratiet, må man sige.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Der er noget i fru Lene Espersens argumentation, som måske kan være til stor hjælp for Dansk Folkeparti.

Er det således, vil jeg spørge fru Lene Espersen, at hvis vi kan fremvise en meningsmåling for, at danskerne f.eks. vil have mere lov og orden i det danske samfund end det, som Folketingets flertal kan præstere, eller vil have højere strafferammer, eller der er en meningsmåling, der viser, at man f.eks. på flygtningeområdet gerne vil have en strammere flygtningepolitik end det, som Folketingets flertal vil, er det så et argument i sig selv, og får vi også konservativ støtte til en folkeafstemning på det område?

Det synes jeg da ville være interessant. Så ville jeg faktisk anerkende, at vi har fået et genembrud i debatten, og at der så er logik i den konservative holdning, og så vil vi fra Dansk Folkepartis side virkelig kunne bruge debatten til noget konstruktivt. Det var punkt ét.

Punkt to: Vil fru Lene Espersen bekræfte, at den vurdering, som også De Konservative har af ØMU'en, ifølge Erik Hoffmeyer, som faktisk er tidligere nationalbankdirektør, er stærkt overdrevet? Vil fru Lene Espersen bekræfte, at hun er bekendt med de argumenter, som den tidligere nationalbankdirektør har fremført om, at euroen er stærkt overvurderet og slet, slet ikke har den økonomiske betydning, som fru Lene Espersen giver udtryk for, men måske nok politiske?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Først til fru Pernille Frahm om det med bekvemme flertal og syn på demokratiet. Jeg gentager såmænd bare de synspunkter, som fru Pernille Frahms partiformand, hr. Holger K. Nielsen, var med til at fremføre, dengang det blev et nej til Maastrichttraktaten, og hvor der blev lavet et nationalt kompromis. Det var såmænd det samme totalt bekvemme syn på demokratiet, der dengang blev fremført, nemlig at hvis det bliver et nej denne gang, må vi prøve

på ny, og så må vi se, hvordan vi kan få den bedst tænkelige løsning for Danmark.

Det er præcis det samme. Der er overhovedet ingen forskel. Befolkningen sagde nej i 1992, og SF sagde, at det må vi naturligvis respektere, men vi vil gerne være med til at lave noget nyt igen.

Jeg siger det samme: Hvis det er sådan, at befolkningen f.eks. siger nej til at deltage i euroen, må vi sætte os ned og se, hvad vi kan gøre for at afbøde skaderne mest muligt. Det er præcis det samme.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl om det med folkeafstemninger: Nej, Det Konservative Folkeparti er ikke tilhænger af, at vi sætter folkestyret ud af kraft. Det, der bare er sagen i det konkrete tilfælde, er jo, at vi har fire forbehold. Det vil sige, at vi har fire midlertidige synspunkter i Danmark, som kun kan ændres, hvis vi laver en folkeafstemning.

Det er en ganske særlig situation, vi er i, og jeg har faktisk den holdning, at jeg selvfølgelig betragter forbeholdene som værende gyldige og som noget, vi naturligvis skal overholde. Men jeg betragter dem ikke som noget, der er eviggyldigt, jeg betragter dem som noget, der kan ændres, når det viser sig, at der er et flertal i befolkningen, der har fået en anden holdning.

Nu er det faktisk sådan, at vi får nye vælgere hele tiden, folk, der bliver 18 år gamle, og som ikke var 18 år, da vi stemte om det sidste gang. Det kunne jo godt være, at der på et tidspunkt var et demokratisk flertal i befolkningen, som havde en anden holdning til dette spørgsmål, og så vil jeg ikke være den, der afholder befolkningen fra at få sit ønske opfyldt.

Det mener jeg man skal respektere, og derfor mener jeg, det er særlig situation. Generelt synes jeg ikke, vi skal sende ting ud til folkeafstemning. Vi har et folkestyre, og det er noget, som vi skal sørge for herinde i Folketingssalen, men det kan vi ikke i denne debat om forbeholdene.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg sætter pris på det udsøgte drilleri, som fru Lene Espersen er i stand til at opvise her, specielt fordi jeg jo også stemte nej anden gang.

Men glemmer fru Lene Espersen ikke en lille detalje i den sag, den lille detalje, som vi diskuterer så ivrigt nu, nemlig ØMU-forbeholdet? Der var faktisk en forskel på første gang og anden gang, vi stemte, så sammenligningen duer

ikke. Det, som fru Lene Espersen vil, er at stemme om det samme og det samme og det samme og det samme, indtil fru Lene Espersen får det, som hun vil have det.

Argumentet om, at nye vælgere, der ikke blev spurgt i 1993, skal have lov at komme til, kan jeg godt forstå, men hvad så med de nye vælgere, der kommer til, hvis fru Lene Espersen engang går hen og får det, som hun vil have det, og Danmark kommer med i ØMU'en? Hvad så med de nye vælgere, der kommer dér? Hvad så med deres mulighed for, at Danmark skal føre en selvstændig finanspolitik? Er den bare ligeegyldig, og interesserer den ikke fru Lene Espersen?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu var Dansk Folkeparti jo ikke med til at udfærdige det nationale kompromis, men jeg husker en sætning i det nationale kompromis, som bl.a. gik ud på, at de, der lavede det, sagde, at det var udtryk for en ny langsigtet dansk EU-politik.

Jeg kan huske, at Det Konservative Folkeparti også var med til at lave det nationale kompromis, og det vil sige, at denne nye langsigtede danske EU-politik altså rakte lige præcis 5 år, fra man fik jaet til Maastrichttraktaten. Det er vist ikke nogen særlig langsigtet politisk tankegang at have.

Så må jeg sige, at hvis det er en demokrati-debat, som fru Lene Espersen rejser, hvis det drejer sig om det, og det drejer sig om, at den danske befolkning skal have ret til at fortryde et nej og stemme ja, er diskussionen i forhold til demokratiopfattelsen vel lige så relevant, som når det drejer sig om, at befolkningen skal have mulighed for at gå fra et ja til et nej.

Derfor vil jeg gerne spørge fru Lene Espersen for at finde ud af, om der er logik i det, hun siger: Hvis Dansk Folkeparti stiller forslag om, at Maastrichttraktaten skal til folkeafstemning én gang til, vil De Konservative så støtte det forslag? For så er der logik i det, så handler det nemlig om, at nye generationer skal have lov til at fortryde, at tidligere generationer har sagt ja til et så integreret samarbejde i Europa, som tilfældet er i dag. Så er der ræson i det, så er der logik i det, men jeg frygter, at det ikke er svaret.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Først til fru Pernille Frahm og hele denne diskussion om forbeholdene. Jeg vil sige det sådan, at det er klart, at man ikke kan blive ved med at stille befolkningen det samme spørgsmål om og om og om igen.

Nu er det jo ikke sådan, at befolkningen har haft en chance for at tage stilling til det danske forbehold set i lyset af, at euroen nu går i gang, og hvilke konsekvenser det har for Danmark. Det er den danske befolkning overhovedet ikke blevet spurgt om, men jeg mener da bestemt heller ikke, der skal være noget med, at vi lige tager sådan en håndfuld folkeafstemninger en gang om året. Dansk økonomi ville overhovedet ikke kunne holde til det, for det ville have så drastiske troværdighedskonsekvenser for den pengepolitik, der bliver ført i Danmark, at det i sig selv ville være en livsfarlig strategi at gå ind på at tvinge ting til folkeafstemning for ofte.

Jeg mener bare, at det under alle omstændigheder, og det har vi sagt ærligt og klart hele vejen igennem, lå i kortene, at der skulle være en mulighed for, at befolkningen kunne blive spurgt igen, hvis det drejede sig om, at man på et tidspunkt fik et klart indblik i, hvad det egentlig var, der lå i de danske forbehold, og hvilke problemer det ville skabe for den måde, som samarbejdet udviklede sig på.

Naturligvis mener jeg, at vi skal benytte os af den mulighed, hvis der viser sig et flertal i befolkningen for det, men jeg vil godt tage afstand fra, at der skulle være tale om, at man bare bliver ved og ved og ved. Det vil vi på ingen som helst måde anbefale at man gør, fordi det faktisk har en skadelig virkning på den danske økonomi.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl og hans opfattelse af demokrati vil jeg sige, at jeg da er fuldstændig ligeglad med, hvad Dansk Folkeparti mener, der skal til folkeafstemning. Det, der for mig at se er afgørende, er, hvad den danske befolkning mener, og hvis det viser sig, at der er et flertal i den danske befolkning, der er modstandere af Maastrichttraktaten eller på et tidspunkt er modstandere af, at vi er med i det europæiske samarbejde, er jeg helt sikker på, at det ville afspejle sig i de partier, der så blev repræsenteret her på Tinge.

Jeg tror i hvert fald, at det under alle omstændigheder er noget, der vil give god grobund for at genoprette den danske EU-politik,

hvis det skulle vise sig, at tingene begyndte at gå så skævt. Der er da ingen, der kan forudsige, om det betyder, at Danmark så til sidst må melde sig ud, hvis vi skulle komme i en situation, hvor 70 pct. af befolkningen er modstandere af EU-samarbejdet. Det tror jeg nu ikke er tilfældet.

Til sidst vil jeg sige om det med, at der skulle være et langvarigt nationalt kompromis, at SF jo valgte ikke at stemme ja til Amsterdamtraktaten, og det betragter jeg egentlig som det første skridt hen imod, at der ikke skulle være et stort fælles nationalt kompromis.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg må jo forstå fru Lene Espersens svar på den måde, at hvis der i befolkningen skulle vise sig et flertal for, at vi ikke skal være med i Maastrichttraktaten, vil fru Lene Espersen sådan set gerne have en folkeafstemning om det, men er det meningsmålingerne, vi skal kigge på for at vurdere det, eller er det De Konservatives private konjunkturbarometer, eller hvad er det, vi skal tage det til udtryk for?

Det, som det her handler om, er noget dybt seriøst, vil jeg sige til fru Lene Espersen. Det handler om, at De Konservative støtter afskaffelsen af den danske krone til fordel for euroen, fordi danskerne ifølge fru Lene Espersen skal have lov til at fortryde en tidligere beslutning taget for 5 år siden.

Så spørger jeg, om den fortrydelsesret også gælder den modsatte vej, og her får jeg så at vide: Ja, hvis det manifesterer sig i befolkningen gennem et flertal. Den dér med, at det skulle reflektere sig i et flertal herinde i Folketinget, skal fru Lene Espersen altså langt ud på landet med, for det har jo netop været kernen i problemet i den danske EU-debat, at der har været et helt anderledes skel i den danske befolkning i forhold til EU-holdningen, end der har vist sig her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Jeg vil gerne spørge fru Lene Espersen, om der ikke er en forskel på det, der er blevet anført her i debatten i dag, når et bredt flertal i Folketinget beslutter, at nu er tiden moden til en ny folkeafstemning om et af forbeholdene, i forhold til det, der er anført, når et enkelt parti ønsker en folkeafstemning.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg kan sådan set svare begge spørgere samtidig, for jeg vil give fru Susanne Clemensen fuldstændig ret i, at det naturligvis er det, der er tilfældet. Selvfølgelig er der en forskel på, om det er et enkelt parti, der ønsker en ret vidtgående sag til folkeafstemning eller ej, og det, at der både er et meget markant flertal i befolkningen og et markant flertal i Folketinget for, at man skal etablere en ny folkeafstemning. Der er en meget, meget, meget stor og grundlæggende forskel, synes jeg.

Så vil jeg sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, som nu begynder at bekymre sig meget om, at vi i Folketinget overhovedet ikke skulle have opfattet, hvad befolkningen mener om EU-samarbejdet: Jeg synes da egentlig, at på trods af at der er skeptiske holdninger i alle partier, og det kan der jo naturligvis altid være, viste den seneste afstemning om Maastrichttraktaten, at der var et ja i befolkningen for den, ligesom der var et ja for den i Folketinget.

Jeg tror egentlig, man vil kunne se ud af mange af de afstemninger, der har været, at det er noget, der vil manifestere sig, at det, som Folketinget bredt kan blive enige om, egentlig også er det, som befolkningen bredt kan tilslutte sig. Så kan vi lade det komme an på en prøve, når nogle af disse forbehold kommer til afstemning på et eller andet tidspunkt, hvem af os to, der får ret.

Formanden:

Fru Pernille Frahm som ordfører.

Pernille Frahm (SF):

Der mangler redelighed i debatten om unionsudviklingen, og debatten i dag har ikke været nogen undtagelse.

Da SF i sin tid gik med i det nationale kompromis om de danske undtagelser, var det ud fra en forudsætning om, at det skulle være en ny langsigtet dansk Europapolitik. Den nye langsigtede Europapolitik på undtagelserne har haft trange kår, og viljen til at udvikle alternative udviklingsmodeller har endnu ikke vist sig.

Den undrende befolkning, der stemte nej til Unionen ved afstemningen om Maastrichttraktaten i 1992 og dernæst ja til Edinburgherklæringen i 1993, venter stadig væk på realiteterne i de politiske hensigtserklæringer om undtagelserne dengang.

Ifølge det nationale kompromis var det partiernes ønske, at det skulle danne udgangspunkt for en ny diskussion i befolkningen om en mere fremadrettet europapolitik, og dette skulle jo ses i modsætning til det spor, som befolkningen den 2. juni 1992 tog afstand fra.

Også siden folkeafstemningen om Amsterdamtraktaten er der sket et skred, for dengang hed det, at de fire undtagelser stod fast »før, under og efter regeringskonferencen«, men »efter« har vi hele tiden vidst var et elastisk begreb, og elastik skal man som bekendt ikke købe i metermål af hvem som helst.

Derfor melder der sig nu et mere og mere presserende spørgsmål: Er »efter« slut? Har regeringen planer om at udskrive en folkeafstemning om de danske undtagelser? Vil det ske før eller efter valget til Europa-Parlamentet til sommer f.eks.?

Hvis statsministeren stik imod alle de hidtidige løfter, f.eks. løfterne fra valgkampen, udskriver en sådan afstemning, vil vi i SF give ham kamp til stregen.

I SF har vi hele vejen modsat os projektet om en fælles mønt, for vi ønsker ikke at deponere Danmarks økonomiske politik i et projekt, der er grundlæggende udemokratisk, og som stiller økonomiske krav til medlemsstaterne, som medfører en asocial politik.

I de europæiske lande, der har været underlagt ØMU-kriterierne, og som ikke har haft en positiv økonomisk udvikling som f.eks. Danmark, har konvergenskravene medført en øget ledighed. Og i en række af de nye ansøgerlande har forsøgene på at tilnærme sig de økonomiske spilleregler i markedet og i Unionen medført en social udstødning og fattigdomsudvikling, der har været ganske uoverskuelig for de nye demokratier.

Vi forstår ikke argumentet om, at Danmark skal søge indflydelse ved at sidde med ved bordet i Centralbanken, for Centralbanken er en uafhængig og udemokratisk konstruktion, der skal prioritere prisstabilitet forud for alt andet. Og de enkelte direktører i bankens ledelse skal forholde sig til, hvorvidt banken opfylder dette krav; de skal ikke forholde sig til kravenes saglighed i forhold til enkelte medlemsstaters eventuelle problemer som følge af den fastlagte politik.

Og en dansk bankdirektør i bankens direktion vil ikke betyde øget dansk indflydelse på politikken, for det eventuelle danske medlem af direktionen skal lægge sine nationale og politi-

ske bekymringer i garderoben, før hun træder ind i direktionslokalet; alt andet vil være i modstrid med den opgave, hun har fået. Og hidtil er de forsøg på politisk påvirkning af f.eks. bankens rentepolitik, der har været, blevet mødt med en blank afvisning.

Her kunne jeg egentlig godt tænke mig at høre økonomiministerens syn på bankens politik, for hun efterlyser Danmarks muligheder for indflydelse. Men mener økonomiministeren ligesom SF, at renten skal styres af politikere?

Tilslutningen til ØMU bliver forsøgt fremhævet som en teknisk detalje, der bare vil lette erhvervslivets handel hen over grænserne, og det kaldes en forenkling uden den større politiske betydning. Men ØMU'en er i høj grad et politisk projekt og et politisk spørgsmål; det drejer sig ikke bare om teknik; det drejer sig om en langtrækkende beslutning i mere end én betydning. For ØMU'en er jo ikke bare et projekt, der handler om her og nu; ØMU'en fastlåser den danske valuta og binder Danmarks økonomiske politik til et projekt, der rækker langt ud over vores egen tid. Det er vores børns og børnebørns muligheder for at føre en selvstændig politik – og vel at mærke uden garanti for, at vi er økonomisk bedre stillede af den grund.

Et hovedargument for SF har været, at det samlede projekt, som ØMU'ens tredje fase er en del af, er en stadig tættere union. For følgerne af den fælles mønt er jo ikke bare en fælles valutapolitik; skatter og afgifter, arbejdsmarkeds politik og offentlige udgifter vil også blive inddraget. Det drejer sig om, at hele den offentlige sektors finansiering og funktion, med andre ord hele den økonomiske politik, gradvis gøres til et unionsanliggende.

»Forskellen er ens«, er der nogle, der siger: Om Danmark vælger at følge Bundesbank eller Bundesbank i form af den fælleseuropæiske bank tager beslutningerne, kommer vel ud på ét. Men det er vi ikke enige i, for der er for os en verden til forskel på, om man selv har mulighed for at træffe en beslutning.

Alle beslutninger har konsekvenser, og i særlige tilfælde kan konsekvenserne være af en sådan art, at beslutningen næsten giver sig selv, men man har muligheden, og man vælger selv. Og der er forskel på at have muligheden for at tage en beslutning på grundlag af en vurdering af konsekvenserne og så slet ikke at have muligheden, og vi vil til enhver tid foretrække det første.

Men det betyder jo ikke, at den økonomiske politik i Danmark og EU ikke har vores interesse. Der er en lang række initiativer, som vi mener at den danske regering kan tage, uanset om vi er med i ØMU'en eller ej. Det er f.eks. vigtigt for os at skabe fælles minimumsstandarder for at undgå dumping, men den totale harmonisering, som tegner sig på stadig flere områder, fjerner indflydelsen og centraliserer beslutningsprocessen.

Ved den nye indgåede fastkursaftale forpligtes alle 15 medlemsstater på en aftale, som bl.a. indebærer, at den danske krone ikke svinger mere end plus/minus 2¼ pct. i forhold til euroen. Så frygten for det frie fald er ganske ubegrundet.

Til gengæld er der et stigende behov, som regeringen jo også giver udtryk for ved festlige lejligheder: Vi må have en anden økonomisk politik i Europa. Og i forbindelse med forhandlingerne om Amsterdamtraktaten har bekæmpelsen af arbejdsløsheden haft en fremtrædende plads i debatten, og statsministeren har flere gange understreget, at nu, hvor socialdemokrater sidder i regering i det meste af EU, kan man se lyst på mulighederne.

Vi ser det som et meget presserende behov, at man sætter en grænse for, hvor høj ledighed man vil acceptere, og der har tidligere, i Delorsplanen, været ideer fremme om at sætte et maksimum for ledighed, som ikke kunne overskrides, uden at det forpligtede i forhold til den økonomiske politik.

En af mulighederne er at opbygge fonde til at igangsætte arbejde eller i højere grad at bruge EU's strukturfonde til at sikre beskæftigelsen i EU, og her tænker jeg ikke på motorvejsbygge-ri, men på grøn beskæftigelse.

Og gennem en fælles minimumsskabsbeskatning vil man kunne standse den kasinopolitik, som ellers kan medføre, at nogle lande udvikler sig til erhvervsmæssige skattely på bekostning af andre europæiske lande.

Derudover anbefaler SF, at regeringen sætter ind med hensyn til fælles minimumsmiljøafgifter, herunder CO₂-afgifter på erhvervslivet.

Vi opfordrer regeringen til at standse planerne om at få Danmark tilsluttet euroen og til i stedet at sætte ind med realistiske økonomiske projekter, som virker.

Vil regeringen gøre alvor af de smukke ord, eller har man helt tabt viljen til forandring?

For at støtte en sådan politik, vil jeg på SF's vegne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget henviser til

– at de danske undtagelser er udtryk for en ny langsigtet dansk europapolitik, og – ERM II-aftalen, som bl.a. sikrer Danmark et bånd på +/- 2,25 pct. ved valutakursudsving i forhold til euroen, konstaterer Folketinget, at der ikke er behov for at ændre ved den danske undtagelse i forhold til ØMU'ens tredje fase.

Folketinget opfordrer i stedet regeringen til at arbejde for en økonomisk politik i Europa, som reducerer arbejdsløsheden og forbedrer miljøet. Der skal i særlig grad arbejdes for,

- at EU's medlemslande tilskyndes til at føre en politik, der nedbringer arbejdsløsheden,
- at EU – f.eks. gennem brug af EU's strukturfonde – i samarbejde med medlemsstaterne øger den grønne beskæftigelse i Europa, herunder bidrager til den nødvendige udbygning af jernbanenettet og den vedvarende energi,
- at der i EU fastsættes en fælles mindstesats på et højt niveau for selskabsskatten, og
- at der i EU fastsættes en fælles mindstesats for en række miljøafgifter, herunder en CO₂-afgift på erhvervslivet.

(Forslag til vedtagelse nr. V 12).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag til vedtagelse indgår herefter i forhandlingen.

Susanne Clemensen (CD):

I CD er vi glade for, at statsministeren for nylig meldte klart ud, at danskerne inden for en overskuelig fremtid skal stemme om de danske forbehold og om Danmarks deltagelse i tredje fase af ØMU'en. Vi er ikke i tvivl om, at Danmark får størst indflydelse på den økonomiske politik, der skal føres i de europæiske lande, herunder i vores eget land, ved at deltage i ØMU'ens tredje fase og dermed sidde med ved bordet i det, der nu hedder Euro-11-rådet.

som det er nu, kan vi føre en stabil økonomisk politik, hvor vi overholder alle de kriterier, der stilles for at deltage i ØMU'ens tredje fase; vi sidder blot ikke med ved bordet i Den Europæiske Centralbank, hvor den europæiske pengepolitik fastlægges.

Siden Maastrichttraktaten, hvor startskuddet gik for indførelsen af en fælles mønt-union blandt EU-landene, har mange mennesker haft

svært ved at tro på, at projektet blev til virkelighed. Og nejsigerne har haft held til at overbevise danskerne om, at det mest fornuftige var at stemme nej til Maastrichttraktaten, hvis man var i tvivl om, hvor samarbejdet førte hen, eller hvis man ønskede status quo for Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde. Derfor blev det et nej til Maastrichttraktaten, og Danmark fik Edinburghaftalen om de fire danske forbehold.

Selv i dag, hvor der er et samarbejde mellem de 11 EU-lande, der deltager fuldt og helt i ØMU's tredje fase, og som fra den 1. januar 1999 indfører euroen som fælles valutaenhed, i forhold til hvilken andre møntenheders omregningskurser fastlægges, er der danske nejsigere, som forsøger at så tvivl om Den Europæiske Centralbanks virke og politiske uafhængighed.

Vi anerkender naturligvis, at der på tidspunktet for folkeafstemningen om Maastrichttraktaten og siden hen Edinburghaftalen var et flertal blandt befolkningen, som ikke ønskede, at Danmark skulle deltage på lige fod med de øvrige EU-lande i det europæiske samarbejde; men det afholder os naturligvis ikke fra at stå fast på vores synspunkt om, at de fire danske forbehold bør afskaffes så hurtigt som muligt – gennem en eller flere folkeafstemninger, naturligvis.

Nye vælgere er kommet til i den mellemliggende periode, og andre har måske ombestemt sig eller vil ombestemme sig, nu hvor bl.a. det pengepolitiske samarbejde er en realitet blandt 11 af de på nuværende tidspunkt 15 EU-lande.

Med hensyn til de tre lande ud over Danmark, der står udenfor, skal det nævnes, at England med den nye britiske labourregering er ved at tilnærme sig det europæiske samarbejde fuldt og helt, at Sverige altid har haft tradition for en flydende valutakurspolitik, og at Portugal trods store positive anstrengelser for at være med i det pengepolitiske samarbejde er det eneste land, der endnu ikke lever op til de kriterier, der er fastlagt.

Danmarks Nationalbanks udlånsrente har i mange, mange år været afhængig af den tyske rente og dermed den tyske økonomiske politik. Danmarks økonomi og økonomiske politik har altid været afhængig af, hvad tyskerne gjorde. Og de, der tror, at Danmark blot kan føre en uafhængig og egenrådig økonomisk politik, glemmer, at Danmark er et lille land, som er helt og aldeles afhængigt af udenlandske investorer samt den danske eksport til udlandet.

Og den afhængighed er ikke blevet mindre med årene, tværtimod.

Og den usikkerhed, som det medfører, at Danmark ikke deltager i ØMU's tredje fase til trods for vores gode økonomi, vil efter CD's opfattelse betyde, at Danmark risikerer at tabe markedsandele – med tab af arbejdspladser til følge – og at udenlandske investorer bruger deres penge et andet sted end i Danmark og på danske virksomheder.

Omvendt vil jeg også sige, at en fælles møntenhed naturligvis ikke er nogen mirakelkur, som løser alle de europæiske landes problemer. Mange ting er det op til de enkelte lande at ændre for at skabe beskæftigelse og økonomisk vækst; og andre ting såsom den finansielle krisens indflydelse på europæisk økonomi er noget, som vi ikke kan undgå, som vi kun kan afbøde virkningerne af, bl.a. ved hjælp af en stærk europæisk pengepolitik og en koordineret finanspolitik.

Jeg vil slutte med at sige, at i CD er vi altså ikke bange for, at Danmark bliver klemt i det europæiske samarbejde. Vi mener, at Danmark har mange ting at byde på i forhold til de øvrige EU-lande. Og det er også derfor, det ærgres os, at Danmark ikke deltager på lige fod med de andre lande i det samarbejde. Og én ting er efter vores opfattelse sikker: Danmark får mindre indflydelse ved at stå udenfor.

Men CD vil gerne understrege, at en god og grundig debat som den, vi har her i dag i Folketinget, er nødvendig, før vi skal have en folkeafstemning. Af den grund mener vi heller ikke, at regeringen allerede i dag skal lægge sig fast på en folkeafstemning om ØMU'en.

Selvfølger skal vi have den folkeafstemning og helst i nær fremtid, men omvendt er vi også nødt til at give os tid til at debattere og informere den danske befolkning, så den føler sig parat til at tage en afstemning om et eller flere forbehold.

Derfor kan CD tilslutte sig det forslag til vedtagelse, der foreligger fra regeringspartierne her i dag.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

I forhold til tidligere CD-ordførere på EU-området holdt CD's ordfører i dag jo en meget afbalanceret tale.

Der var dog ét sted, hvor jeg syntes kæden sprang af, og det var, da fru Susanne Clemensen ville pådutte nejsigerne, at det er os, der

forsøger at skabe tvivl om Den Europæiske Centralbanks uafhængighed. De eksempler, som jeg har givet på den tvivl, der er skabt, er jo ikke noget, jeg bare har stået og sagt på egne vegne. Den tvivl er kommet til udtryk via citater fra de ledende politikere i Tyskland og Frankrig, som jo efter CD's mening må være to meget betydningsfulde EU-partnere. Det er ledende politikere fra lige præcis de to ledende lande, der har skabt tvivl om Den Europæiske Centralbanks uafhængighed, og jeg navngav dem endda tidligere.

Og så vil jeg bare spørge CD's ordfører, som jo giver indtryk af, at det alligevel slet ikke kan lade sig gøre for Danmark at bevare kronen, fordi vi har den store samhandel med de andre lande i Europa, hvordan dét forholder sig i relation til eksempelvis Canada: Er det ikke sådan, at Canada har en meget stor samhandel med USA, og er det alligevel ikke sådan, at Canada forstår at klare sig med sin egen valuta uden at konvertere til den dollar, som USA har?

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Jamen selvfølgelig kan Danmark klare sig ved at stå uden for ØMU'en og euroen; det tvivler vi ikke på. Men vi tror til gengæld, at de fordele, Danmark får ved at komme med i det samarbejde, er større, og det tror vi blandt andet, fordi den højere rente, som Danmark er nødt til at indføre i stedet for at være med i euro-området, vil påvirke samfundsøkonomien negativt i form af mindre investeringer og forbrug, og det vil i den sidste ende også påvirke væksten og indkomsten.

Formanden:

Fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Om 3 uger starter tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union, og det valutariske samarbejde går ind i en ny fase. Det er fuldstændig rigtigt, som flere ordførere tidligere har nævnt, at det sker om 3 uger. Men der er jo ikke tale om, som andre ordførere har nævnt, at det er noget helt nyt, noget splinternyt, noget uventet. Det eneste uventede er, at det overhovedet kom så vidt.

Jeg tror, der var mange, som for en del år siden nærede skepsis over for gennemførelsen af Den Økonomiske og Monetære Union, og som tænkte: Så vidt kan de aldrig blive enige om at

gå; så mange lande kan ikke blive enige om at føre en ensartet økonomisk politik; så mange lande kan ikke få koordineret deres forskellige økonomiske parametre. Men det er alligevel sket, og det synes jeg ikke vi skal være utilfredse med fra dansk side. Vi har jo selv ført den politik i mange år og har syntes, det var fornuftigt at føre den politik, og så kan vi jo ikke være utilfredse med, at andre lande gør det samme.

Danmark har et forbehold over for deltagelse i Den Økonomiske og Monetære Unions tredje fase. Og jeg må sige, at rent personligt er jeg en af dem, der har været glad for det forbehold, og jeg har været glad for det forbehold, fordi det har givet os en debat i Danmark, som har været forholdsvis afslappet. Vi har kunnet føre vores økonomiske politik ud fra nogle økonomiske vurderinger, og ikke fordi vi blev presset af en opinion om, at nu skulle vi partout være med i den tredje, økonomiske fase.

Vi har jo set af den debat, som er foregået i nogle af de andre EU-lande, at man dér har brugt forskellige finanspolitiske kneb for at komme til at opfylde alle konvergenskriterierne, og at oppositionen og regeringen indimellem har beskyldt hinanden for at lade sig presse til at føre en ganske bestemt politik på grund af ønsket om at komme med i Den Økonomiske og Monetære Union.

Den debat har vi været fuldstændig fri for i Danmark. Vi har siden 1993 kunnet sige: Danmark har taget forbehold over for deltagelse i den fælles mønt. Vi fører den politik, som vi ønsker, og som der er flertal for i Folketinget. Og vi tager på et senere tidspunkt eventuelt stilling til, om vi skal være med i den tredje fase eller ej, men vi fører under alle omstændigheder den økonomiske politik, som vi synes er fornuftig.

Den Økonomiske og Monetære Union og dens tredje fase repræsenterer et ganske ægte dilemma, for der er både fordele og ulemper ved at deltage.

Fordele har været nævnt af både statsministeren og økonomiministeren. De drejer sig om en lav rente og naturligvis en fast kurs og om en stor valuta, som er ganske robust over for spekulationer. Og der er også tale om demokratiske beslutninger, nemlig i et råd, hvor alle deltagerlandene er repræsenteret, og hvor man tager nogle beslutninger efter fælles forhandlinger.

Ulemperne er så bindingerne, især de politiske bindinger, og de har været diskuteret meget

her i dag. Og det betyder selvfølgelig meget for et land, der gerne vil være selvstændigt og suverænt, at måtte underkaste sig nogle beslutninger taget i et fælles forum.

Der er også både fordele og ulemper ved at være uden for euroen. Og jeg vil blot nævne, at en af fordelene ved at være udenfor er om ikke andet så en illusion om suveræniteten, og her vil jeg gerne citere Folketingets tidligere formand, som ved en bestemt lejlighed sagde, at dansk suveræniteten på det område beløb sig til ca. 9 minutter, for det var den tid, det tog for Danmark at ændre renten, efter at resten af eurolandene måtte ændre deres.

Hvor suverænt det er, kan man diskutere, men vi har selvfølgelig formelt friheden til at gøre, hvad vi vil, når vi står udenfor.

Jeg lagde også mærke til, at fru Pernille Frahm sagde, at det da er godt, at udsvingsmargenen for den danske krone nu er begrænset til +/- 2¼ pct. Men jeg kunne selvfølgelig spørge fru Pernille Frahm, hvorfor man ikke skulle lade valutaen flyde fuldstændig frit, som man gør det i visse andre lande, for jeg kan ikke se andet, end at fru Pernille Frahm i virkeligheden kom med en slags indrømmelse af, at det er nødvendigt at have en eller anden form for valutamarbejde for at mindske de økonomiske bivirkninger, der er for Danmark ved at være uden for et samarbejde med de lande, vi handler mest med.

Fordelene ved at være udenfor er altså nok mest politiske, og ulemperne ved at være udenfor er nok mest økonomiske; så det er et ægte dilemma. Og jeg synes i virkeligheden, det er et af den slags dilemmaer, som egner sig fortrinligt til folkeafstemninger, fordi man både kan se fordelene ved et ja og ved et nej.

Derfor lægges der op til en lang og god og grundig debat, inden der eventuelt skal være en folkeafstemning, og derfor synes jeg, den vedtagelse, der er lagt op til i dag, og som Det Radikale Venstre sammen med Socialdemokratiet har fremsat, netop lægger op til det, vi skal have: en god og lang og grundig debat – og på et eller andet tidspunkt muligvis en folkeafstemning; det har vi ikke taget stilling til i forslaget, og det har Det Radikale Venstre heller ikke generelt. Det, der er brug for nu, er en debat og derpå en beslutning. Det er det, vi skylder befolkningen, og det er i hvert fald det mindste, vi kan gøre.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Kun et enkelt spørgsmål til fru Elisabeth Arnold, og det vedrører forslaget til vedtagelse, som vi vel godt kan være enige om ikke siger pokkers meget, men mere drejer sig om nogle selvfølgheder.

Derfor vil jeg spørge fru Elisabeth Arnold: Har Det Radikale Venstre gjort sig nogen tanker om, hvornår den danske befolkning skal til afstemning om euroforbeholdet?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det har Det Radikale Venstre ikke, og det vil jeg gerne illustrere ved at sige, at jeg synes, at når vi har fået placeret os sådan, som vi har, nemlig med et forbehold over for Den Økonomiske og Monetære Unions tredje fase, vil det jo være fornuftigt, at den er trådt i kraft, så man kan se, hvordan den fungerer, for så har befolkningen mulighed for at tage stilling på et oplyst grundlag.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg har et lille spørgsmål om det forslag til vedtagelse, som er fremsat af blandt andre fru Elisabeth Arnold, og som drejer sig om, at der skal være en åben og nuanceret debat:

Jeg vil godt høre, om forslagsstillerne vil give en sikkerhed for, at den også *bliver* nuanceret, for jeg har jo bemærket, at i den elendige finanslov, der er lavet, er der specifikt afsat penge til en debat om euroen.

Har man gjort sig nogen forestillinger om, hvordan de penge skal bruges? Og kan vi få en garanti for, at de penge, der i finansloven er afsat til eurodebatten – som jo også omhandler det her – bliver uddelt på en sådan måde, at både tilhængere og modstandere får del i pengene, så man kan sige til befolkningen, at nu er der ikke tale om en debat, hvor man skal presse et enkelt synspunkt ned over hovedet på folk, men om, at der bliver grundlag for en virkelig åben og nuanceret debat i den bedste folkeoplysningstradition, vi har i det her land?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg har to spørgsmål, og det ene knytter sig lidt til det, hr. Holger K. Nielsen stillede, og det er: Det, der i forslaget til vedtagelse står om, at man skal sikre en grundig og nuanceret debat,

skaber det nogen forandringer i forhold til det, vi kender i dag?

Nu tænker jeg også på den diskussion, som vi jo havde for lidt siden om et debathæfte, eller hvad det nu er, med en pædagogisk gennemgang af euroens lyksaligheder for de danske 4.-5. klasser.

Skaber det nogen forandringer, eller er det bare status quo i forhold til det, vi kender i dag?

Så kan jeg forstå på fru Elisabeth Arnold, at i Det Radikale Venstre er der ikke truffet nogen beslutning om, at der skal være en afstemning om euroforbeholdet på en bestemt dato, og så vil jeg spørge anderledes: Vil fru Elisabeth Arnold dermed tage afstand fra, at man på nuværende tidspunkt datofastsætter en afstemning?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Er fru Elisabeth Arnold enig med udenrigsministeren i, at det er sandsynligt, at vi senest i år 2001 får en folkeafstemning?

Så kan jeg forstå, at ordføreren for Det Radikale Venstre føler sig kaldet til at se sagen fra flere sider, men det er jo ikke overraskende, når man tænker på, hvilket parti vi har at gøre med her. Men det, jeg godt vil spørge fru Elisabeth Arnold om, er:

Når fru Elisabeth Arnold siger, at der er ulemper forbundet med euroen i form af, at vi får nogle politiske bindinger, er fru Elisabeth Arnold så ikke enig i, at det mere er på det formelle plan end på det reelle plan, det har betydning?

Er det, at Danmark har besluttet at føre en fastkurspolitik i forhold til de øvrige lande, og det, at Danmark er med i EU, ikke i forvejen noget, der giver os så mange politiske bindinger, at vi reelt ikke har flere bindinger ved at stå udenfor, medmindre vi beslutter at begynde at devaluere? Og det kan jeg forstå at Det Radikale Venstre i hvert tilfælde ikke ønsker.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Først til hr. Holger K. Nielsen og hr. Kristian Thulesen Dahl angående debatten:

Der er afsat penge på finansloven, en flerårig bevilling på 15 mio. kr. pr. år de næste 3 år, som skal bruges på samme måde og efter de samme kriterier som den hidtidige informationsindsats vedrørende EU. Og det er jo op til dem, der sø-

ger midler, og dem, der igangsætter kampagner, om den bliver nuanceret, men det håber jeg da bestemt at der er nogle der vil sørge for.

Så vil jeg blot sige om den radikale udenrigsministers udmelding, som jeg kun har læst om i et telegram, at den synes jeg man skulle spørge ham om i spørgetiden, eller hvor det nu kan være, for han er jo ikke til stede her i dag, og jeg ved altså ikke, hvad han har sagt i virkeligheden, så jeg vil altså meget nødtigt stå her og forsvare, hvad udenrigsministeren har sagt et eller andet sted i Bruxelles.

Men jeg vil godt sige til fru Charlotte Antonsen, som talte om de formelle og de reelle bindinger: Uanset om vi er med i euroens tredje fase eller ej, er vi bundet til det europæiske samarbejde, og det er jeg personlig glad for; jeg går varmt ind for det europæiske samarbejde.

Men bindingen er nok lidt skrapere, når vi først sidder i euroen, men dér er vi til gengæld med til at tage beslutningerne, og det er vi ikke, hvis vi er udenfor, men dér er vi også bundet. Så det er måske en strid om ord, hvorvidt det er en formel eller en reel binding, for den reelle binding er der, uanset om vi er med i euroen eller ej.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt opfordre fru Elisabeth Arnold til at forklare lidt nærmere, hvordan den vedtagelse, man har foreslået, egentlig skal fortolkes, når det gælder alsidighed med hensyn til fordele og ulemper, og dér tænker jeg også på den sidste pind i forslaget, hvor man pålægger regeringen at belyse både fordele og ulemper. For forud for Amsterdamdebatten oplevede vi jo, hvordan regeringen udgav den ene propandapjece efter den anden i Udenrigsministeriets navn.

Vi har så oplevet her for nylig, at regeringen har givet et svar om euroen – jeg tror, det var til fru Ulla Tørnæs – hvori man indleder en regulær skræmmekampagne og udmaler, hvordan arbejdsløsheden vil brede sig osv., hvis ikke vi kommer med ind i euroen.

Derfor vil jeg godt spørge fru Elisabeth Arnold, om hun kan forstå, at vi måske har lidt vanskeligt ved at fatte tiltro til den formulering, som er i den her vedtagelse, medmindre man er i stand til at forklare, hvordan den alsidighed og den saglighed som noget helt nyt nu skulle kunne sikres fra regeringens side?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg er helt med på, at det kan være svært at være ordfører og undervejs i ordførerrækken lige pludselig få nys om, at udenrigsministeren har sagt et eller andet et eller andet sted.

Derfor stillede jeg jo også mit spørgsmål, som jeg gjorde, til fru Elisabeth Arnold. Jeg spurgte ikke til udenrigsministerens udtalelser og kommentaren til dem.

Jeg spurgte: Vil Det Radikale Venstre under dagens debat tage afstand fra at datofastsætte en folkeafstemning omkring euroforbehold på nuværende tidspunkt?

Det er noget andet.

Og så må jeg sige også i relation til det her forslag til vedtagelse: Er der noget nyt i det her forslag? Kan der nævnes ét eksempel på en situation, hvor der kommer noget andet nyt ud af det end det, der gjorde i går? Er der bare ét eksempel?

Det dér med fordele og ulemper giver det regeringen en forpligtelse, som regeringen ikke har levet op til indtil i dag efter Det Radikale Venstres opfattelse?

Det er lidt vigtigt det her, for det handler om, om man bare skriver status quo efter radikal overbevisning, eller om man reelt pålægger regeringen en forpligtelse, som vi da meget gerne i Dansk Folkeparti vil være med til at pålægge regeringen, nemlig at være objektiv og fortælle om både fordele og ulemper ved at sløjfe forbeholdet eller ved at bevare det.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Keld Albrechtsen spurgte, hvordan vi kunne garantere, at der kom en nuanceret debat med den udtalelse, der er foretaget her.

Vi kan jo kun som Folketing gøre det, at vi med stort flertal kan opfordre regeringen til at belyse fordele og ulemper for Danmark. Der står udtrykkelig i vedtagelsen: »fordele og ulemper«, der står ikke »fordele«. Der står: »fordele og ulemper ved de forskellige former for tilknytning til eurosamarbejdet«. Det må da give regeringen en forpligtelse, som jeg mener den vil gøre klogt i at efterleve. Og jeg er helt sikker på, at det vil den også gøre.

Til hr. Thulesen Dahl, der spurgte, om der overhovedet var noget nyt i den her vedtagelse: Man kan jo sige, at det, der er nyt, er, at nu bliver euroen altså til noget. Og derfor er det meget passende, synes jeg, at Folketinget på det

her tidspunkt, tre uger før euroen bliver til noget, minder regeringen om, at nu er der altså noget at forholde sig til, noget at oplyse om, og man skal selvfølgelig bede regeringen om løbende at vurdere, hvordan dette samarbejde udvikler sig, til gavn for den debat, der skal foregå i den danske befolkning.

Og til sidst blot om udenrigsministerens udtalelse i dag: Der er mig bekendt ikke sat nogen dato fast for nogen folkeafstemning.

Keld Albrechtsen (EL):

Efter Enhedslistens opfattelse er det vigtigste spørgsmål overhovedet, når vi ser på euroen, det politiske.

I virkeligheden er de politiske konsekvenser af euroen langt mere omfattende end de økonomiske. Alligevel har der været en tendens til, at det alene har været de økonomiske konsekvenser, som indtil nu er indgået i debatten.

Jeg vil ikke sige, at det alene er økonomiministerens skyld, men økonomiministeren har jo været en meget drivende kraft i debatten omkring euroen, og de skrifter, der udkommer fra Økonomiministeriet med jævne mellemrum om Danmarks forhold til euroen, er jo præget helt klart af det økonomiske.

Hvis vi ser på det politiske, hvad handler det så om? Det handler om, at man, hvis man træder ind i euroen, så fuldstændig underkaster sig en bestemt konservativ økonomisk model. Jeg er enig med dem, som karakteriserer euroens politik som en traktatfæstelse af konservativ økonomisk politik.

Det kan nok så mange socialdemokratiske regeringer ikke ændre på, så længe traktaten er skruet sammen, som den er, så længe det er centralbankdirektørerne i deres glashus i Frankfurt, som træffer beslutningerne, så længe de folkevalgte ikke har nogen indflydelse.

Og så er det helt afgørende og fundamentale spørgsmål, man må stille sig, hvis man skal diskutere, om Danmark burde tilslutte sig sådan en centralbank: Ønsker vi, at de mest afgørende og fundamentale beslutninger omkring vores økonomi og indretningen af vores samfund skal lægges over til en flok embedsmænd i et glashus i Frankfurt? Det er jo i virkeligheden kerne i diskussionen.

Det er jo ikke småting, der efterhånden bliver afgjort inden for ØMU'en. ØMU'en handler jo om, at den økonomiske politik – og det bliver også på lang sigt spørgsmålet om finanspolitik, arbejdsmarkedspolitik, skattepolitik osv. –

bliver harmoniseret i samtlige de medlemslande, der går ind i euroland. Vi ser jo, hvordan dette allerede foregår, og hvordan den danske regering allerede i dag frivilligt – fordi ikke vi er med i euroen, men af egen vilje – prøver at tilpasse sig så meget som muligt ved at lave efterlønsnedskæringer, ved at lave dagpengenedskæringer, ved i det hele taget at føre ØMU-politik.

Det, det handler om, er konservativ økonomisk politik. Og derfor er det da ikke overraskende og bestemt ikke uforståeligt, at partier som Venstre og De Konservative er jublende tilhængere af denne euro, for hvis euroen bliver vedtaget, så behøver de sådan set ikke engang at møde frem her i Folketinget for at få deres politik gennemført. De kan ligge hjemme på deres sofa og se på, hvordan konservativ politik pr. automatik kommer til at regere her i Danmark og ikke Folketinget. Det er jo, hvad den her diskussion i virkeligheden fundamentalt drejer sig om.

Så har vi i efteråret også haft en debat om den valutaaftale, som jo altså hedder ERM II, som blev indgået med økonomiministeren som den ledende danske part og centralbanken i Frankfurt.

Vi er i Enhedslisten meget bekymrede for den aftale med det snævre bånd, som blev indgået, og vi er tilhængere af, at Danmark udtræder af den aftale. De farer, som er forbundet med den aftale, er helt blevet overset i debatten. Men rent faktisk har den snævre tilknytning til euroen, som man altså allerede har indgået en aftale om med centralbanken, jo den konsekvens, at Danmark i praksis er bundet af alle de beslutninger, som centralbankdirektørerne træffer. Sådan er det jo desværre i praksis allerede i dag med den aftale.

Det betyder jo, at hvis der så opstår en krisesituation for den danske krone, ja, så har vi kun én valgmulighed, nemlig at følge de diktater, der kommer fra Frankfurt. Hvis der bliver spekuleret mod kronen, ja, så vil der blive krævet økonomiske indgreb her i Danmark – økonomiske indgreb af borgerlig politisk art. Og vi ved godt, hvem det ville ramme. Det ville ramme de arbejdsløse, det ville ramme pensionisterne, det ville ramme dem, det altid rammer.

Alternativet er selvfølgelig, at man ikke har en sådan aftale, at man ligesom Sverige og Storbritannien bevarer sin valutapolitiske uafhængighed i en sådan situation, at man altså også i en sådan situation vil kunne have den mulig-

hed, at man devaluerer, hvis det er det bedste at gøre i en sådan situation af hensyn til beskæftigelsen, af hensyn til at samfundsökonomien ikke skal gå i stå.

Disse muligheder har man afskrevet sig, og man har sat sig i en situation, hvor centralbanken kan sætte Danmark pistolen for brystet og i en sådan situation tvinge os til at danse efter deres pibe.

Allerede i dag koster den politik mange tusinde arbejdspladser i Danmark. Nemlig fordi den danske kurs – kronekurs – er blevet tvunget opad inden for det sidste års tid med ca. 5 pct., og denne kursstigning, denne realstigning i den danske kronekurs, koster daglig arbejdspladser. Det er ikke noget naturgivent, at kronen absolut hele tiden skal stige i værdi. Det kalder man fastkurspolitik, men det er jo i virkeligheden ikke fastkurspolitik. Det er stigningspolitik i kronekursen, og det er ingen naturlov, at den danske krone bare skal stige og stige med tab af arbejdspladser til følge. Dette tab af arbejdspladser indgår aldrig fra regeringens og de borgerliges side i den debat om euroens økonomiske konsekvenser.

Jeg tror på, at en seriøs og grundig økonomisk analyse vil vise, at vi vil være bedre tjent med at have samme situation som Sverige, Norge og Storbritannien.

Så er der rejst nogle spørgsmål omkring en folkeafstemning.

Jeg synes, at man allerførst, før man overhovedet begynder at snakke om folkeafstemning, må se i øjnene, at så skal vi først have en grundlovsundersøgelse. Det her handler om afgivelse af suveræniteten i et voldsomt stort omfang, og vi ved – det ligger også i Højesterets dom – at der altså er en grænse for, hvor meget suveræniteten man kan overdrage til Bruxelles og Frankfurt uden at foretage en grundlovsændring.

Jeg synes, at de, der hele tiden snakker om, at nu skal vi snart have en folkeafstemning, i hvert fald bør svare på dette spørgsmål: Har de undersøgt, om man overhovedet kan vedtage en dansk tilslutning til euroen uden at ændre grundloven? Jeg tror det faktisk ikke. Jeg tror faktisk godt, man kan forestille sig, at så vil smertegrænsen – måske endda for Højesteret – være nået. Derfor kan man efter min opfattelse ikke bare kaste sig ud i en folkeafstemning, man må undersøge grundlovs spørgsmålet først.

Så skal jeg afslutningsvis stille et spørgsmål til statsministeren, for nu har vi jo drøftet med

hr. Jacob Buksti, om hr. Jacob Buksti var enig med statsministeren i det, statsministeren havde sagt. Nu har statsministeren sagt forskellige ting ved forskellige lejligheder, som ikke ganske passer sammen, men nu holder vi os til det, som statsministeren gav et løfte til den danske befolkning om forud for folketingsvalget i den store partilederdebat. Jeg håber, statsministeren lige har et øjeblik, for så vil jeg nemlig spørge statsministeren, om han stadig væk mener det, han sagde under partilederdebatte til den danske befolkning – det var omkring de fire danske forbehold, og jeg citerer:

»Dem bliver der ikke rørt ved, så længe jeg har noget at have sagt i politik«.

Jeg håber, at vi kan få statsministeren til at gå op og bekræfte det løfte, han dér gav befolkningen, at så længe han var statsminister, ville der ikke blive rørt ved undtagelserne, heller ikke den her undtagelse. Jeg håber, at statsministeren vil gå op og få bragt det på det rene, for ellers har vi jo altså det problem, at man render fra sine valgløfter.

Jeg skal derfor fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at Danmark nu og i fremtiden står uden for den fælles mønt euroen, opfordrer Folketinget regeringen til at ophæve ERM II-valutaaftalen med EU's centralbank«.

(Forslag til vedtagelse nr. V 13)

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår ligeledes i forhandlingen.

Hr. Kim Behnke som ordfører.

Kim Behnke (FP):

Der er en enkelt ting, som statsministeren fik sagt i sin åbning af debatten, som Fremskridtspartiet er fuldstændig enig med statsministeren og regeringen i, det er nemlig spørgsmålet om, at Danmark har brug for en stabil valutakurspolitik, og det er en stabil valutakurspolitik, som Fremskridtspartiet har støttet igennem alle de senere år.

Vi skal i Danmark ikke spille hasard med vores valutapolitik, vi skal ikke bringe usikkerhed hos internationale investorer hos dansk erhvervsliv i forhold til, hvordan den danske va-

lutapolitik er. Derfor har vi støttet den faste hånd, som har været ført både af den nuværende regering og af tidligere regeringer.

Vi støttede også regeringens aftale med europrojektet om at binde den danske valuta fast på samme måde, som vi har haft med den danske valuta først i valutaslängen og senere i EMS-samarbejdet.

Det er nødvendigt for en lille valuta som den danske, at der er fuldstændig ro og stabilitet. Derfor undrer det os også, at en del af det erhvervsliv, som meget gerne vil have Danmark med i eurosamarbejdet, at nøjagtig de samme mennesker ved upassende lejligheder foreslår, at vi skal devaluere den danske krone for at sikre dem en bedre konkurrenceevne. Hver gang bliver forslaget og ønsket heldigvis afvist, for én devaluering kan ødelægge 15 års stabilt arbejde og gøre det hele udsigtsløst, og det vil jo i allerhøjeste grad komme til at betyde tab for dansk erhvervsliv.

Men hvorfor så ikke være med i hele eurosamarbejdet? Fordi det efter Fremskridtspartiets opfattelse er sådan, at det fantasiprojekt, der hedder euroland, for det første aldrig kommer til at fungere. For det andet vil det være sådan, at der internt i disse eurolande vil blive ført en økonomisk politik, som Danmark ikke skal være en del af.

Til det med, hvorfor det ikke kommer til at fungere: Det kommer det ikke til, fordi forudsætningerne for, at eurosamarbejdet kan komme til at fungere, er, at alle landene er omfattet af de såkaldte konvergenskrav. Dér viste EU jo sit sande ansigt, da man skulle godkende de 11 lande. Da blev der lagt både tommeltot og hele arme på vægten for at få kabalen til at gå op.

Belgien fik, som et af nøglelandene i EU, dispensation fra deres flere hundrede procent store statsgæld. Italien fik lov til at bogføre nogle engangsindtægter og på den måde være klar til at kunne være med. Frankrig fiklede med opgørelsen af deres pensioner, så det så ud, som om den franske stat var rigere, end tilfældet er, og endelig Tyskland, et af nøglelandene, ja, de lavede en kreativ bogføring af deres guldreserver, og så var de klar.

Når man ved åbningen af et projekt er parat til af politiske grunde i den grad at føre elastikpolitik, hvor man henholdsvis trækker og slipper alt afhængig af, hvilke lande man skal have med, ja, så kan projektet aldrig komme til at fungere.

Ydermere er det vores frygt for Europa og europæisk økonomisk politik, at den dag, hvor der kommer en egentlig økonomisk krise i Europa, er solidariteten ikke længere til stede, men da vil de enkelte lande give deres respektive nationalbankdirektører det politiske opdrag at gå med til møderne i Den Europæiske Centralbank med krav om, at der skal føres en politik, som vil være til gavn lige præcis for deres land.

Dér er vi så ovre i det andet argument. Det er jo sådan, at vi med al ønskelig tydelighed på det seneste har fået demonstreret, hvad det er for hensigter specielt de socialistiske finansministre i Europa har. De vil misbruge euroen, de vil misbruge Den Europæiske Centralbank til at føre en socialdemokratisk keynesiansk plan-økonomisk politik, og det vil vi fra Fremskridtspartiets side kun advare imod, for det kommer til at gå galt for Europa.

Derfor undrer det os også, at specielt partier som Venstre og De Konservative, som jo i hvert fald hævder, at de vil føre en borgerlig liberal politik i Danmark, så er parat til, når det gælder det europæiske samarbejde, at fravige samtlige deres politiske synspunkter udelukkende for at kunne være med i euroland. Det er en undren, vi har, og det er en undren, vi endnu ikke har fået afkræftet, for sandheden er jo den, at det socialistiske sammenrend, som EU repræsenterer i dag, kan komme til at gøre ubodelig skade på europæisk økonomi, når de får de respektive magtmidler i form af euroen og Den Europæiske Centralbank. Og det skal Danmark ikke være med i.

Det har været diskuteret i dag, hvad det kommer til at koste, når Danmark fortsat står uden for euroen, og svaret er jo, at det er der ingen, der ved. Men svaret kan lige så vel være, at det kan blive en økonomisk fordel for Danmark. Når der bliver usikkerhed, når der bliver politiske nattemøder, når man blandt EU-landene ikke kan blive enige om, hvordan tingene skal foregå, ja, så vil det give valutaustabilitet, og det kan være en fordel for Danmark, som så kan repræsentere et solidt ståsted i Europa, på samme måde som f.eks. Schweiz og Frankrig jo har gjort det i ganske mange år.

At det kan gå galt, viste det sig jo, da man skulle udnævne centralbankdirektøren. Det kunne man heller ikke blive enige om, og først efter mange timers natlige forhandlinger lavede man en eller anden aftale om, at når der er gået

nogle år, skal hollænderen træde tilbage, så det kan give plads til en franskmænd.

Det viser, at det politiske overherredømme, den politiske styring af foretagendet, er alt for stor, og det er lige præcis det, Fremskridtspartiet vender sig imod.

Vi mener, at man skal have en markedsstyret økonomi og en markedsstyret valutaudvikling. Derfor er vi også tilhængere af, at man giver dansk økonomi så fast en hånd som overhovedet muligt. I den forbindelse er det da givetvis til gavn for Danmark, at vi på nuværende tidspunkt og fortsat står udenfor, men vi bekymrer os, når vi hører den debat, der har været i dag; vi bekymrer os, når Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre fremsætter forslag til vedtagelse, hvori det fremgår, at nu skal man have belyst henholdsvis fordele og ulemper for Danmark, når kendsgerningen er den, at når det gælder ulemperne, så er man kun parat til at fortælle om de ulemper, der er, når Danmark står udenfor, og fordele, ja, dem opremser man, når man fortæller om, at Danmark kunne komme med.

I den publikation, som økonomiministeren refererede til i sin tale, nemlig »Danmark uden for euroen«, som er udkommet i går, fremgår det da også på side 7 i indledningen, og jeg citerer:

»Selv om Danmark ikke er med i euroen, vil vi blive påvirket af den. Den vil især spille en rolle for dem, der i en eller anden form har kontakt med udlandet. Euroen vil have konsekvenser for danske virksomheder, den finansielle sektor og borgere i Danmark.«

Og så er der ellers derefter 32 sider, der fortæller om, at det ærligt talt er ærgerligt, at Danmark ikke er med i euroen.

Det, man jo burde gøre, når man laver den slags publikationer, er at fortælle åbent og ærligt, hvilke fordele, hvilke ulemper der er for Danmark ved at være med, hvilke fordele og hvilke ulemper der er ved at stå uden for. Hvis man lavede en sådan ærlig opgørelse, ville det efter Fremskridtspartiets bedste vurdering vise sig, at der er størst fordel ved at stå uden for.

Og mens vi er i afdelingen for propaganda, så har den pjece, der hedder »Vi bygger Europa« fra Europa-Kommissionen, jo været til debat her tidligere i dag. Dér blev der citeret fra side 24. Kigger man lidt nærmere på, hvad det er for en publikation, ja, så var der jo bl.a. hos den radikale ordfører stor tillid til, at danske lærerkræfter ville fravælge den slags propagan-

da. Men ikke desto mindre er det interessant at se, hvad der står i indledningen, nemlig den, som lærerne forventes at skulle læse, og dér står der, at det, det handler om frit fortalt, er, at danske børn og europæiske børn i det hele taget skal have forståelse for, hvor fantastisk det her europæiske samarbejde er. Man skal pirre deres nysgerrighed for at vide noget om Den Europæiske Union. Og slår man så op på side 23, ja, så er der minsandten en afbildning af en lille, europæisk dreng på march med en EU-fane ikklædt EU-tøj. Det eneste, der mangler, er et armbånd og en skrårem, så kunne han fuldstændig nøjagtig have været taget fra nazismens propaganda i 1930'erne. Den eneste forskel er, at nu har han et blåt flag med gule stjerner og blåt tøj med gule stjerner, og han går under parolen Mit land – Europa.

Det kunne Adolf Hitler ikke have sagt ret meget værre. Den form for propaganda, hvor man søger at tage fat i den yngste generation og overbevise dem om, at dette euroland er fremtiden, vi skal marchere mod, er en form for propaganda, der er så ubehagelig og vækker så mange ubehagelige minder, at vi fra Fremskridtspartiets side kun kan sige: Det skal Danmark selvfølgelig under ingen omstændigheder være med i.

I forhold til de vedtagelser, der er blevet fremsat her i dag, er vi naturligvis imod regeringens. Så ærgrer vi os over, at der fra modstanderside ligger hele tre forskellige vedtagelser. Det havde været godt og sundt for den danske modstand mod euroen, at der kun havde ligget én vedtagelse. Vi skal vælge mellem de tre, der så ligger fra modstanderside, og må sige, at da vi jo ikke er tilhængere af de socialistiske tanker, man gør sig i Enhedslisten og SF, ja, så vælger vi at støtte den vedtagelse, der ligger fra Dansk Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil blot sige til hr. Behnke, når det bekymrer ham, at der er flere vedtagelser fra modstanderside, at jeg i virkeligheden tror, det kan være en god ting, for det står jo stjerneklart bl.a. efter den her debat, at når hr. Behnke er modstander af euroen, så har det jo også sammenhæng med, at han ser den som et næsten socialistisk projekt, som han naturligvis ikke så gerne vil være medlem af, når han ikke er socialist. Det kan enhver jo forstå.

Jeg må sige, at jeg betragter euroen som et højkapitalistisk projekt; jeg vil hellere have et socialistisk, og derfor er jeg imod euroen.

Jeg tror, det er godt og fornuftigt, at alle de synspunkter kan være med på nejsiden. Nejsiden er mangfoldig. Den er ikke så ensidig og monoton at høre på som jasiden. Den har mange blomstrende farver, og det tror jeg faktisk kan være meget godt og sikkert også sikre, at hvis der skulle komme en folkeafstemning, bliver det et nej.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg er enig med hr. Keld Albrechtsen i, at nejsigere i Danmark er mangfoldige og blomstrer i mange farver.

Men den dag er jo åbenbart efter debatten i dag tættere på end godt er, nemlig måske engang i år 2001, hvor vi skal til afstemning. Så er det vigtigt, at nejsigerne i Danmark har en fælles front, og at vi har en fælles afvisning af europrojektet, og at folk ikke er i tvivl om, hvorfor de skal sige nej.

Det nej til euroen har vi jo før fra modstanderside været enige om. Jeg synes, de tre forslag til vedtagelse, der ligger i dag, skaber tvivl hos dem, der ikke er så indsigtfulde som hr. Keld Albrechtsen.

Den befolkning, der er uden for Christiansborg, skal vi have til at stemme nej, og det skal vi gøre på et klart og entydigt budskab. Derfor skulle der have været én og kun én vedtagelse i dag. Vi vælger så at støtte den fra Dansk Folkeparti, fordi den ikke tager afstand fra den faste danske valutapolitik, og det er for os ret vigtigt.

Ole M. Nielsen (KRF):

Det er på sin vis meget passende, at vi her kort før årsskiftet får en debat om Den Økonomiske og Monetære Union i EU. Den 1. januar overgår de første 11 EU-lande jo til den fælles europæiske mønt, euroen. Det er et projekt, hvorom der er sagt og skrevet meget i de seneste år også i Danmark.

Anledningen til debatten i dag er velsagtens, at statsministeren har kundgjort, at han mener, at det danske forbehold vedrørende deltagelse i den fælles mønt skal sættes til debat, og at en folkeafstemning i år 2001 om forbeholdet vil være passende.

Lad mig understrege, at vi i Kristeligt Folkeparti ikke finder det utilladeligt at diskutere de danske Edinburghforbehold, ensidige at foreslå

et eller flere af dem ophævet. Respekten for folkeafstemningerne i 1992 og 1993 vedrørende Maastrichttraktaten og Edinburghafgørelsen består i, at Folketinget og regeringen accepterer, at de danske forbehold ikke kan ophæves uden ved folkeafstemning. Det er helt centralt for Kristeligt Folkeparti.

Derfor var vi også enige med regeringen i – og med statsministeren i særdeleshed – at sidstnævnte gang på gang i forbindelse med regeringskonferencen, der førte til Amsterdamtraktaten, fastslog, at de fire danske EU-forbehold skulle stå fast både før, under og efter regeringskonferencen.

Derfor var vi ærlig talt også lidt overraskede over, at statsministeren så relativt hurtigt efter folkeafstemningen om Amsterdamtraktaten meldte positivt ud om en folkeafstemning i år 2001 og derved en ophævelse af ØMU-forbeholdet. Det faktum, at euroland bliver en realitet fra næste år, er for Kristeligt Folkeparti at se ikke noget selvstændigt argument for at søge forbeholdet ophævet. Det kan ikke være et mål i sig selv, at Danmark skal være med.

I mange år har EU-landene søgt at skabe holdbare politiske aftaler på det økonomiske og monetære område bl.a. gennem det europæiske monetære system. Gennemførelsen af det indre marked har imidlertid sat yderligere skub i samordningen af EU-landenes generelle økonomiske politik, og de gamle planer om en økonomisk og monetær union blev for alvor sat på skinner med Maastrichttraktaten, men altså med et dansk og et engelsk forbehold.

Erfaringerne fra bl.a. en række alvorlige valutakriser i 1990'erne har understreget betydningen af langsigtede juridisk bindende aftaler om samordning af EU-medlemslandenes generelle økonomiske politik og valutapolitik. En sådan aftale har Danmark nu fået med ØMU-landene, og Kristeligt Folkeparti er enig med regeringen i, at Danmark må søge en tæt tilknytning til samarbejdet mellem ØMU-landene for ikke mindst at beskytte kronen mod valuta-spekulation.

I den sammenhæng kan vi ikke agere frit svævende og uafhængig af, hvad andre gør. Nogle vil mene, at vi så lige så godt kan drage konsekvensen, ophæve forbeholdet og komme til at sidde med ved de borde, ved hvilke der træffes vigtige beslutninger med betydning for Danmarks økonomiske og monetære forhold.

Når Kristeligt Folkeparti ikke er parat til at gøre det i dag, skyldes det for det første, at vi

ikke nødtvungent sagde ja til de danske forbehold i forbindelse med folkeafstemningen i 1993, eftersom vi rent faktisk anbefalede vælgerne at stemme nej til Maastrichttraktaten i 1992, bl.a. på grund af planerne om en fælles mønt. Derfor var vi særdeles tilfredse med ØMU-forbeholdet i Edinburghafgørelsen.

For det andet er vi fortsat af den opfattelse, at ØMU-projektet er noget forceret, og at startdatoen den 1. januar 1999 for den fælles mønt er blevet et mål i sig selv, på trods af at de enkelte medlemslandes opfyldelse af konvergenskravene ikke virker lige overbevisende. Det er ellers en vigtig forudsætning for, at projektet skal lykkes.

For det tredje er det ikke så længe siden, at den danske debat om euroen mest gik på, om vi kunne beholde dronning Margrethe på i hvert fald den ene side af mønten. Senere har mange ladet sig overbevise om, at det er praktisk ikke at skulle have så mange forskellige mønter i lommen, når man rejser i Europa, men der er jo også mere alvorlige og betydningsfulde konsekvenser af og perspektiver i at tilslutte sig ØMU'en.

Debatten i dag har budt på den sædvanlige polarisering: Man tør ikke åbne sig for synspunkter fra modparten. Kristeligt Folkeparti ønsker imidlertid en mere fordomsfri og facetteret debat og håber, at især de to største partier vil bidrage til den, og også derfor kan vi stemme for den vedtagelse, regeringspartierne har formlået. Den går jo netop på behovet for at fastholde og videreføre en grundig og nuanceret debat om indholdet af eurosamarbejdet og konsekvenserne for bl.a. Danmark. Og Folketinget opfordrer regeringen til løbende at fremlægge oplysninger og vurderinger af eurosamarbejdsudviklingen, herunder belyse fordele og ulemper for Danmark ved forskellige former for tilknytning til eurosamarbejdet. Det stemmer vi med glæde for.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen): Allerførst vil jeg gerne takke for debatten her i dag, som jeg tager som en startdebat til en meget spændende udvikling, og jeg vil i min besvarelse lægge vægt på den vision, som jeg ser folde sig ud, og de særlige forhold, som jeg synes man kan uddrage for Danmark på nuværende tidspunkt.

Må jeg starte med at sige, at det forekommer mig temmelig indlysende – det skal også være mit svar til hr. Kristian Thulesen Dahl, til fru

Pernille Frahm, til hr. Keld Albrechtsen og til hr. Kim Behnke, et helt overordnet svar – at det at frigøre et samfund for spekulationspres er et selvstændigt formål, der bør kunne forene os. At frigøre et samfund for spekulationspres skaber den nødvendige tryk i samfundet og skaber også den politiske ro, der skal til, når vi skal sikre udviklingen af vores velfærdssamfund, og det er egentlig – når alt kommer til alt – helt ind til benet det, der driver regeringen, og det, der driver mig selv: at frigøre samfundet for et spekulationspres.

Jeg synes, der sker noget fantastisk spændende i Europa og i resten af verden lige nu: I løbet af ganske, ganske få år får vi to valutazoner, der helt vil dominere den globale økonomiske dagsorden. Vi har i forvejen en dollarzone, som jo har sat dagsordenen gennem mange, mange år – faktisk siden verdenskrigen – og vi får skabt en eurozone, som vokser sig stærk i de kommende år; det er jeg faktisk ikke i tvivl om. Alene den landegruppe, euroen kommer til at omfatte, repræsenterer vel knap 300 millioner indbyggere i første runde og er en meget, meget betydelig og stærk økonomisk enhed med et stort økonomisk potentiale, et højt BNP pr. indbygger og en meget stærk konkurrencekraft.

Der vil ikke være tvivl i mit sind om, at en række lande uden for euroområdet i årene, der kommer, vil knytte sig til euroen med forskellige aftaler på eksakt samme måde, som en række lande har knyttet sig til dollarområdet, som vi har set det efter krigen. Det, der sker nu, får kolossal betydning for den globale økonomiske udvikling.

Jeg synes, vi har god grund til at sige allerede nu, at erfaringen har vist, at de 11 eurolande ikke har været udsat for samme spekulationspres hver for sig, som enkeltlande som f.eks. Danmark har. Der spekuleres ikke længere mod hvert enkelt af de 11 eurolande.

Må jeg sige til både SF, Enhedslisten, Dansk Folkeparti og Fremskridtspartiet, at vi har jo set som noget helt normalt, når der har været finansielle kriser efter krigen, at lande som f.eks. Portugal med sin escudo er blevet udsat for et hårdt spekulationspres. Men hvis vi et øjeblik retter linsen mod den aktuelle finansielle krises pres på Europa, vil vi se, at det fløj forbi Portugal, og det gjorde det ikke, fordi Portugal – nu tager jeg Portugal som eksempel – har en massivt stærkere konkurrenceøkonomi end Danmark, tværtimod når vi skal gøre det objektivt op; jeg er ikke i tvivl om, at det skyldtes, at

Portugal rent valutarisk er placeret netop dér, hvor man har besluttet sig for at placere sig.

Der danner sig et forholdsvis stabilt område nu, nemlig det, jeg har kaldt den stabile ø, den stabile region i verden, som mange, mange lande vil indrette sig i forhold til. Jeg synes også, der tegner sig en euroregion, som vil få stor indflydelse på G7, som vil få stor indflydelse på Den Internationale Valutafond, og som dermed også vil få stor indflydelse på hele verdens økonomiske udvikling.

Så kommer jeg til, hvad jeg vil kalde det politisk visionære:

For mig tegner det til at blive den eneste region i verden, hvor landene går efter på én og samme tid at have en stærk valuta og at bygge på grundlæggende velfærdsprincipper for deres samfund. Vi ser faktisk ikke nogen andre steder i verden områder, hvor man har kombineret den fælles valuta med en kamp for grundlæggende velfærdsprincipper, og det er det, jeg synes er så spændende. Vi ser andre lande, andre regioner, meget store områder som f.eks. USA, der er en dollarregion, en fælles valutaregion, men det er sandelig også en anden samfundstype end den, vi kender herhjemme.

eurolandene, euro-11, har stor betydning som region ud fra en global betragtning, og de har enormt stor betydning, også for danmarks fremtid. mest spændende er som sagt nok selve kombinationen af en helt ny, stærk valutazone og et område, der bekender sig til velfærdsprincipper.

Der var et godt spørgsmål, som en af ordførerne – jeg tror, det var ordføreren for Kristeligt Folkeparti – var meget inde på i sit indlæg: Er der ikke nogle ulemper, der kan peges på? Hr. Ole M. Nielsen spurgte mig om det nogle gange. Jeg vil sige, at der er et par gode forløb, som bliver spændende at følge, og som måske kan føre os frem til nogle af de svar, hr. Ole M. Nielsen bad om.

Et af forholdene er, at nu skaber vi en stor, ny valutazone, som er speciel, også i den forstand, at der er meget stor forskel på landenes indbyrdes strukturer. Tag f.eks. Portugal i den ene ende af valutaområdet og Tyskland i den anden ende: to lande, som både i størrelse og også i infrastruktur er meget forskellige. Det gode spørgsmål er vel, hvilket krav det vil stille til de politiske beslutninger i f.eks. Portugal, Spanien og andre lande inden for euroområdet. Hvor hurtigt kan man forny sig, modernisere sig? Hvor hurtigt kan man løfte beskæftigelsesgra-

den for især kvinder i nogle af de områder, vi her taler om, for ligesom at komme op i det samme tempo som de mest fremskredne lande? Det bliver spændende at se, men jeg tror, man vil have den nødvendige beslutningskraft.

Det bliver også spændende at se en ny, stærk valutazone, som jeg tror på internationalt plan vil tale mere tydeligt og stærkere om at undgå social dumping, som jeg håber vil tale stærkere i ILO, som vil tale stærkere i Verdenshandelsorganisationen, WTO, som vil tale miljø sagen stærkere, og som vil tale stærkere om de sociale og menneskelige mindstekrav. Det bliver en valutazone, der får meget stor betydning i forhold til Rusland, i forhold til Latinamerika og i forhold til Sydøstasien.

Vi har set noget, og vi har lært noget. Vi har jo set og lært noget meget grundlæggende fra Rusland, fra Latinamerika og fra Sydøstasien i denne finansielle kriserunde, og det vil jeg også sige til SF og til Enhedslisten: Vi har lært, at når den rå markedsudvikling brager løs for alvor uden tryk, uden offentlig velfærd og uden reguleringer, så går det galt. Vi har lært, at vi ikke alene kan bygge et samfund på forbrugertillid, hvis der ikke er nogen velfærdssektor overhovedet.

Tag f.eks. Japan. Japan er et enormt konkurrencestærkt samfund – enormt stærkt – og burde egentlig have alle muligheder for at komme i gang igen; men årsagen til, at det ikke er sket endnu, er jo dybest set, at den japanske forbruger mangler tillid til fremtiden.

Mit gæt vil være, at hvis man i Sydøstasien og tilsvarende i nogle af de andre samfund, jeg taler om her, havde en stærkere velfærds-samfundssektor, havde man også fået hurtigere gang i økonomien igen.

Der er et tredje element, jeg vil nævne, og det er fattigdommen i nogle af de fjernere lande. Jeg tror, at fattigdom ikke alene er noget, vi af rent politiske grunde ønsker at holde væk fra os – det vil vi selvfølgelig også – men også fordi det at have en stor fattigdom i et samfund virker destabiliserende for hele den økonomiske og samfundsmæssige udvikling.

Igen: Derfor er selve kombinationen af en stærk valutasektor, dvs. euroområdet, og velfærdsprincipperne fantastisk vigtig, og det er første gang, det sker – faktisk første gang efter krigen, faktisk første gang i vores historie. Det er første gang, vi har en overordnet udvikling i retning mod en velfærds-samfundsmodeltanke,

der ikke ligger langt fra vor egen, og en fælles valutazone.

Ulemper? Ja, som jeg sagde før, vil der blive lagt et pres på visse medlemslande af euroen for strukturændringer, og det gode spørgsmål er selvfølgelig, om den politiske beslutningskraft til at forny sig og få hevet beskæftigelsesgraden op for både mænd og kvinder, få forøget erhvervsfrekvensen for både mænd og kvinder, få forøget uddannelsesindsatsen for både mænd og kvinder og få bredt det sociale ansvar tilstrækkelig hurtigt ud, er til stede. Men vi har ikke tidligere i vores historie set så spændende muligheder, som vi ser lige nu med netop den kombination, jeg var inde på før.

Så er der et sidste punkt, som jeg godt vil nævne i den visionære del:

Fru Pernille Frahm spurgte lidt om den økonomiske strategi, og fru Pernille Frahm talte om en anden økonomisk politik. Jeg tror egentlig, hvis vi går ind til benet, at argumenter vil være sagen for at overbevise SF om, at en koordination af den økonomiske politik faktisk er en brandgod idé.

Hvis vi tager Europa som den økonomiske enhed, som vi jo har talt om i en del år, og som vi også udviklet gode analyser over, kan vi se, at der er enormt gode fordele ved at samarbejde og koordinere bedre end før. Selve kombinationen og sammensætningen af vore offentlige budgetter kan faktisk være til gensidig fordel for os og for vore naboer, hvis vi gør det klogt og vi gør det rigtigt. Det kan være meget betydningsfuldt for os, hvis vi samtidig fastholder Den Europæiske Centralbanks politiske uafhængighed, hvad der jo ikke er nogen der er uenig i.

Der er nogle, der indimellem har nogle meninger om det, og jeg har godt hørt referencen til Tysklands finansminister, men jeg har også hørt på det uformelle topmøde, jeg selv deltog i, at der er bred enighed om, at Den Europæiske Centralbank er og skal være uafhængig, ligesom vores egen Nationalbank skal være og er uafhængig. Det er også den danske regerings klare opfattelse, og jeg mener, vi har en grundlæggende interesse heri. Alt andet har vi dårlige erfaringer med, også tilbage i tiden.

Må jeg slutte den europæiske tilgang til det visionære med at nævne den vision, som jeg godt ved ikke bliver til virkelighed lige med det samme, men alligevel er en vision: kombinationen af seks store felter, som vi aldrig før har set

mulighed for at blive til virkelighed samme sted.

Felt nr. 1: et stabilt valutaområde uden spekulationspres. Felt nr. 2: et godt miljøområde, bedre end mange andre, men som også kan blive bedre endnu. Felt nr. 3: en klog beskæftigelsespolitik og økonomisk strategi, som nyder godt af, at vi kan samarbejde frem for det modsatte. Felt nr. 4: et område, hvor fattigdom bekæmpes, hvor respekt for mindretal og menneskerettigheder er til stede, og hvor der er en klar fælles holdning i antiracistisk retning. Felt nr. 5: et område, hvor velfærdsideen, rammen og markedsøkonomien er til stede. Og endelig til sidst felt nr. 6: et indre marked, der ikke alene bygger på at rive alle indirekte og direkte statstilskud væk – det skal vi jo, det er det, vi arbejder med – men også bygger på, at vi ikke skal konkurrere hinanden ud på social dumping.

Disse seks principper er gode hver for sig og uomtvistelige, i hvert fald set med regeringens øjne. Men det unikke er, at vi kan kombinere de seks principper i samme region, hvis vi er dygtige nok til det, og det mener jeg faktisk regeringen og Danmark som helhed har en fantastisk central interesse i.

Endnu en gang til dem, der ligesom har taget et andet standpunkt og sagt, at i enhver henseende og i al fremtid vil de slet ikke have med eurosamarbejdet at gøre: Husk nu, at noget af det, der kan sætte et politisk arbejde for bedre vilkår for den brede befolkning i stå, er et enormt valutaspekulationspres på en regering, på et land. Danmark ved det af smertelig erfaring, vi så det i 1993, da valutabeholdningen også i Danmark faldt og faldt og faldt.

Derfor er visionen om at finde seks principper, der er kombineret inden for den samme region i Europa, så stærk. Det er en vision om, at det er os politikere, der træffer beslutninger over grænserne til gavn for hinandens befolkninger, at det ikke er markedet alene, der træffer beslutninger, som vi så passivt bagefter kan indrette os efter. I det lys synes jeg man skal se den danske debat for eller imod.

For Danmarks vedkommende må jeg sige, at det er en god aftale, vi har fået om ERM II. Jeg er derfor dybt uenig med Enhedslisten i forslaget om, at vi skulle opsige ERM II-aftalen. Det ville være dybt tragisk for landet, og jeg forstår slet ikke, at Enhedslisten kan stille et sådant forslag. Det ville ramme helt negativt på en

række felter; jeg skal ikke gå i detaljer, men jeg synes, det skal siges.

Når vi så ser på den ERM-aftale, Danmark har fået, må vi jo også sige sandheden om, hvilke krav den stiller til vores egen økonomiske politik.

Det er jo ikke en aftale om plus-minus 2½ pct., der bare pålægger de andre nogle forpligtelser. Den pålægger selvfølgelig også os nogle forpligtelser. Den aftale virker kun fuldt og helt, som den skal, hvis vi fører en ansvarlig økonomisk politik.

Man kan sige, at de krav, der stilles til den danske økonomiske politik, vil være lige så stærke, og på en række felter endda stærkere, end de krav, der stilles til eurolandene som sådan.

Hvis vi så skal se yderligere på fordele og ulemper, tror jeg, det er korrekt at sige, at renteomkostningerne ved at stå udenfor efter alt at dømme, efter alt, hvad vi ved, vil være højere end ved at være indenfor.

Hvor store meromkostningerne vil være, afhænger af to ting: Det afhænger for det første af styrken af euroen som valuta – det kan vi se, når den er etableret – og det afhænger for det andet af vor egen økonomiske politik.

Der er noget andet, som også handler om virksomhedernes omkostninger. Fru Lene Espersen var inde på det, fru Charlotte Antonsen var inde på det, flere var inde på det, også hr. Ole M. Nielsen og fru Elisabeth Arnold tror jeg strejfede det.

Jeg er enig i den grundlæggende betragtning, som især fru Susanne Clemensen fremdrog, og det er, at et valutasamarbejde a la euroen for Danmarks vedkommende vil give en bedre situation for danske virksomheder. Det at tilhøre et valutaområde som f.eks. euroen vil give os lavere vekselomkostninger sammenlignet med den nuværende situation, vil give os lavere valutaforsikringsomkostninger for virksomhederne sammenlignet med den nuværende situation og vil dermed også give os en konkurrenceforbedring sammenlignet med den nuværende situation. Det er tre uomtvisteligheder, som man ikke behøver at anfægte, for sådan er det.

Som hr. Ole M. Nielsen siger: Vi skal bare være klar over, hvad prisen for vores politiske valg er. Vi skylder selvfølgelig hinanden at sige, hvad der er bedst, og hvad er mindre godt. Her kan det konstateres ligesom for rentens vedkommende, at der er åbenlys forskel på at være indenfor og udenfor.

Jeg kunne lægge til, at et folk som danskerne, der rejser meget, selvfølgelig også som privatpersoner kan se frem til mindre omkostninger ved at rejse end i den nuværende situation.

Så har et tema i debatten her været: Mister vi indflydelse ved at fraskrive os devalueringmuligheden? Det har også ligget i diskussionen. Spørgsmålet er, om det er klogt overhovedet at fastholde det som en mulighed. Vi har set de lande, der har benyttet sig af muligheden, og det er ikke gået dem så godt i de perioder, hvor de har gjort det.

Vi har set det i Sverige, og vi har set det i Holland. Jeg nævnte eksplicit Holland i mit første indlæg.

Jeg synes, at Hollands erfaring ligesom Danmarks er, at det har været en klar fordel at gå over til fastkurspolitikken.

Afslutningsvis vil jeg sige, at vi godt kan klare os ved at stå udenfor og holde os til den aftale, vi har, men spørgsmålet er, hvad der er bedst for os: indenfor eller udenfor.

Når det kommer til stykket, har vi så ikke også grundlæggende brug for det stærkest tænkelige værn mod spekulation til gavn for ro og stabilitet i vores eget samfund, til gavn for, at det er os og kun os, der bestemmer vores samfunds udvikling, og ikke tilfældige strømninger rundt om os? Har vi ikke også en interesse i at placere os i forhold til en region af verden, der har så store muligheder for at fremme den retning, vi ønsker?

Det handler dybest set om tryghed i samfundet, tryghed i fremtiden, tryghed i vores placering og dermed større rum for politiske beslutninger i Danmark end ellers. Beslutningen er vores og kun vores, vi har tid til at træffe den, vi har tid til at se, hvordan de andre udvikler deres samarbejde punkt for punkt, og jeg mener egentlig, at det ikke er så ringe en situation endda at være i.

Regeringen har for sin part ikke truffet beslutning om, hvornår vi skal have en folkeafstemning. Det vil ikke være klogt at træffe den nu. Vi skal have tid, vi skal have en ordentlig debat, og jeg er for min part meget glad for at have deltaget i den i dag. Jeg synes, at vi skal have det med jævne mellemrum, både når der foreligger en ny situation i Europa og i øvrigt for at erindre hinanden om argumenterne, genopfriske dem, spidse dem til, forny vores informationer, så befolkningen kan være helt tryk ved, at der her er et parlament, Folketinget, der gør sig umage for at sikre, at befolkningen får

serveret argumenter for og imod – plusser og minusser – sådan som vi har forsøgt det for første gang i dag.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne bede statsministeren komme herop og meddele, om han vedstår sig det løfte, som han gav den danske befolkning i DR's partilederdebat forud for folketingsvalget.

Så havde statsministeren en bemærkning om, at euroen nærmest skulle betragtes som et værn mod spekulation. Nu har eurotilhængerne jo efterhånden en nærmest guddommelig evne til at skue ud i fremtiden og forudse alle virkninger mange år frem i tiden.

Men hvem kan egentlig vide, om euroen vil mindske eller øge spekulationen? Med euroen skabes et system, hvor alle disse enorme kapitaller, der i dag flyder rundt i det internationale valutasystem, vil give sig til at flyde mellem dollar, yen og euro. Ingen kan i dag forudsige med nogen som helst grad af sandsynlighed, hvordan dette system kommer til at fungere. Det kan ende i kaos, det kan også være, det ikke ender i kaos, men på forhånd at kalde det et garanteret værn mod valutaspekulation, ja, det kan altså ingen med nogen fornuft udtale sig om i dag.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil gerne først takke statsministeren for den varme og klare tale om euroen og fordelene ved euroen.

Det, der får mig herop, er, at statsministeren sagde, at regeringen ikke har fastsat en dato. Skal det forstås sådan, at statsministeren er enig med udenrigsministeren i, at det er sandsynligt, at vi får en folkeafstemning i år 2001? Eller har statsministeren det samme problem som de to ordførere for regeringspartierne, der ikke rigtig vidste, hvad regeringen ønsker?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Hvis jeg ikke har været klar nok i svarrunden, så lad mig lige bekræfte, at regeringen ikke har truffet beslutning om en bestemt dato. Vi synes ikke, det er rigtigt, vi synes ikke, det er klogt, og dermed har vi heller ikke taget stilling til, hvilket år der bliver tale om. Vi synes frem for alt som noget helt grundlæggende, at vi skal give os rigtig, rigtig god tid, og det mener jeg vi kan.

Jeg mener, at med aftalen med eurolandene, med vores bilaterale aftale, ERM II-aftalen, har vi god tid, kombineret med en ansvarlig økonomisk politik, til at oplyse, til at diskutere åbent. Der kan komme udviklingstræk, vil jeg sige til fru Charlotte Antonsen, som ingen forudså, og jeg mener helt nøjternt, at der kan komme overraskelser i europasamarbejdet, som vi så må tage op her.

Af alle disse grunde har vi ikke lagt os fast på andre ting, end at vi skal have en ordentlig, god, nuanceret diskussion om fordele og ulemper på alle de niveauer, vi nu har berørt i dag, og jeg håber, at vi kan fortsætte den gode debatform, som jeg synes vi mestendels af tiden har haft i dag.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Der har været nogle mere eller mindre direkte henvisninger til det, der er kommet fra Økonomiministeriet i spørgsmål om euroen, bl.a. har hr. Keld Albrechtsen kaldt et svar, der er afleveret til fru Ulla Tørnæs, for en skræmmekampagne.

Der er brugt to økonomiske modeller i det svar, og derfor er der også kommet to økonomiske svar ud af det.

Hvis jeg må holde mig til Adam-modellen, som økonomer plejer at bruge, er det fuldstændig korrekt, som hr. Keld Albrechtsen henviser til, at der vurderer man en mindre beskæftigelse i størrelsesordenen 10.000 på baggrund af en renteforskel på ½ pct. Man skal ikke være politiker for at sætte tal ind i den slags modeller, det er jo rent sædvanligt arbejde, når man bliver spurgt, hvad der sker med forskellige størrelser, hvis f.eks. renten flytter sig på den ene eller den anden måde. Det kan man ikke kalde skræmmekampagner, det er mere regnestykker, end det er politik, og derfor synes jeg heller ikke, det er værd at hæfte sig så meget ved det. Svaret er givet på baggrund af et konkret spørgsmål.

Så er hr. Keld Albrechtsen i øvrigt inde på en række påstande i forbindelse med fastkurspolitikken og siger, at man skal føre en konservativ politik på euroområdet. Ja, jeg noterede mig, at hr. Albrechtsen finder, at det er konservativ politik.

Danmark er jo i den situation, at vi faktisk har ført fastkurspolitik siden 1982. Det er jo fuldstændig korrekt, at den effektive kronekurs bevæger sig. Det gør den i et fastkurssamarbejde med Danmark, der ikke fylder mere økono-

misk, end vi gør, og når vi er knyttet tæt til store valutaområder.

Lad mig sige med det samme, at det hverken bliver værre eller bedre af, D-marken bliver udskiftet med en euro, men erfaringen er, at den effektive kronekurs jo hen over kort tid, nogle gange lidt længere tid, falder på plads igen, hvis man kan kalde det det, og derfor er det jo ikke et stationært eller blivende problem, vi oplever. Tværtimod må man sige, at med den økonomiske politik, vi har ført siden 1982, kan vi få en meget høj beskæftigelse og en sund økonomi med overskud på finanserne.

Endelig vil jeg godt kommentere hr. Ole M. Niensens spørgsmål på flere tidspunkter i løbet af debatten, om der kun er fordele ved at være med.

Jeg synes, det er værd at notere sig, at Danmark som en lille åben økonomi skal leve af sin eksport; der er stort set ikke andre muligheder. Det betyder, at Danmark må have en meget stort interesse i at have stabile områder omkring sig, især dem, som vi eksporterer til. Vi kom jo med i EF, derefter EU, fordi der er nogle fordele forbundet med at være i et større område, hvor man samarbejder politisk, og hvor man koordinerer den økonomiske politik, det er jo hele ideen med EU-samarbejdet.

Det, der er interessant set med mine øjne, er, at den politik, EU-landene i euroområdet skal føre, når de er med i euroen, er nøjagtig den politik, Danmark har ført siden 1982. Vi har om nogen øvet os, hvis jeg må bruge det udtryk, på at føre en politik, som har en fast valutabinding til andre, for det, euroen handler om, er, at man låser sine valutaer fast.

Uanset om vi er med i euroen eller ej, kræver fastkurspolitikken en ganske bestemt økonomisk politik, og det er i øvrigt ikke et synspunkt, som kun EU-medlemslandene gør gældende. Det er temaer, som diskuteres i OECD-regi, i Valutafondsregi, og jeg har sagt det før, jeg vil gerne gentage det, at der er stort set ikke noget land i verden, der synes, at det er sjovt eller en god ting eller positivt på nogen måde at have en høj inflation. Tværtimod frygter alle lande det, fordi de udmærket ved, hvem det er, der bærer byrden. Det er nemlig de dårligst stillede, som har de vanskeligste betingelser, hvis inflationen begynder at udvikle sig.

Det, der er pointen set med mine øjne, er, at alle må kunne se fordelene af, at vi fører en økonomisk politik, der gør, at vi har overskud, når tiderne er gode, og vi dermed skaber et bedre

og større manøvrerum, hvis tiderne skulle blive dårlige.

Selv om vi ikke er med i euroen, har vi forpligtet os på at føre en økonomisk politik, som de andre lande gør. Vi har i dag en situation, hvor vi har udsigt til at få overskud på de offentlige finanser i disse år i størrelsesordenen 25 mia. kr. Det er størrelsesordenen.

Vi har, hvis vi skal holde os strikt til reglerne i traktaten, mulighed for at have et underskud, uden at nogen løfter et øjenbryn, i størrelsesordenen 3 pct. af vores bruttonationalprodukt. Det vil sige, at vi er i en situation nu, hvor vi har et manøvrerum, hvis vi skulle få en lavkonjunktur, hvilket jeg ikke tror, vi gør, i størrelsesordenen i hvert fald 5 pct. af bruttonationalproduktet – i hvert fald.

Så meget har vi aldrig nogen sinde haft brug for at have at føre konjunkturpolitik med. Det var ikke engang den størrelsesorden, regeringen brugte i 1993, da vi tilrettelagde kickstarten af dansk økonomi. Vi har slet ikke bevæget os i de størrelsesordener, så uanset om vi er med i euroen eller ej, kan der ikke være nogen tvivl om set med regeringens øjne, at den økonomiske politik og de målsætninger, vi arbejder efter, giver os den største frihedsgrad, og jeg siger, uanset om vi er med i euroen eller ej, for det er en politik, der er knyttet helt stringent til det at have en fastkurspolitik, hvor vi med en fastkurspolitik siger til omverdenen og til borgerne i Danmark, at regeringen ikke ønsker at bidrage til at udhule de værdier, vi har i Danmark.

Det er det, der sker, hvis man devaluerer, og derfor vil jeg godt sige til hr. Ole M. Nielsen, der spørger, om det ikke er en fordel at have en skrue at skrue på, for vi ved jo aldrig, hvad der kan ske: Nej, det er absolut ikke en fordel at have en skrue at skrue på, for i det øjeblik man gør sig de overvejelser, har man også opgivet at føre en politik, som trækker den rigtige vej. Så det er ikke en fordel at bruge devalueringen.

Der er ingen steder i verden, at devaluering som instrument har ført til nogen varige løsninger. En devaluering af en valuta forhindrer ikke, at en regering, et parlamentsflertal, vil være nødt til at foretage sig en lang række andre ting, som kan opleves som ubehagelige. I hvert fald er der ikke nogen steder i verden, hvor man kan se, at det har ført til nogen lykke, og det har ikke ført til det i Danmark.

Derfor mener jeg i virkeligheden, at det er lidt vanskeligt at diskutere, om der er fordele

og ulemper forbundet med at være med i euroen. Det er jo en afvejning af, hvad man mener er den rigtige retning, og hvad der er til fordel for Danmark, og hvad der er i Danmarks interesse.

Til allersidst vil jeg understrege, at de beslutningsprocedurer, fælles forpligtelser osv., der ligger i EU, er Danmark jo på mange måder knyttet op på allerede. Det er vi også med baggrund i, at vi har ønsket at fastholde fastkurspolitikken og forpligtet os til at følge de samme økonomiske spilleregler eller principper, som de andre lande har. Og som fru Elisabeth Arnold sagde, så har vi jo kunnet gøre det i Danmark uden at skulle bruge en diskussion om ØMU eller ej på grund af vores forbehold, og det er selvfølgelig interessant, at vi har kunnet gennemføre det uden den type diskussioner.

Men vi er nu startet på en ny runde. Jeg håber, der bliver en frugtbar debat i de kommende år.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Så begynder vi anden omgang. Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige tak, i hvert fald for Dansk Folkepartis vedkommende, for den debat, vi har haft her i eftermiddag. Jeg synes, at debatten afslører, at det faktisk var rigtigt af os at tage imod statsministerens invitation under en onsdagsspørgetid til at få en debat om Danmarks forhold til euroen og en eventuelt kommende folkeafstemning.

Det har været en god debat, synes jeg, på mange måder, men desværre uden det, som vi jo kunne efterlyse, nemlig nogle mere klare konklusioner. Men det, der står klart efter debatten, er alligevel, at der jo ikke er nogen som helst tvivl levnet tilbage om regeringens strategi. Det er svært at få regeringen til at sige det direkte, men for dem, der har overværet debatten, må det i hvert fald stå klart, at regeringen gør, hvad den kan, for at skabe grundlaget for at kunne få fjernet det danske forbehold.

Al retorik, vi har hørt her i dag fra regerings side, også regeringsrepræsentanternes side, går ud på at få forklaret omkostningerne for Danmark ved at bevare kronen og ved ikke at ville deltage i euroen.

Der er en grund til, så vidt vi kan vurdere, at regeringen ikke lægger sig fast på en dato, og det er selvsagt, at hvis man har fornemmelsen på det tidspunkt, hvor man eventuelt ville nå

frem til sådan en dato, af, at der ikke er opbakning til at få afskaffet det danske forbehold, ja, så vil man jo ikke have en situation, hvor man er forpligtet til at tage en folkeafstemning. Så vil man kunne rykke det et halvt år længere ud i fremtiden og så lade sine kampagner køre. Alt imens er det klart, at man bruger kræfterne og man bruger skatteyderpengene på at overbevise den undrende danske befolkning om alle lykkelighederne ved euroen i stedet for at bevare kronen.

I Dansk Folkeparti vil vi naturligvis gøre alt, hvad vi kan, for at modvirke regeringens strategi og for at forklare, hvorfor der faktisk også er fordele ved at bevare kronen i stedet for at skrotte kronen, som regeringen lægger op til. Det interessante var jo så at høre statsministeren forklare det her med, at der både er fordele og ulemper. Statsministeren lagde ellers godt op og ville forklare, at der var både fordele og ulemper, hvorefter vi hørte fem grunde til, hvorfor der var ulemper for Danmark, uden at høre et eneste argument for, hvorfor der også er fordele for Danmark ved at bevare kronen. Man kunne efterlyse lidt mere opfindsomhed. Jeg synes ikke, det er svært at finde fordelene ved, at Danmark bevarer kronen og ikke går med i europrojektet.

Men jeg kunne godt tænke mig at høre en ting fra statsministerens side, og det er, om statsministeren ville gøre sig den ulejlighed at forklare Folketinget, om der i det forslag til vedtagelse, som hans eget parti og Det Radikale Venstre står bag i dag, er noget som helst nyt. Det fremgår af det sidste afsnit i det forslag til vedtagelse, at regeringen forpligtes til at fremlægge oplysninger og vurderinger af eurosamarbejdets udvikling, herunder at belyse fordele og ulemper for Danmark i forhold til forskellige former for tilknytning til eurosamarbejdet.

Er der noget som helst nyt i den formulering? For det er klart, at hvis regeringen har den opfattelse, at der med den her formulering ligger en forpligtelse til at gøre noget aktivt for også at formulere nogle fordele for Danmark ved at bevare kronen, som regeringen ikke føler den lever op til i dag, vil vi da fra Dansk Folkepartis side selvsagt overveje at stemme for det her forslag til vedtagelse. Men hvis det er sådan, som vi frygter, at det i virkeligheden er det mest intetsigende forslag til vedtagelse, vi har fået præsenteret i lang tid her i Folketinget, nemlig at det bare er status quo, man skriver ned på et stykke papir, så er vi ikke tilfredse. Så

mener vi ikke, den er god nok, og så kan vi selvfølgelig ikke støtte det forslag til vedtagelse. Derfor kunne jeg godt tænke mig at få svaret på det.

Jeg skal med det samme for at forebygge eventuelle misforståelser sige, at Dansk Folkeparti ikke er tilhænger af, at Danmark bruger et devalueringssvåben. Det er vi ikke tilhænger af, og vi mener, at der ligger meget mere i den politiske frihed på det økonomiske område ved at stå uden for euroen end bare det. Vi mener, at der må ske en samordning på det økonomiske område og ske en politisk integration, som går videre end det, at man fjerner muligheden for at devaluere, hvis man skal have en vellykket euro, et vellykket fase 3-samarbejde, som de 11 lande skal have fra den 1. januar, og det ønsker vi ikke at forpligte Danmark til.

Endelig skal jeg meddele, at medlem af Det Konservative Folkeparti hr. Frank Dahlgaard jo ikke har kunnet være til stede her i dag under debatten. Det har han været så ked af, at han har bedt mig om lige at læse en hilsen op. Det, jeg så skal læse op, er:

Jeg skal hilse fra det konservative medlem af Folketinget, EU-skeptikeren og ØMU-modstanderen Frank Dahlgaard, som gerne havde deltaget i ØMU-debatten her i dag, men som har valgt at deltage i en vigtig konference, som Nordisk Råd afholder i Stockholm i dag. Hans positive følelser over for det nordiske samarbejde er nemlig lige så varme som hans foragt og bekymring for ØMU'en og al den union, som ØMU'en vil trække med sig.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg skal starte med at sige, at vi kan stemme for det forslag til vedtagelse, som Socialdemokratiet og De Radikale har fremsat. Vi betragter det som temmelig intetsigende og er selvfølgelig tilhænger af debat og regner selvfølgelig også med, at det står til troende, at der bliver tale om en god og nuanceret debat, og vi regner da med, at vi bliver spurgt til råds i så henseende.

Men jeg vil sige, at da jeg hørte statsministerens tale her, blev jeg lidt overrasket, for på den ene side er det jo en statsminister, der skal administrere en dansk undtagelse fra ØMU'ens tredje fase, og på den anden side hørte vi en forsvarstale for dansk tilslutning til ØMU'en, som jeg sjældent har hørt så engageret tidligere. Det var en meget engageret tale, statsministeren holdt, og jeg må tilstå, at det overraskede mig, at der tilsyneladende ikke var skygge af tvivl i

statsministerens stemmeføring omkring fordelene ved, at Danmark skulle med i euroen.

Statsministeren spurgte bl.a. SF: Synes SF ikke også, at det er en brandgod idé med en koordination af den økonomiske politik i Europa? Der er mit svar, at det da kommer an på, hvad det er for en økonomisk politik. Hvis det er en konservativ økonomisk politik med privatiseringer, nedskæring af offentlige ydelser, mindre solidaritet, nedsættelse af lønningerne, så synes vi, det er en utrolig dårlig idé med en koordination af den økonomiske politik. Hvis det er det modsatte, hvis der er tale om en socialt ansvarlig økonomisk politik, hvor man sætter på beskæftigelse og hensyn til miljø, så er det en god idé. Så siger statsministeren: Jo, men det er det sidste, der er tale om. Så siger jeg: Hvem ved dog det?

Der var en fejl i statsministerens tale, og det var, at han ikke havde det med som en forudsætning, at det, vi taler om her, ikke er noget, der bare har virkning i morgen og i overmorgen, det har langsigtede virkninger. Det har virkning om 5 år, om 10 år, om 25 år, om 50 år, om 100 år. Vi binder vores efterkommere på en meget stærk måde, hvis vi går med i en fælles mønt, ikke til en bestemt økonomisk og politisk udvikling, men til en europæisering af den økonomiske politik.

Vi bliver langt mere bundet til EU-beslutninger i fremtiden. Hvordan de bliver om 10 år, om 20 år, er der ingen, der ved i dag; og derfor er den sammenkobling mellem det, statsministeren kaldte valutastabilitet og velfærdsmål-sætninger, som er en sympatisk sammenstilling, i virkeligheden ikke nødvendigvis relevant i forhold til, hvad vi binder os til, hvis vi siger ja til den fælles mønt.

Og statsministeren må indrømme og bliver nødt til at indrømme i den debat, der kommer, at de bindinger, vi har på længere sigt i valuta-politikken, også giver store bindinger i den politiske handlefrihed for det her land. Hvis den fælles mønt skal fungere, vil det få store politiske konsekvenser for politiske områder, vi ellers ikke indtil nu har ment skulle være EU-anliggender. Det må frem i debatten, at der er disse langsigtede politiske konsekvenser, hvis vi går med i den fælles mønt.

Statsministeren lagde megen vægt på i de seks punkter, at man ville få en stabil valuta. Jamen hvem siger det? I øjeblikket ser det ud til det, men man bliver langt mere afhængig af politiske forhold, økonomiske forhold, ændringer i

lande, som der da ikke er nogen sikkerhed for vil udvise økonomisk og politisk stabilitet. Hvad der sker i et land som Portugal, Spanien, Italien, vil få langt mere direkte virkning for os, end tilfældet er i øjeblikket. Det kan give stabilitet, ja, men det kan også godt give det modsatte.

Det er blevet sagt, at det bliver kombineret med et godt miljø. Jamen hvem siger det? Vi ved da ikke, om det bliver tilfældet. Man kan argumentere for, at Europa er i front dér i øjeblikket, det kan man diskutere, jeg er ikke sikker på, om det er rigtigt. Men igen: Vi er da nødt til at vurdere de her målsætninger på velfærd og miljø og også i forhold til, hvad der kan forventes på længere sigt.

Med andre ord: Den danske befolkning er nødt til at få at vide, at det her ikke bare er et kortsigtet anliggende; det giver vidtgående og langsigtede politiske konsekvenser for vores handlefrihed på områder som arbejdsmarkeds-politik, socialpolitik og fordelingspolitik. Det giver en politisk integration, som det her lands befolkning har sagt nej til én gang. Jeg tror, at den vil gøre det igen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Regeringspartierne forslag til vedtagelse er jo ret intetsigende, næsten troskyldigt i sin formulering, og det er vel baggrunden for, at hr. Holger K. Nielsen vælger at stemme for det.

Jeg må bare efter at have hørt statsministeren konstatere, at den virkelige baggrund og reelle hensigt bag ved det forslag er meget snart at komme frem til en folkeafstemning om ophævelse af den danske undtagelse om dansk tilslutning til den fælles mønt. Det vil vi naturligvis ikke være med til at stemme for, og derfor vil Enhedslisten stemme imod det forslag, som regeringspartierne har fremsat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 10 af Jacob Buksti (S) og Elisabeth Arnold (RV) vedtoges med 81 stemmer (S, V, KF, SF, CD, RV og KRF) mod 13 (DF, EL og FP).

Hermed var følgende forslag til vedtagelse bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 11 af Kristian Thulesen Dahl (DF), forslag til vedtagelse nr. V 12 af Pernille Frahm (SF) og forslag til vedtagelse nr. V 13 af Keld Albrechtsen (EL).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 47:

Forslag til folketingsbeslutning om børns rettigheder.

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.
(Fremsat 17/11 98).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Forslaget, som vi nu skal behandle, er en genfremsættelse fra for 2 år siden, og jeg skal derfor ikke holde nogen lang tale, for min holdning og regeringens holdning er i overensstemmelse med det, jeg gav udtryk for for 2 år siden.

Det er en positiv holdning til grundholdningen i forslaget og også til de enkelte elementer i forslaget, men jeg mener ikke, at det er rigtigt at kæde forslag, der er så forskellige, sammen i et fælles forslag, og jeg mener, at man skal være meget forsigtig med ikke at gøre arbejdsmarkedspolitik, sundhedspolitik osv. til socialpolitik, men løse de enkelte spørgsmål inden for de respektive områder. Det er den ene grund.

De andre grunde til at afvise forslaget er, at jeg mener, det er overbudspolitik. Det er simpelt hen utrolig dyre forslag, hvis man skulle løse dem på en gang, sådan som SF foreslår. Det er for centralistisk. Og så mener jeg faktisk heller ikke, at det er så socialt, som det kunne være.

Når jeg siger det, så tænker jeg f.eks. på, at hvis man skal give bedre orlovsordninger til forældre, pasningsgaranti til alle børn og stille krav om personale og areal i de enkelte institutioner, ville det faktisk være nogle ekstremt dyre forslag at gennemføre sådan med meget kort varsel. Dertil kommer også, at vi står i en situation, hvor vi faktisk har brug for arbejds-

kraft og derfor også skal se vores orlovsordninger i det lys.

Når jeg siger, at det er for centralistisk, så tænker jeg på, at det er forkert, at vi her i Folketinget skal bestemme, hvordan personalesammensætningen og normeringerne skal være i de enkelte institutioner. Det gør vi faktisk ikke på noget område i den sociale lovgivning, fordi holdningen er, at det er noget, der skal fastlægges lokalt i den enkelte kommune efter nærmere aftale med institutionerne, men selvfølgelig sådan, at man opfylder de socialpolitiske mål i lovgivningen.

Endelig siger jeg, at forslaget er for lidt socialt, og med det mener jeg, at man ikke fokuserer direkte på børn med sociale vanskeligheder. Det er den ene side af sagen. Den anden side er, at man jo kommer til at beslaglægge meget store ressourcer til de forslag, der indgår i SF's forslag, og på den måde kommer til at trække ressourcer væk fra de truede børn eller i hvert fald ikke fokuserer på, at det er dér, vi efter min mening først og fremmest skal satse de ressourcer, som vi rent faktisk har.

Når det er sagt, vil jeg nævne, at regeringen faktisk trækker i samme retning som SF's forslag. Vi gør det i den sociale servicelov, som er blevet vedtaget også med SF's stemmer, hvor der er nogle formålsbestemmelser og en række bestemmelser, der peger i den her retning, også omkring rådgivning og andre ting, som bliver suppleret med nogle modelprojekter, præcis som SF foreslår det.

Jeg mener selv, at en god måde at arbejde videre på ud fra den sociale servicelov er at udbygge formålsbestemmelserne til egentlige børnepolitiske målsætninger, som også kan gælde bredere for børnepolitikken, ikke bare på det socialpolitiske område, men i det hele taget og altså også på andre områder.

Der bliver arbejdet i regeringens børneudvalg og det tværministerielle børneudvalg, hvor børn som medborgere er et meget vigtigt tema, og hvor en bedre sammenhæng mellem arbejdsliv og familieliv er et andet vigtigt tema.

På den måde arbejder regeringen med nogle bud på nogle mere overordnede sammenhænge for børnepolitik og ikke kun på det sociale område i et forsøg på at skabe den sammenhæng, som forslaget også efterlyser.

Det samme gælder, når vi ser de enkelte forslag. Der er børns ret til mere tid med deres forældre. Her har vi hele projektet med bedre sammenhæng mellem familieliv og arbejdsliv.